

**HUOMISEN KYNNYKSELLÄ 2016:
Kysely 55–84-vuotiaiden tulevaisuudennäkymistä**

**HUOMISEN KYNNYKSELLÄ 2016:
Kysely 55–84-vuotiaiden tulevaisuudennäkymistä**

1.	JOHDANTO	3
2.	KOKEMUKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖISTÄ JA KIINNOSTUS OSALLISTUA	3
3.	MIELIPITEET PARHAASTA IÄSTÄ LIITTYÄ ELÄKELÄISJÄRJESTÖÖN	5
4.	SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖIHIN JA IKÄÄNTYNEITÄ KOSKEVIIN ASIOIHIN	7
5.	LUOTTAMUS ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA	12
6.	SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT NYT JA 10 VUODEN KULUTTUA	14
7.	NÄKEMYKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TÄRKEISTÄ TEHTÄVÄALUEISTA JA JÄSENEUISTA	18
8.	VIIMEISET TOIVEET: HALUKKUUS TOTEUTTAA ERILAISIA ASIOITA LOPPUELÄMÄN AIKANA	24
9.	IKÄÄNTYMISEN PELOT	27
10.	SIJOITTUMINEN OMAA ELÄMÄÄ KUVAAVILLE ASTEIKOILLE	29
11.	MISTÄ ONNELLISUUS KOOSTUU?	32
12.	MINKÄ TAHOJEN TOIMINNALLISTA JA TALOUDELLISTA VASTUUTA IÄKKÄISTÄ IHMISISTÄ TULISI VASTAISUUDESSA LISÄTÄ?	34
13.	ANSIOTYÖSSÄ KÄYMINEN VANHUUSELÄKKEELLÄ	37
14.	ARVIOT ELÄKEJÄRJESTELMÄMME TULEVAISUUDESTA	38
	LIITEKUVIOT:	40

1. JOHDANTO

Tässä raportissa esitetään keskeiset tulokset tutkimuksesta, jolla on selvitetty suomalaisten 55-84 -vuotiaiden käsityksiä ikääntyvien ja iäkkäiden ihmisten ongelmista maassamme, suhtautumista eläkeläisjärjestöihin, luottamusta eläkejärjestelmään ja siihen vaikuttaviin tahoihin. Kysymyksenasettelu on laaja ja kattaa useita teemakokonaisuuksia. Eläkeläisjärjestöjen toiminnan kehittämistarpeita hahmotetaan järjestöihin kohdistettujen odotusten, osallistumishalukkuuden ja onnellisuuteen vaikuttavien tekijöiden kautta.

Tutkimuksen perusaineistona on **koko maan 55–84 vuotta täyttänyttä väestöä** edustava 1 109 henkilön aineisto. Se kerättiin kirjekyselynä huhti-toukokuussa (vastausprosentti 42 %). Tutkimus toteutettiin kaksikielisenä. Vastausprosenttia on pidettävä varsin kohtuullisena, kun otetaan huomioon kyselyn laajuus ja aineistonkeruutapa.

Aiempiä vuosina (2007, 2010 ja 2013) tutkimukset toteutettiin 55–79-vuotiaiden keskuudessa. Nyt tehty tutkimus vastaa sisällöllisesti aiempia tutkimuksia. Vertailu aiempaan tutkimukseen tehdään johdonmukaisesti niiden keskuudessa, jotka ovat kyseilyhetkellä olleet 55-79-vuotiaita.

Tutkimusaineisto on edustava ja sisäiseltä rakenteeltaan korrekti. Keskeiset väestöä koskevat tekijät vastaavat hyvin 55–84 vuotta täyttänyttä väestöä. Tilastollisten päätelmien luotettavuuden edelleen parantamiseksi haastattelu- ja kyselyaineistot yleensä painotetaan, jotta eri väestöryhmien vastaamisaltiuden vaikutus tuloksiin pienenee. Tässä tutkimuksessa aineistoa on painotettu sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan vastaamaan paremmin perusjoukkoa (55-84-vuotiaita ja vertailuaineistossa 55-79-vuotiaita).

Tutkimuksen raportointi on jaettu kahteen osaan. Käsillä oleva raportti on tutkimuksen perusraportti, jossa verbalisoidaan ja visualisoidaan tutkimuksen päätuloksia. Graafisten kuvioiden osuus raportissa on suuri, koska tutkittavat asiat ovat konkreettisia ja kuvat pitkästi itseselitteisiä. Aineiston laajuudesta ja jo lähtökohtaisesta moniulotteisuudesta johtuen kaikkia tuloksia ei ole mahdollista eikä järkevää kirjoittaa systemaattisesti auki.

Raportin tehtävänä on lähinnä jäsentää aineistoa ja johdattaa lukijaa diagrammien tarkasteluun ja omien havaintojen ja tulkintojen tekoon. Erillisissä tilastoraporteissa esitetään kaikki tutkimustulokset yksityiskohtaisessa taulukkomuodossa. Ne sisältävät myös tiedot tutkimusaineistojen rakenteesta ja vastaajaryhmien koosta.

TNS Gallup Oy on toteuttanut tutkimuksen Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n toimeksiannosta. Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra on tukenut EETU ry:n jäsenjärjestöjen rahoittamaa tutkimusta.

2. KOKEMUKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖISTÄ JA KIINNOSTUS OSALLISTUA

Vajaa neljäsosa 55-84-vuotiaista on ollut mukana eläkeläisjärjestöissä

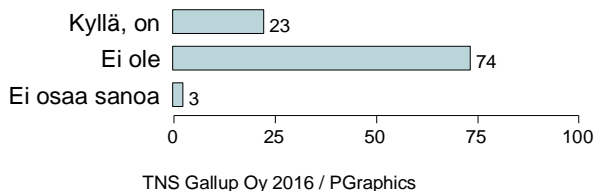
Aluksi tarkastellaan, millaisia kokemuksia ikääntyvillä ja iäkkäillä ihmisillä on eläkeläisjärjestöistä. Tulosten mukaan 55–84-vuotiaista suomalaisista vajaa neljäsosa (23 %) on ollut mukana jonkin eläkeläisjärjestön toiminnassa jossain elämänsä vaiheessa.

Eläkkeellä olevista kolmasosa (32 %) ilmoittaa olevansa jonkin eläkeläisjärjestön jäsen tai on ollut mukana toiminnassa. Eri ikäluokista eniten kokemuksia on 70-74-vuotiailla (39 %).

Vuonna 2010 ja 2013 suomalaisista 55–79-vuotiaista reilulla viidenneksellä oli kokemusta eläkeläisjärjestöistä. Nyt saatu tulos on hieman alemmalla tasolla kuin kahdessa edellisessä tutkimuksessa. Kokonaisuudessaan tulokset kielivät kuitenkin siitä, että eläkeläisjärjestöissä mukana oleminen ei ole suurestikaan muuttunut vuodesta 2007.

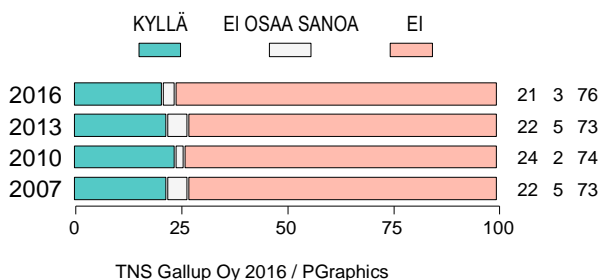
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 6. ONKO JONKIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖN JÄSEN TAI OLLUT MUKANA TOIMINNASSA (%).

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 6t. ONKO JONKIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖN JÄSEN TAI OLLUT MUKANA TOIMINNASSA (%).

*vertailu 55-79-vuotiaissa

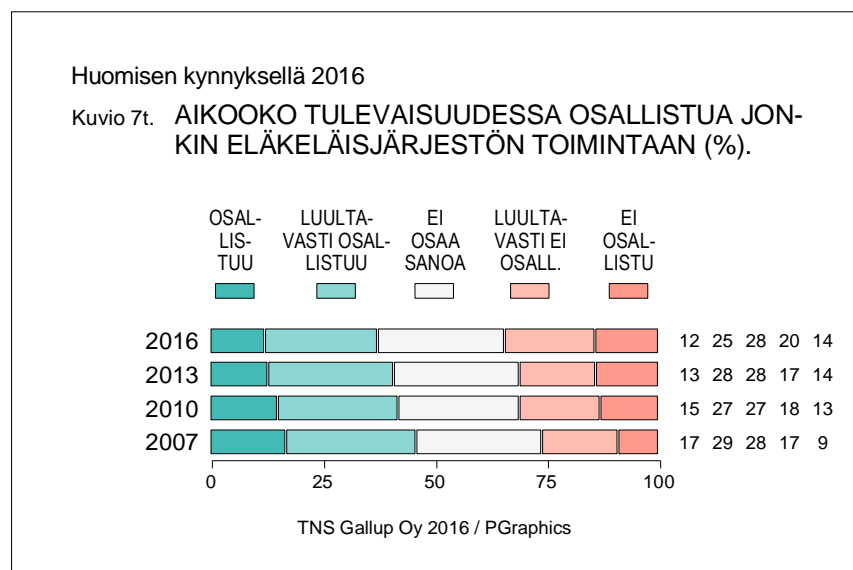
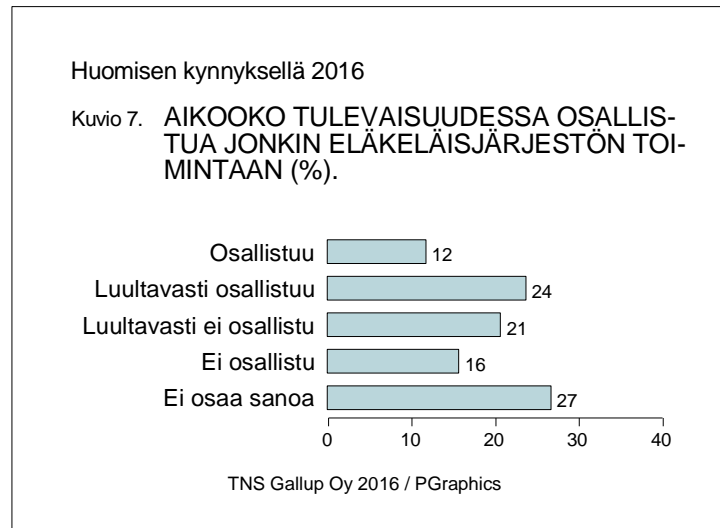
Kun muutoksia tarkastellaan ikäluokittain käy ilmi se, että 75-79-vuotiaiden keskuudessa on nyt vähemmän järjestöistä kokemusta omaavia verrattuna vuoteen 2013. Muilta osin tulokset ovat kutakuinkin ennallaan.

Reilu kolmannes saattaisi osallistua eläkeläisjärjestöjen toimintaan

Kiinnostusta eläkeläisjärjestöistä selvitettiin erillisellä kysymyksenasettelulla. Siinä vastaajien tehtävänä oli neliportaisella asteikolla ilmaista, kuinka varmoja tai epävarmoja he ovat eläkeläisjärjestöjen toimintaan osallistumisesta tulevaisuudessa.

Kaikista 55-84-vuotiaista vastaajista 12 % kertoo osallistuvansa varmasti. Mikäli edelliseen liitetään mukaan ne, jotka sanovat luultavasti osallistuvansa (24 %), liikutaan kokonaispotentiaalin osalta 36 prosentissa. Tulokset kielivät siitä, että eläkeläisjärjestöillä on mahdollisuuksia saada lisää ikäihmisiä mukaan toimintaansa.

Kun tarkastellaan tuloksia 55-79-vuotiaiden keskuudessa neljänä eri mittausajankohtana, käy kuitenkin ilmi osallistumisaikoiden asteittainen hiipuminen. Varmasti osallistuvien osuus on vähentynyt vuodesta 2007 viidellä prosenttiyksiköllä ja luultavasti osallistuvien neljällä. Vuodesta 2007 on kehitys ollut se, että ollaan vähemmän innokkaita osallistumaan.

*vertailu 55-79-vuotiaissa

Muutokset selittyvät pitkälle sillä, että kohderyhmään (tässä tapauksessa 55-79-vuotiaat) nousee mukaan uusia ikäluokkia, jotka eivät ole yhtä kiinnostuneita järjestöosallistumisesta kuin heitä iäkkäämmät aiemmin ovat olleet.

Keskimäärää enemmän osallistumisestaan ainakin jossain määrin vakuuttuneita löytyy 65–69-vuotiaiden keskuudesta (40 %). Tätä nuorempien ikäluokkien keskuudessa on puolestaan enemmän niitä, jotka eivät osaa arvioida osallistumisestaan. Tämä kertoo siitä, että monet alle 65-vuotiaat pohtivat asiaa, mutta ratkaisua saadaan vielä odottaa. Varttuneimmissa 75–79- ja 80-84-vuotiaiden parissa on runsaasti myös niitä, jotka eivät ehkä osallistu enää vastaisuudessa.

3. MIELIPITEET PARHAASTA IÄSTÄ LIITTYÄ ELÄKELÄISJÄRJESTÖÖN

Paras ikä liittyä olisi 60-64-vuotta

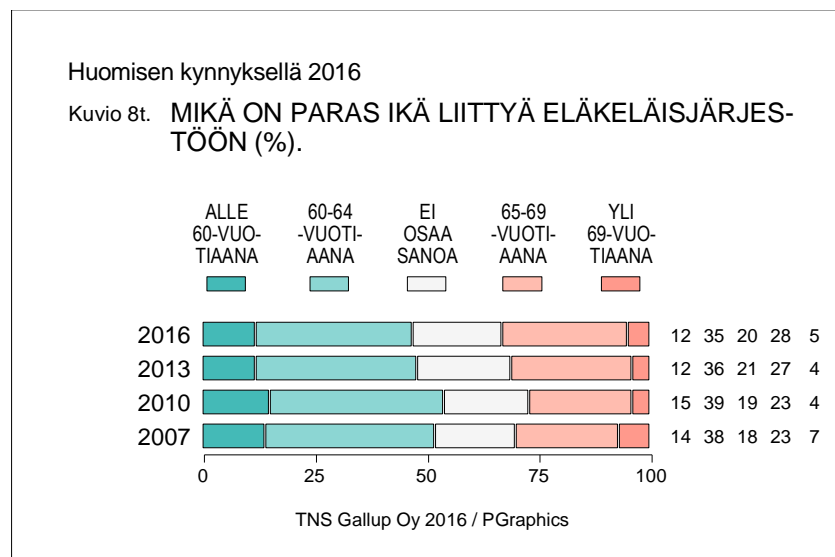
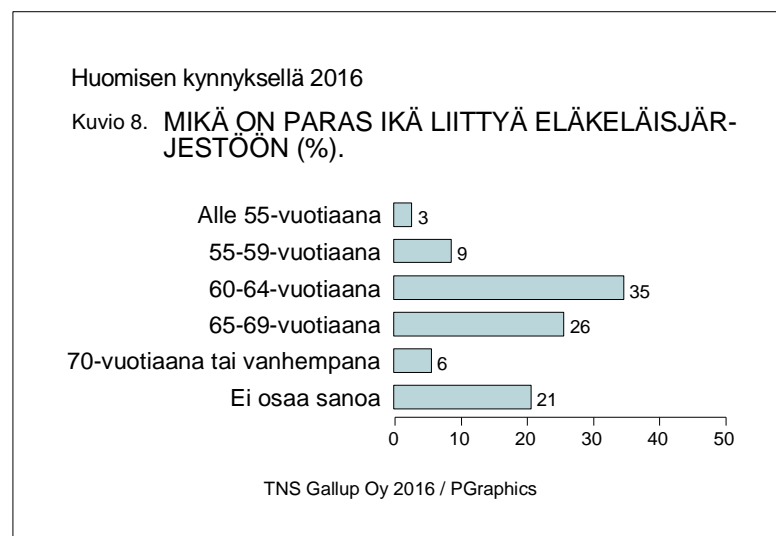
Kun vastaajilta tiedustellaan käsitystä parhaasta iästä liittyä eläkeläisjärjestöön, mitään selkeää vastausta ei saada. Yleisimmin mainitaan, että paras ikä on 60–64-vuotta (35 %). Melko moni (26 %) arvioi, että sopivin ikä on 65-69-vuotta.

Aiempina vuosina toteutettuihin tutkimuksiin verrattuna on tapahtunut heikkoja muutoksia näkemyksissä sopivasta iästä liittyä eläkeläisjärjestöön. Vuodesta 2010 on niiden osuus lisääntynyt, jotka arvioivat sopivan liittymisiän olevan päälle 65 vuotta.

Ikä on yhteydessä käsityksiin. Enemmistö 75–79-vuotiaista katsoo, että paras ikä liittyä olisi jo alle 65-vuotiaana. Sen sijaan 65-69- ja 70-74-vuotiaat sanovat, että paras ikä liittyä on vasta 65-vuoden jälkeen.

Eläkeläisjärjestöissä mukana olleista valtaosa osa katsoo parhaaksi iäksi tulla mukaan alle 65-vuotiaana. Tämä kieli toiveista saada järjestöjen jäsenkuntaan nuorennusleikkausta.

Kun tuloksia tarkastellaan eläkeläisjärjestöön liittymisaikomusten mukaan käy ilmi, että osallistumisesta tulevaisuudessa varmojen keskuudessa on keskimäärää enemmän niitä, jotka ilmoittavat parhaan iän mennä mukaan olevan alle 65 vuotta.

*vertailu 55-79-vuotiaissa

4. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖIHIN JA IKÄÄNTYNEITÄ KOSKEVIIN ASIOIHIN

Eläkeläisjärjestöt ovat tarpeellisia tulevaisuudessa, mutta saisivat olla ärhäkämpiä

Pelkistävä vastaus luvun laveaan otsikkokysymykseen saadaan laajasta eläkeläisjärjestöjen ”kokovartalokuvaa” hahmottavasta kysymyssarjasta. Siinä vastaajien tuli ottaa kantaa erilaisiin järjestöjä koskeviin luonnehdintoihin ja uudistusehdotuksiin.

Yleiskuva tuloksista muodostuu eläkeläisjärjestöjen toimintaa arvostavaksi, samalla eräiltä osin arvosteleviksi. Eläkeläisjärjestöt nähdään ennen muuta ”tarpeellisiksi myös tulevaisuudessa” iäkkäiden ihmisten hyvinvoinnin kannalta.

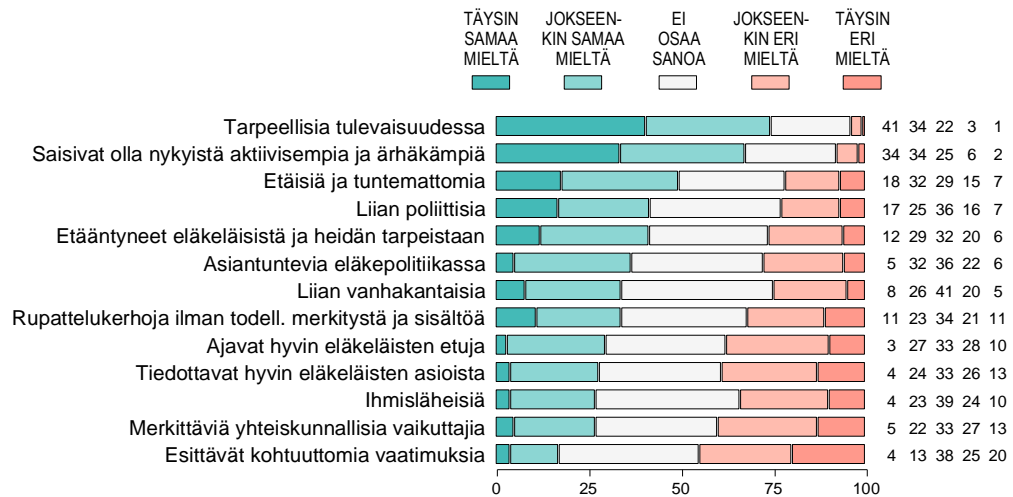
Samaan hengenvetoon kuitenkin valtaosa vaatii järjestöiltä nykyistä enemmän aktiivisuutta ja ärhäkkyyttä edunvalvonnassa. Niiden myös uskotaan olevan etäisiä ja tuntemattomia.

Jos kohta em. kritisoiivat näkökohdat nostavat profiilissa päätään, saavat järjestöt suitsutusta osakseen. Ne eivät puutu asioihin, jotka eivät kuulu niille ja niiden ei arvioida esittävän kohtuuttomia vaatimuksia yhteiskunnassa. Jossain määrin eläkeläisjärjestöt koetaan kuitenkin liian ”hampaattomiksi”. Tämä näkyy myös siinä, että aika pieni osa arvioi järjestöjen olevan merkittäviä yhteiskunnallisia vaikuttajia tai ihmisläheisiä.

Merkillepantavaa tuloksissa on myös se, että korkeimmillaan kaksi viidestä ei osaa arvioida eläkeläisjärjestöjä. Tämä vahvistaa sitä tulosta, jonka mukaan ikääntyvät ja iäkkäät pitävät järjestöjä etäisinä ja tuntemattomina.

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 4. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJÄ KOSKEVIIN LUONNEHDINTOIHIN (%).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

Mielikuvat järjestöistä ovat muuttuneet 55-79-vuotiaiden keskuudessa vuodesta 2013 vain hieman. Merkittävimmät muutokset voidaan listata seuraavasti.

- Niiden osuus, jotka arvioivat eläkeläisjärjestöjen etäännyneen eläkeläisistä ja heidän tarpeistaan on lisääntynyt aiemmasta.
- Niiden osuus, jotka sanovat eläkeläisjärjestöjen olevan ihmisläheisiä on vähentynyt aiemmasta.
- Niiden osuus, jotka sanovat eläkeläisjärjestöjen olevan merkittäviä yhteiskunnallisia vaikuttajia on hieman lisääntynyt aiemmasta.
- Niiden osuus, jotka sanovat eläkeläisjärjestöjen olevan tarpeellisia tulevaisuudessa on hieman lisääntynyt aiemmasta.

Eläkeläisjärjestöjen tulisi olla tunnetumpia, lähempänä ihmisiä

Kokonaisuudessaan tulokset kielivät siitä, että nykyiset 55–79-vuotiaat suhtautuvat eläkeläisjärjestöihin kutakuinkin samalla tavoin kuin vastaavan ikäiset tekivät vuonna 2013. Eräiltä käsitykset eläkeläisjärjestöistä ovat aiempaa hieman ristiriitaisempia. Ne koetaan aiempaa tarpeellisemmiksi ja merkityksellisemmiksi, mutta samanaikaisesti aiempaa etäännyneemmiksi eläkeläisten tarpeista.

Nuorimmat ikäluokat kokevat eläkeläisjärjestöt nyt tarpeellisemmaksi kuin kolme vuotta aiemmin. Muilta osin nuorempien näkemykset ovat jokseenkin muuttumattomia. Vaatimukset järjestöjen vieraantumisesta ovat muuttuneet kriittisemmiksi etenkin 60-64-vuotiaiden keskuudessa. Muissa ikäluokissa muutokset ovat selvästi vähäisempiä tai olemattomia.

Kun tuloksia tarkastellaan eläkeläisjärjestöissä mukana olleiden ja muiden vastaajien keskuudessa, ilmenee mielikuvissa selvä tasoero. Eläkeläisjärjestöissä mukana olleet näkevät asiat pääsääntöisesti myönteisemmässä valossa.

Eläkeläisjärjestöjen ulkopuolella olevat ovat varovaisempia lausunnoissaan, etenkin ylittävissä. Toisaalta negatiivisiin luonnehdintoihin he suhtautuvat kutakuinkin samalla tavoin kuin järjestöistä kokemusta omaavat.

Tuloksista käy ilmi myös se, että eläkejärjestöjen toiminnassa mukana olleet, yhtä usein kuin muutkin, toivovat järjestöiltä enemmän aktiivisuutta ja ärhäkkyttä. Tulos on sopuisuudessa sen kanssa, että melko moni (kaksi viidestä) eläkeläisjärjestön toimintaan osallistunut syyttää järjestöjen etäännyneen eläkeläisten tarpeista ja olevan rupattelukerhoja ilman todellista merkitystä ja sisältöä. Aiempaa useampi toiminnassa mukana olleista uskoo eläkeläisjärjestöjen vieraantuneen eläkeläisistä ja heidän tarpeistaan.

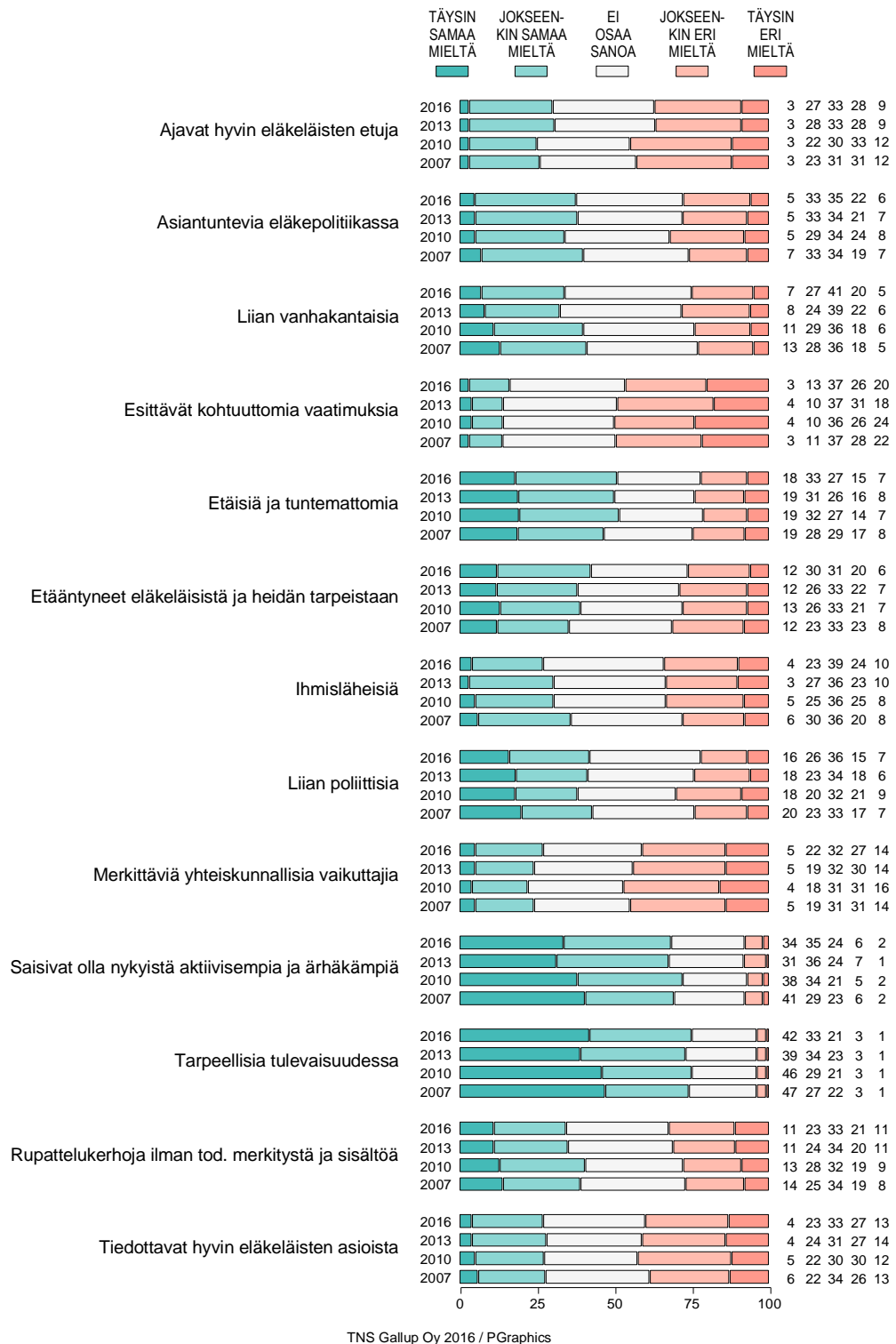
Ruotsinkieliset suhtautuvat eläkeläisjärjestöihin myönteisemmin kuin suomenkieliset

Puoluekanta heijastuu vastauksissa siten, että RKP:n kannattajilla on keskimäärää useammin taipumusta yhtyä myönteisiin luonnehdintoihin. SDP:n ja vasemmistoliiton kannattajat yhtyvät moniin myönteisiin lausuntoihin, mutta arvioivat samaan hengenvetoon järjestöjä vanhakantaisiksi ja etäisiksi. Vihreiden tukijoilla riittää uskoa järjestöjen tulevaisuuteen, vaikka nykyisyys ei tyydytä. Keskustan ja kokoomuksen tukijat ovat monissa asioissa lähellä keskiarvoa. Perussuomalaisten kannattajat poikkeavat muista siinä, että heillä on ollut vaikeuksia arvioida järjestöjä.

Suomenkielisten ja ruotsinkielisten välillä löytyy johdonmukainen eroavaisuus. Ruotsinkieliset suhtautuvat eläkeläisjärjestöihin johdonmukaisesti myönteisemmin kuin suomenkieliset.

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 4t. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJÄ KOSKEVIIN LUONNEHDINTOIHIN (%).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

*vertailu 55-79-vuotiaissa

Lähes joka toiselle riittäisi periaatteessa yksi eläkeläisjärjestö

Kaikilta 55-84-vuotialta vastaajilta tiedusteltiin kahdella kysymyksenasettelulla suhtautumista eläkeläisjärjestöjen määrään. Yksiselitteisiä vastuksia kysymyksiin ei saada. Ikään-tyivistä ja ikääntyneistä ihmisistä lähes puolet (47 %) sanoo, että eläkeläisten asioiden hoitamiseen riittäisi maassamme yksikin eläkeläisjärjestö. Kaksi viidestä (39 %) on eri mieltä.

Pienen harkinnan jälkeen, enemmistö (55 %) vastaajista kuitenkin ilmoittaa, että useampi eläkeläisjärjestö on hyvä, koska eläkeläisten tarpeet ovat erilaisia. Tuloksia voi tulkita niin, että monien mielestä yksi eläkeläisjärjestö olisi periaatteessa hyvä, mutta käytännössä tarvitaan useampia. Kuinka monta tarvitaan jää kysymysmerkiksi.

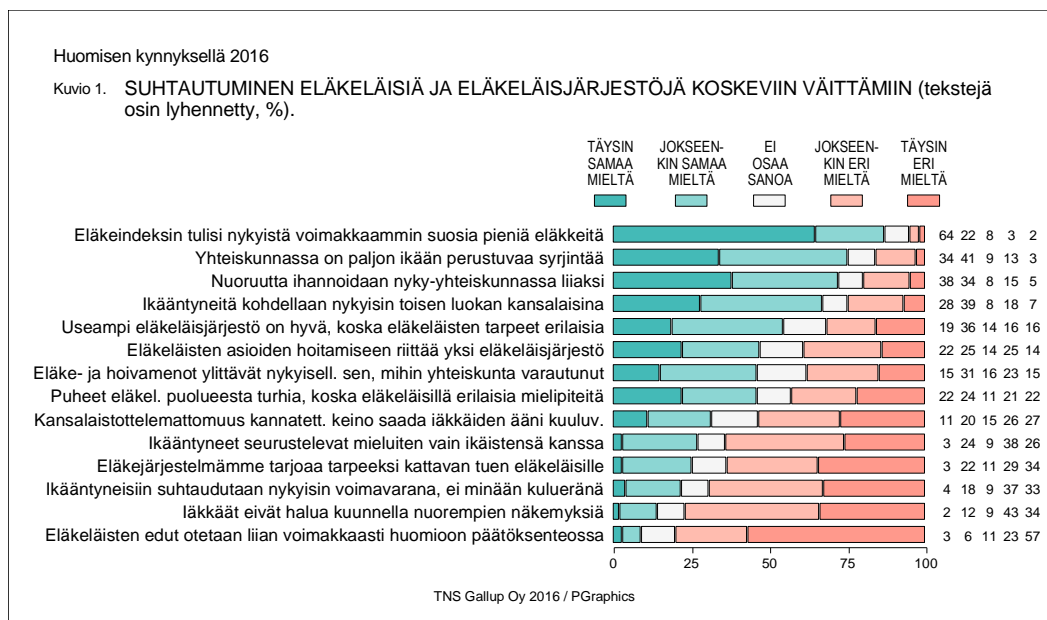
Vertailukelpoisessa osassa aineistoa eivät 55-79-vuotiaiden näkemykset ole juurikaan muuttuneet vuodesta 2007 mihinkään suuntaan, vaan kyse on ollut pikemminkin pienestä sahausliikkeestä mielipidelinjausten pysytellessä kutakuinkin ennallaan.

Eläkeläisjärjestöissä mukana olleet pitävät useampaa järjestöä tarpeellisena

Kun tuloksia tarkastellaan eri taustamuuttujien suhteen, käy ilmi se, että eläkeläisjärjestöissä mukana olleet suhtautuvat ajatukseen yhdestä eläkeläisjärjestöstä kutakuinkin samalla tavoin kuin kaikki vastaajat keskimäärin. Eläkeläisjärjestöissä mukana olleista lähes joka toinen (47 %) pitää yhtä eläkeläisjärjestöä riittävänä.

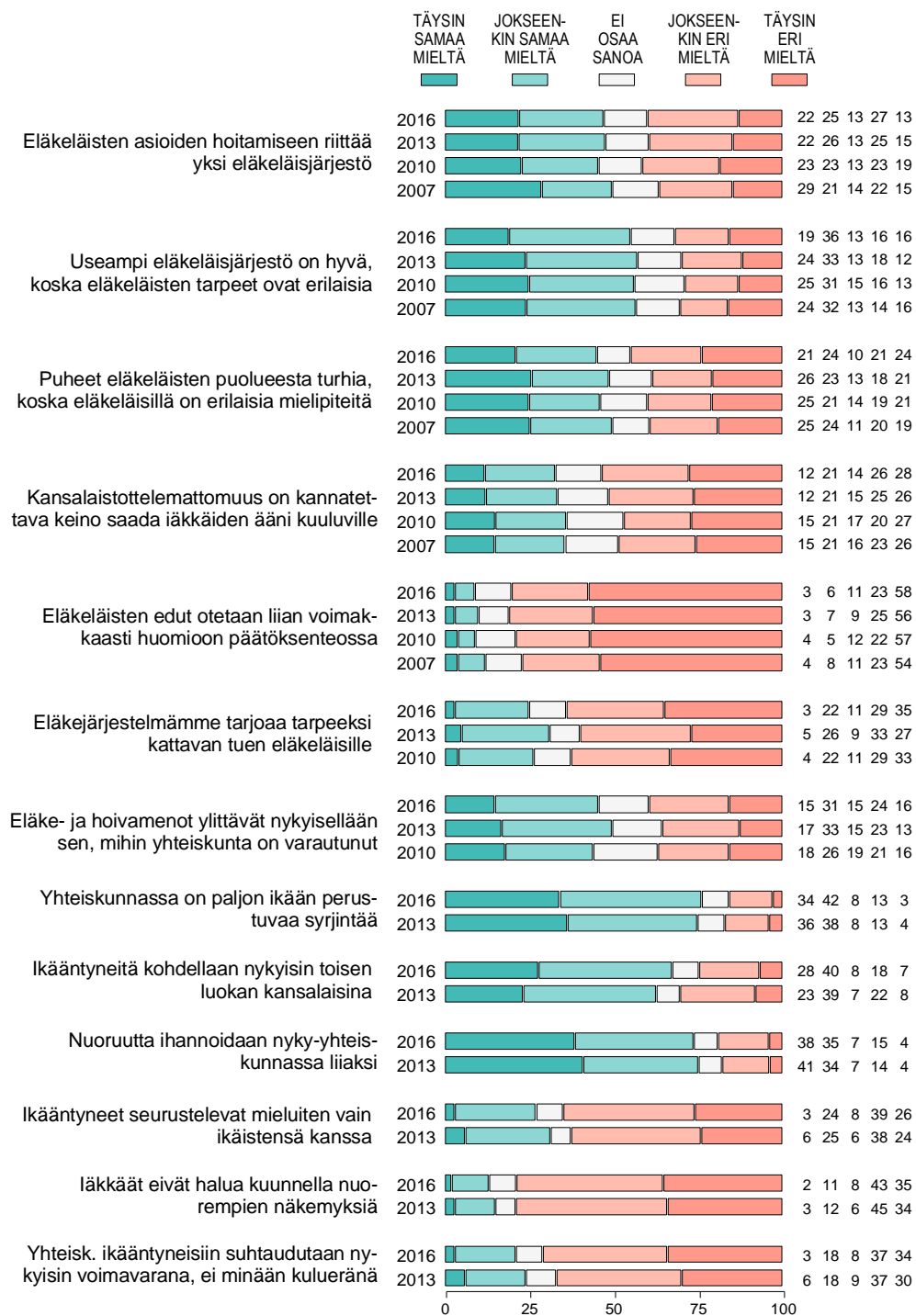
Samanaikaisesti eläkeläisjärjestöissä toimivista kuitenkin enemmistö (57 %) puolustaa useampien eläkeläisjärjestöjen olemassaoloa sillä perusteella, että eläkeläisten tarpeet ovat erilaisia.

Puoluekanta heijastuu vastauksissa. Ajatus yhdestä eläkeläisjärjestöstä saa ymmärtämystä etenkin keskustan ja vasemmistoliiton kannattajilta. RKP:n kannattajat asettuvat muita useammin vastarintaan.

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 1t. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISIÄ JA ELÄKELÄISJÄRJESTÖJÄ KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN VUOSINA 2007, 2010, 2013 ja 2016 (%).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

*vertailu 55-79-vuotiaissa

Enemmistö ei koe ikääntyvien kapinaa keinoksi saada iäkkäiden ääni kuuluville

Ikääntyvistä ja ikääntyneistä valtaosa (80 %) torjuu sen, että eläkeläisten edut otettaisiin liian voimakkaasti huomioon päätöksenteossa. Tämä tulos kertoo osaltaan siitä, että ikääntyvien äänen pitäisi kuulua voimakkaammin yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Sama asia nousi esille jo aiemmin käsiteltäessä vastaajien suhtautumista eläkeläisjärjestöihin. Eläkeläisjärjestöiltä odotettiin hieman ärhäkkäämpää otetta edunvalvonnassa.

Onko sitten ”kapina” lääke siihen, että iäkkäiden ääni kuuluisi yhteiskunnassa paremmin? Selkeää vastausta tähän ei saada kysymällä kohderyhmään kuuluville itseltään. Mielenpiirteet hajoavat siten, että vajaa kolmannes (31 %) kannattaa iäkkäiden ihmisten kansalais-tottelemattomuutta ja enemmistö (53 %) suhtautuu siihen varauksellisesti. Suhtautuminen iäkkäiden ja ikääntyvien kansalaistottelemattomuuteen on muuttunut 55-79-vuotiaiden keskuudessa astetta varauksellisemmaksi vuosista 2010 ja 2013.

Tuloksista käy ilmi se, että poliittinen kanta, sosiaalinen asema ja osaksi suhde eläkeläisjärjestöihin on yhteydessä ”kapina-alttiuteen”. Keskimäärää ymmärtäväisemmin suhtautuvat vasemmistoliiiton ja perussuomalaisen kannattajat. Keskustan, kokoomuksen ja vihreiden tukijat eivät lämpene ajatukselle kansalaistottelemattomuudesta. Työntekijöiden ja työttömien keskuudessa ilmenee keskimäärää enemmän ymmärtämystä kapinakeinoa kohtaan.

Tavanomaisia taustatekijöitä enemmän suhtautumista kansalaistottelemattomuuteen selittää kuitenkin vastaajan oma elämänhallinta. Tutkimuksen mittareiden mukaan tyytymättömyys omaan elämään yleensä, tyytymättömyys omaan taloudelliseen tilaan sekä vaikutusmahdollisuuksien puute omassa elämässä, ovat yhteydessä käsityksiin, että iäkkäiden ääni kuuluisi paremmin yhteiskunnassa riuskemmilla otteilla.

Aiempaa useampi vakuuttunut siitä, että ikääntyneitä kohdellaan nykyisin toisen luokan kansalaisina

Vaikka 55-84-vuotiaat eivät suoranaisesti nouse kapinaan, niin selvä enemmistö arvioi ikääntyneitä kohdeltavan nykyisin toisen luokan kansalaisina (67 %). Samaan hengenvetoon kolme neljästä (75 %) ilmoittaa, että yhteiskunnassa on paljon ikään perustuvaa syrjintää. Tulosten mukaan vastaajat myös kokevat nuoruutta ihannoitavan nyky-yhteiskunnassamme liian kanssa (72 %). Enemmän kuin kaksi kolmesta (70 %) torjuu myös ajatuksen, että ikääntyneisiin suhtauduttaisiin yhteiskunnassamme voimavarana, ei kulu-eränä.

Tyytymättömyys omaan elämään, taloudelliseen tilaan, omiin vaikutusmahdollisuuksiin ja alhainen onnellisuuden tunne johtavat näkemyksiin siitä, että ikääntyneitä kohdellaan toisen luokan kansalaisina ja pikemminkin kulu-eränä kuin voimavarana.

Aiempaa useampi 55-79-vuotiaista on vakuuttunut siitä, että ikääntyneitä kohdellaan nykyisin toisen luokan kansalaisina. Tämä voi olla yhteydessä vanhusten huollossa viime vuosien aikana julkisuudessa raportoituihin laiminlyönteihin ja väärinkäytöksiin. Myös näkemykset, joiden mukaan ikääntyneisiin suhtaudutaan lähinnä kulu-eränä, ovat yleistyneet vuodesta 2013.

5. LUOTTAMUS ERI TAHOIHIIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA

Kansaneläkelaitokseen luotetaan eniten eläkeasioissa

Tutkimuksessa vastaajat arvioivat kaikkiaan kahdeksaa eri instituutiota. Heidän tehtävään oli sanoa, missä määrin he tuntevat luottamusta näitä kohtaan eläkeasioissa.

Selvä enemmistö vastaajista (68 %) sanoo luottavansa Kelaan eläkeasioissa joko erittäin tai melko paljon. Tulos on Kelan kannalta hyvä myös vertailevasta näkökulmasta. Kelaan kohdentuu selvästi enemmän luottamusta kuin mihinkään muuhun tahoon. Kelan jälkeen luottamusta kohdistuu kohtuullisessa määrin Eläketurvakeskukseen, työeläkevakuutusyhtiöihin ja eläkeläisjärjestöihin.

Eläkeläisjärjestöihin luottaa reilu kolmannes (34 %) ikääntyvistä ja iäkkäistä. Huomattavalla osalla ei ole mielipidettä eläkeläisjärjestöjen luotettavuudesta (28 %).

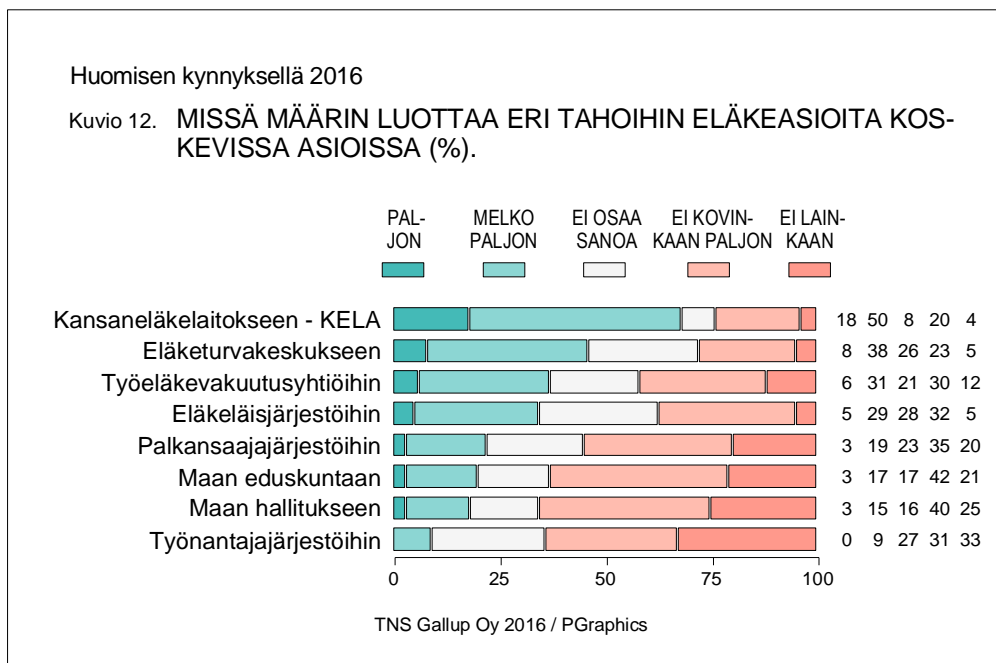
Luottamusmittarin tyveen asettuvat työnantajajärjestöt, maan hallitus ja eduskunta. Myös palkansaajajärjestöihin kohdentuu runsaasti epäluottamusta eläkeasioissa. Enemmistö 55-84-vuotiaista ei näytä luottavan em. tahoihin eläkeasioissa.

Poliittisiin päättäjiin ja työmarkkinajärjestöihin luotetaan aiempaa vähemmän

Mielipiteet ovat muuttuneet 55-79-vuotiaiden keskuudessa vuodesta 2013. Luottamus Kelaan näyttäisi lisääntyneen aiemmasta. Epäluottamus maan hallitukseen, eduskuntaan sekä työnantaja- ja palkansaajajärjestöihin on voimistunut vuodesta 2013.

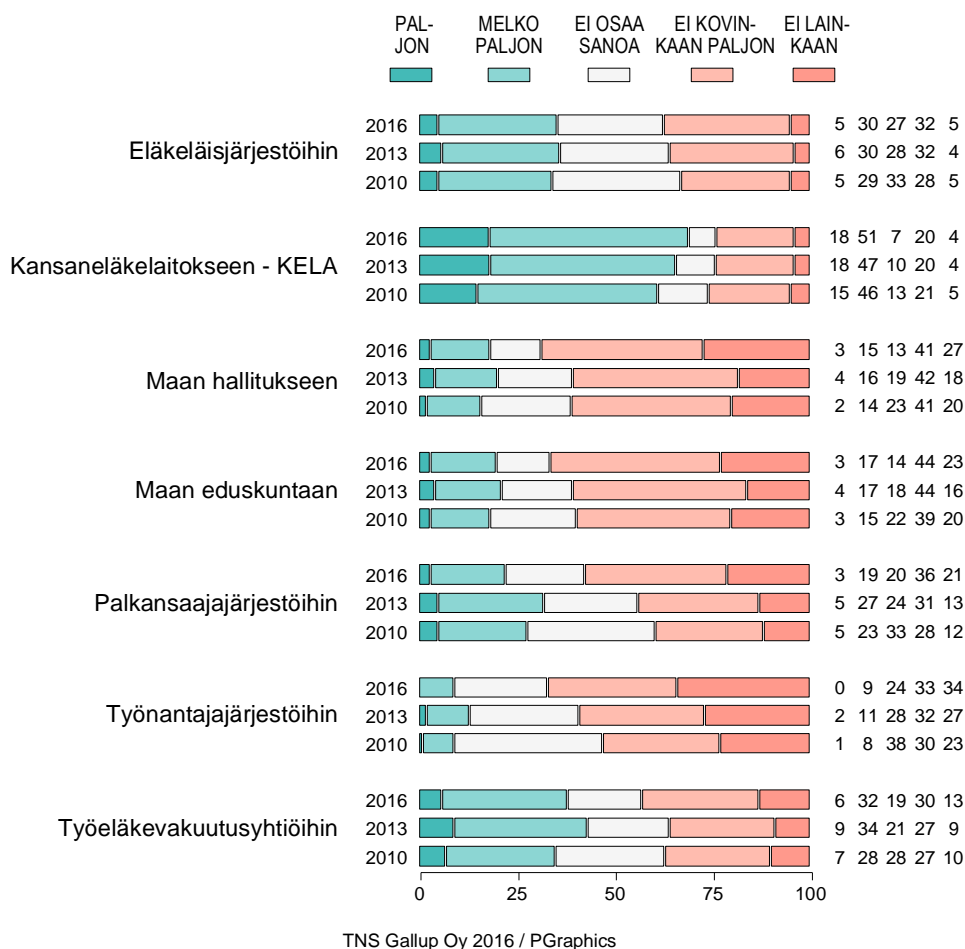
Luottamus maan hallitukseen eläkeasioissa ei ole kovin suurta edes hallituspuolueiden kannattajien keskuudessa. Keskustan ja kokoomuksen kannattajista kaksi viidestä luottaa maan hallitukseen ja perussuomalaisten kannattajista vain yksi kahdestakymmenestä.

Luottamus eläkeläisjärjestöihin eläkkeitä koskevissa asioissa on keskimäärää suurempaa 55–59-vuotiaiden (43 %) ja työelämässä mukana olevien (39 %) keskuudessa. Työssä käyvät luottavat eläkeläisjärjestöihin eläkeasioissa enemmän kuin eläkkeellä olevat. Työelämässä mukana olevien luottamus eläkeläisjärjestöihin on eläkeasioissa suurempaa kuin usko palkansaajajärjestöjen kykyihin asiassa. Työssä olevien usko palkansaajajärjestöihin on vähentynyt aiemmasta.

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 12t. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA (%).

*vertailu 55-79-vuotiaissa

Eläkeläisjärjestöissä mukana olleista lähes joka toinen luottaa eläkeläisjärjestöihin (45 %). Järjestöissä toimineet luottavat Kelaan ja Eläketurvakeskukseen enemmän kuin eläkeläisjärjestöihin. Tätä saattaa selittää se, että mukana on monissa eri eläkejärjestöissä toimineita. Omaan järjestöön saatetaan luottaa, mutta ei kaikkiin.

6. SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT NYT JA 10 VUODEN KULUTTUA

Eläkkeiden pienuus ja sitä seuraavat taloudelliset ongelmat ovat suurimmat koetut ongelmat

Tutkimuksessa vastaajat ottivat kantaa siihen, mitkä ovat iäkkäiden ihmisten suurimmat ongelmat tämän päivän Suomessa. Kymmenen eri asiaa sisältävältä listalta he poimivat kaksi suurinta ongelmaa.

Tuloksissa nousee selvästi suurimmaksi tämän päivän harminaiheeksi eläkkeiden pienuus. Eläkkeiden riittämättömyyttä valittavat etenkin ne, jotka ovat jo eläkkeellä. Työelämässä olevat ajattelevat, että yksinäisyys on vakavin ongelma ja eläkkeiden pienuus toiseksi suurin.

Eläkkeiden alhaisuuden ohella suurimmat pulmat ovat yksinäisyys sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden heikko saavutettavuus. Tuloksista käy ilmi se, että ikääntyvistä nuorimmat (55–59-vuotiaat) ja työssä käyvät otaksuvat yksinäisyyden suuremmaksi harmiksi kuin varttuneemmat ikäluokat.

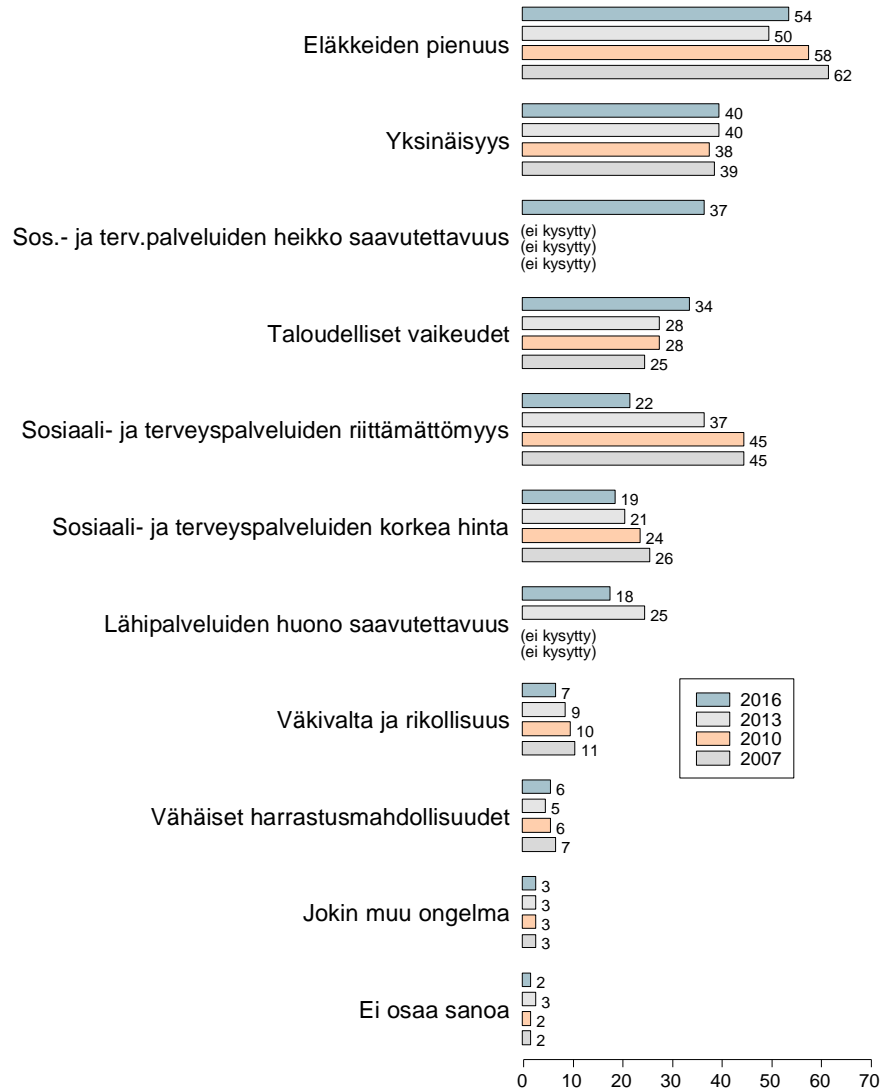
Näkemykset iäkkäiden ihmisten suurimmista ongelmista ovat hieman muuttuneet vuodesta 2013. Vertailua tosin vaikeuttaa se, että vaihtoehtojen joukkoon lisättiin yksi vaihtoehto (sosiaali- ja terveyspalveluiden heikko saavutettavuus), mikä näyttäisi syöneen saman sisältöistä toista vaihtoehtoa (sosiaali- ja terveyspalveluiden riittämättömyys). Aiempaa suurempi osa kuitenkin kokee taloudellisten vaikeuksien ja eläkkeiden pienuuden merkittäväksi pulmaksi.

Mikäli tuloksia tarkastellaan vertailukelpoisesti eliminoimalla lisätty, uusi vaihtoehto (sosiaali- ja terveyspalveluiden heikko saavutettavuus), niin aiempaa suuremmaksi ikäihmisten ongelmaksi koetaan eläkkeiden pienuus, taloudelliset ongelmat ja yksinäisyys.

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 2at. **SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT TÄMÄN PÄIVÄN SUOMESSA** (kuuluu kahden suurimman joukkoon; tutkimuksille yhteiset mittarit, %).

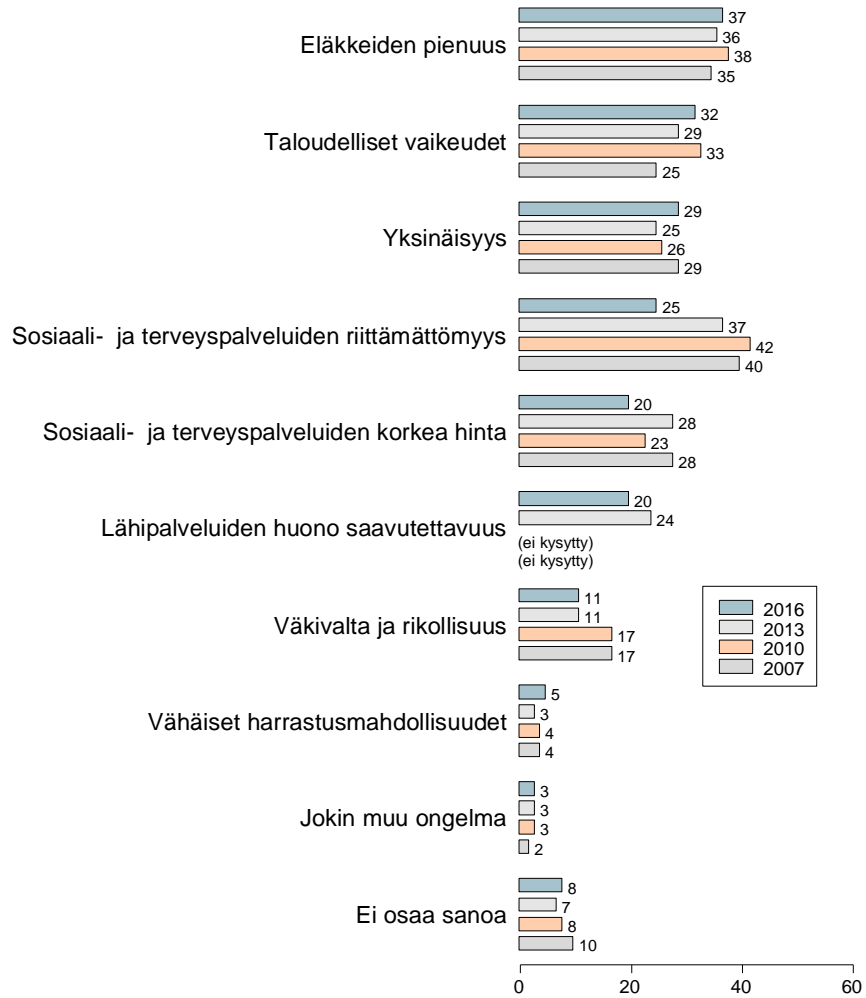

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

*vertailu 55-79-vuotiaissa

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 2bt. SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT 10 VUODEN KULUTTUA (kuuluu kahden suurimman joukkoon, tutkimuksille yhteiset mittarit, %).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

*vertailu 55-79-vuotiaissa

Taloudelliset ongelmat ja yksinäisyys koetaan aiempaa suuremmaksi uhkaksi tulevaisuudessa

Kun sitten vastaajilta kysytään käsitystä suurimmista ongelmista 10 vuoden kuluttua, niin selkeästi ylivertaista pulmaa ei nouse esille. Tämä kielii siitä, että ikääntyvät arvioivat tulevaisuudessa olevan monia kipeitä asioita, joista tulisi selviytyä.

Suurimmiksi tulevaisuuden ongelmiksi niukasti ennen muita nousevat eläkkeiden pienuus ja taloudelliset vaikeudet. Molemmat kielivät samaa asiaa. Pienet eläkkeet johtavat taloudellisiin ongelmiin. Tulos kertoo siitä, että osa ikääntyvistä on huolissaan siitä, että eläkkeet eivät riitä säälliseen elämiseen kymmenen vuoden kuluttua.

Nuorimmat, 55-59-vuotiaat, ovat selvästi eniten huolissaan eläkkeiden pienentymisestä seuraavan kymmenen vuoden kuluessa, jolloin he itse ovat eläkeikäisiä. Kaikkein ikään-tyneimpien, 80-84-vuotiaiden keskuudessa ykkösuhka on sosiaali- ja terveyspalveluiden heikko saavutettavuus (huono tavoitettavuus, henkilökohtaisen palvelun puuttuminen, palveluiden siirtyminen verkkoon jne.).

Näkemykset tulevista ongelmista ovat muuttuneet aika vähän. Silmämääräisesti nousevia huolenaiheita ovat taloudelliset ongelmat ja yksinäisyys. Nämä nousevat aiempaa isommaksi tulevaisuuden uhkaksi myös siinä tapauksessa, että tulokset vakioidaan vertailukelpoisiksi eliminoimalla tutkimukseen lisätty vaihtoehto sosiaali- ja terveyspalveluiden heikosta saavutettavuudesta.

7. NÄKEMYKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TÄRKEISTÄ TEHTÄVÄALUEISTA JA JÄSENEUJISTA

Työeläkeindeksin muuttamiseen kohdentuu aiempaa enemmän odotuksia

Vastaajat ottivat tutkimuksessa kantaa siihen, mitkä ovat tärkeimmät asiat, joihin eläkeläisjärjestöjen tulisi erityisesti keskittyä toiminnassaan.

Tärkeimmäksi eläkeläisjärjestöjen tehtäväksi nousee sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen, jonka 58 % vastaajista nostaa kolmen keskeisimmän tehtäväalueen joukkoon. Muita tärkeitä asioita ovat eläkeläisten verotuksen alentaminen (46 %) ja eläke-etuuksien turvaaminen (42 %)

Kun kaikkien vastaajien näkemyksiä verrataan eläkeläisjärjestöissä mukana olleiden käsityksiin, huomataan pitkälle menevä samanmielisyys. Kuitenkin järjestöissä mukana olleet pitävät tärkeämpänä työeläkeindeksin muuttamista enemmän palkkakehitystä vastaavaksi. Järjestöjen ulkopuoliset sen sijaan arvioivat tärkeämmiksi asioiksi eläke-etuuksien turvaamisen yleensä sekä iäkkäiden tarkoituksenmukaisen asumistason ja asumisympäristön puolustamisen.

Näkemykset ovat muuttuneet 55-79-vuotiaiden keskuudessa vain hieman vuodesta 2013. Aiempaa hieman tärkeämmiksi tehtäviksi koetaan työeläkeindeksin muuttaminen enemmän palkkakehitystä vastaavaksi sekä tarkoituksenmukaisen asumistason ja asumisympäristön turvaaminen.

Huomisen kynnyksellä 2016

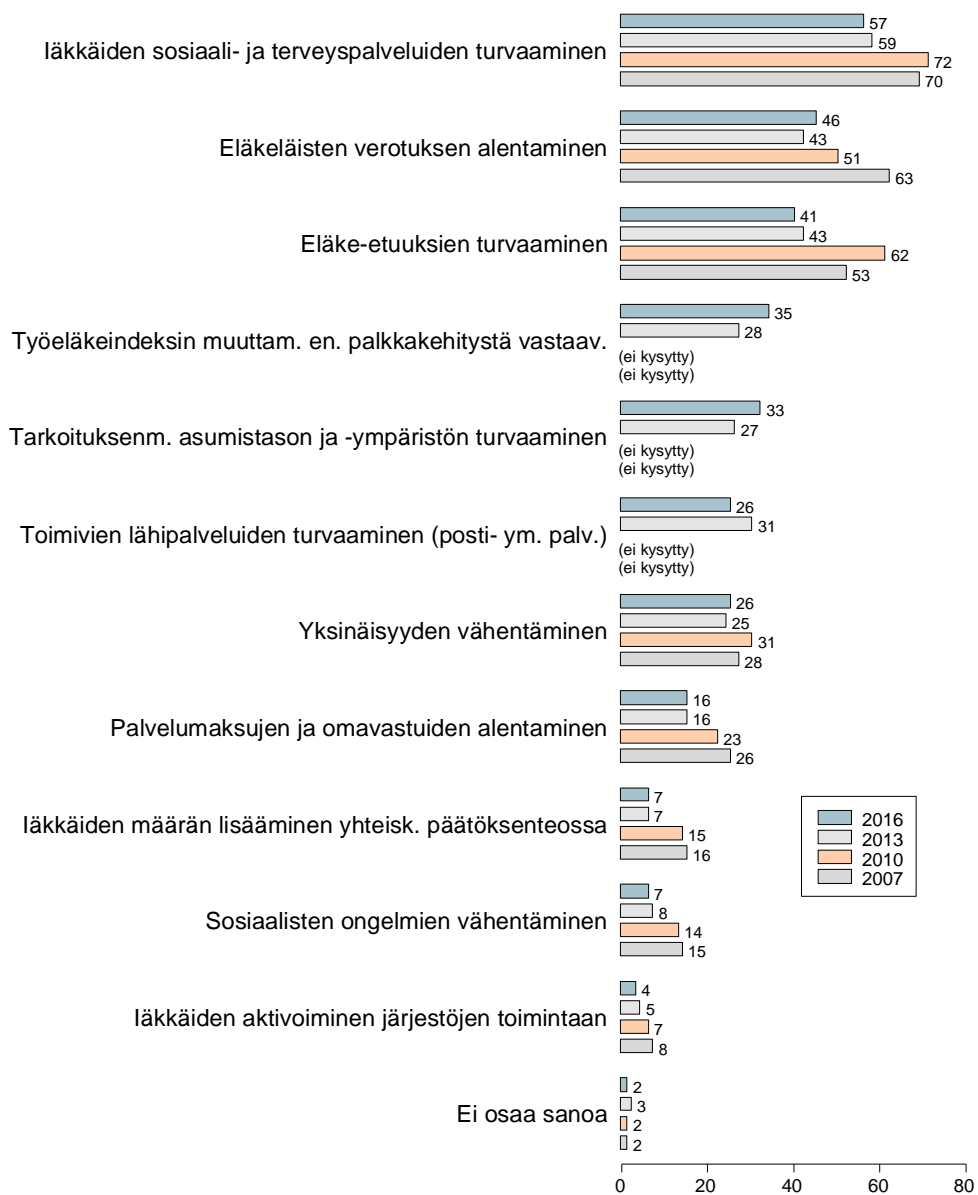
Kuvio 3. TÄRKEIMMÄT ASIAT, JOIHIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TULISI ERI-TYISESTI KESKITTYÄ (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 3t. TÄRKEIMMÄT ASIAT, JOIHIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TULISI ERI-
TYISESTI KESKITTYÄ (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

*vertailu 55-79-vuotiaissa

Ikääntyneimmät odottavat sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaamista sekä toimivia lähipalveluita

Kun tuloksia tarkastellaan iän mukaan käy ilmi, että sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen on ykkösasia kaikissa ikäluokissa.

Nuorimmat, eläkeikää lähestyvät vastaajat painottavat yksinäisyyden vähentämistä enemmän kuin ikääntyneemmät yli 60-vuotiaat. Tulos tukee sitä aiemmin havaittua johtopäätöstä, että eläkeikää lähestyvät otaksuvat yksinäisyyden ikääntyneiden keskuudessa suuremmaksi ongelmaksi, kuin mitä se ehkä todellisuudessa onkaan.

lääkäimpien (80-84-vuotiaat) toiveet kohdentuvat keskimääräistä useammin sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä toimivien lähipalveluiden turvaamiseen (posti-, pankki-, kauppa- palvelut, kirjasto jne.). Eläkeläisjärjestöissä mukana olleiden ehdoton ykkösodotus on iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaaminen. Kuitenkin järjestöissä toimineet odottavat muita useammin toimia työeläkeindeksin muuttamiseksi enemmän palkkakehitystä vastaavaksi.

Aiempaa tärkeämmiksi jäseneduiksi koetaan tiedonsaaminen eläkeasioissa ja vaikuttaminen päätöksentekoon

Kun sitten vastaajilta tiedustellaan käsitystä tärkeimmistä jäsenille tarjottavista eduista, niin mitään selkeän ylivertaista ei löydy. Kärkeen asettuu kuitenkin tiedon saaminen eläkeläisiä koskevissa asioissa. Toiseksi tärkein asia on edunvalvonta ja vaikuttaminen eritasoiseen päätöksentekoon. Viime mainittu tulos on sopusoinnussa niiden näkemysten kanssa, joiden mukaan eläkeläisjärjestöjen tulisi vaikuttaa sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseen.

Järjestöissä mukana olleet/olevat toivovat eläkeläisjärjestöjen olevan sekä edunvalvontaorganisaatioita että harrastus- ja matkailu mahdollisuuksia tarjoavia tai tukevia palvelujärjestöjä. Järjestöjen ulkopuolisten näkemykset painottuvat voimakkaasti edunvalvontaan ja tiedon saamiseen.

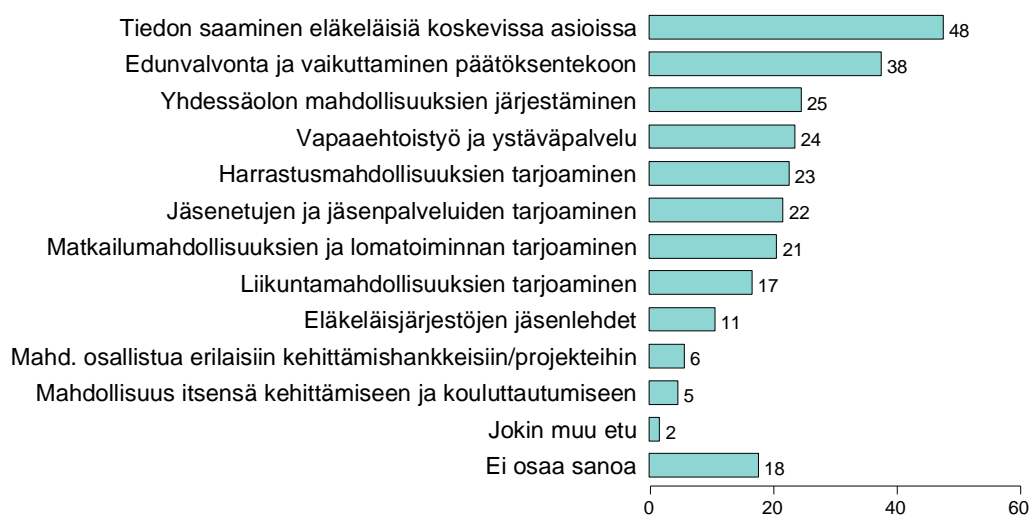
Tuloksista voi tehdä myös sen johtopäätöksen, että eläkeläisjärjestöt hahmottuvat nuoremmille ensisijaisesti edunvalvontaorganisaatioina ja varttuneemmille taas enemmän palveluorganisaatioina.

Ongelma on siinä, miten sovittaa yhteen näitä käsityksiä toiminnassa. Voi olla niin, että eläkeikään tulossa olevat 55–59 -vuotiaat toivovat nyt järjestöjen vaikuttavan voimakkaasti eläkeläisten edunvalvojana ja haluavat neuvontaa eläkeasioissa. Viiden, kymmen vuoden kuluttua tilanne voi olla jo toisin ja järjestöiltä toivotaan enemmän palveluja.

Yleiskuva tärkeimmistä jäseneduista on muuttunut 55-79-vuotiaiden keskuudessa vuodesta 2013. Aiempaa tärkeämmiksi jäseneduiksi koetaan tiedonsaaminen eläkeasioissa sekä edunvalvonta ja vaikuttaminen päätöksentekoon. Matkailu- ja harrastusmahdollisuuksiin kohdentuu aiempaa vähemmän odotuksia.

Huomisen kynnyksellä 2016

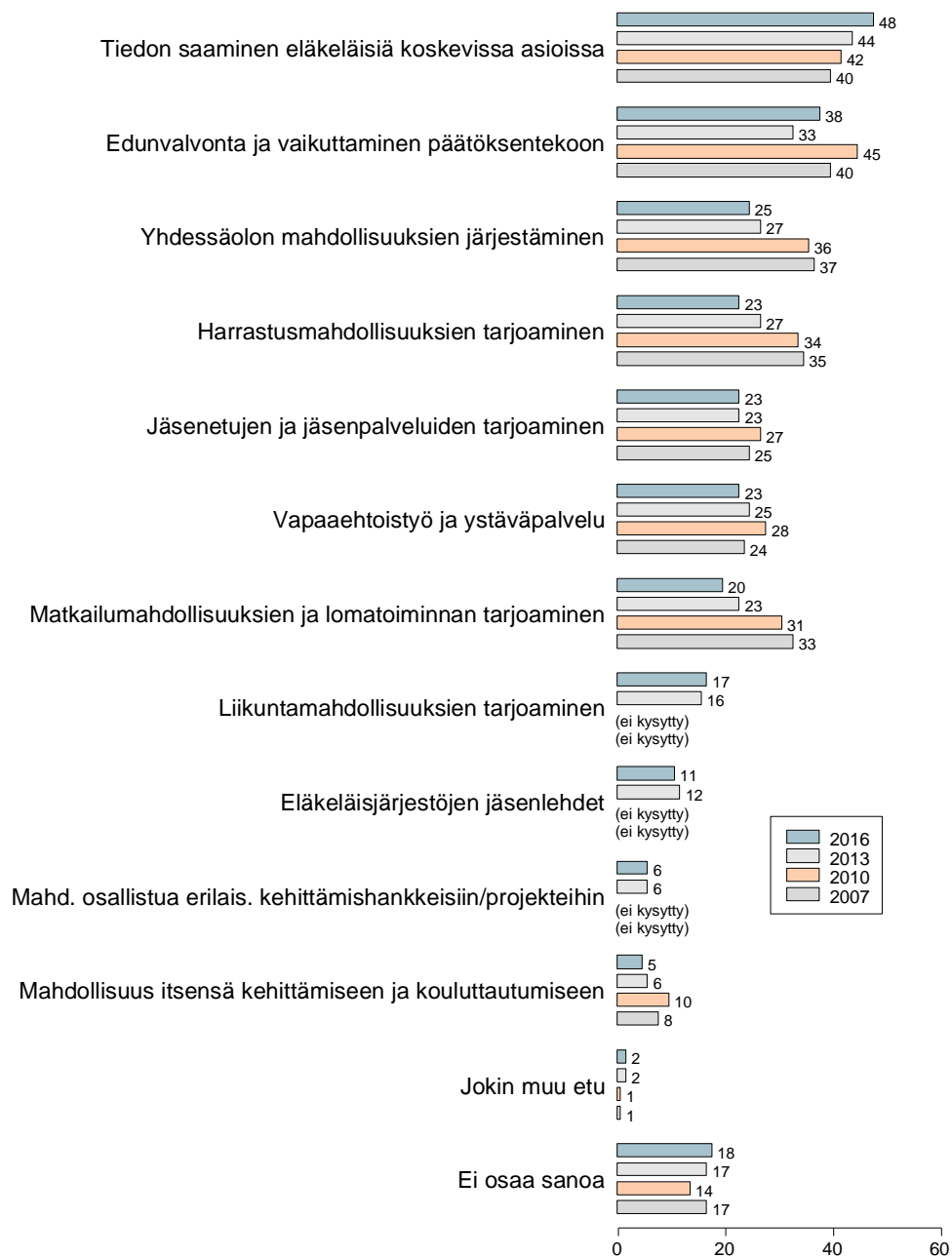
Kuvio 5. TÄRKEIMMÄT ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN JÄSENILLEEN TARJOAMAT EDUT (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 5t. TÄRKEIMMÄT ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN JÄSENILLEEN TARJOTTAVAT EDUT (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

*vertailu 55-79-vuotiaissa

8. VIIMEISET TOIVEET: HALUKKUUS TOTEUTTAA ERILAISIA ASIOITA LOPPUELÄMÄN AIKANA

Valtaosa haluaisi loppuelämän aikana parantaa ihmissuhteita ja elämäntapoja

Aikeita toteuttaa erilaisia haaveita ja unelmia selvitettiin kysymyssarjalla, jossa oli lueteltu kaikkiaan 18 erilaista asiaa. Vastaajilta tiedusteltiin, kuinka voimakas halua heillä on toteuttaa lueteltavat asiat loppuelämän aikana.

Kysymys kuului sanatarkasti seuraavasti: ”Kun ikää karttuu, monet ihmiset alkavat miettiä, mitä asioita he vielä aikovat tehdä loppuelämänsä aikana. Millainen halu Teillä on toteuttaa seuraavia asioita loppuelämäne aikana?”

Enemmistö 55-84-vuotiaista suomalaisista kokee voimakasta, lähes vastustamatonta tai melko suurta halua toteuttaa ennen kuolemaansa kuusi asiaa kahdeksastatoista. Nämä yleisimmin hyväksytyt haaveet tai toiveet ovat seuraavat:

- Pitää tiiviisti yhteyttä läheisiin tai ystäviin	86 %
- Harrastaa aktiivisesti liikuntaa	77 %
- Auttaa lähiomaisia arjen askareissa	63 %
- Muuttaa suhtautumista ymmärtäväisemmäksi muita ihmisiä ja asioita kohtaan	55 %
- Avustaa perillisiä tai lähiomaisia antamalla taloudellista tukea	50 %
- Muuttaa ruokailutapoja terveellisemmiksi	50 %

Melko monen kohdalla haluttuja asioita ovat myös uuden harrastuksen tai opiskelun aloittaminen, nuoruuden ystävien tapaaminen ja unelmien lomamatkan tekeminen.

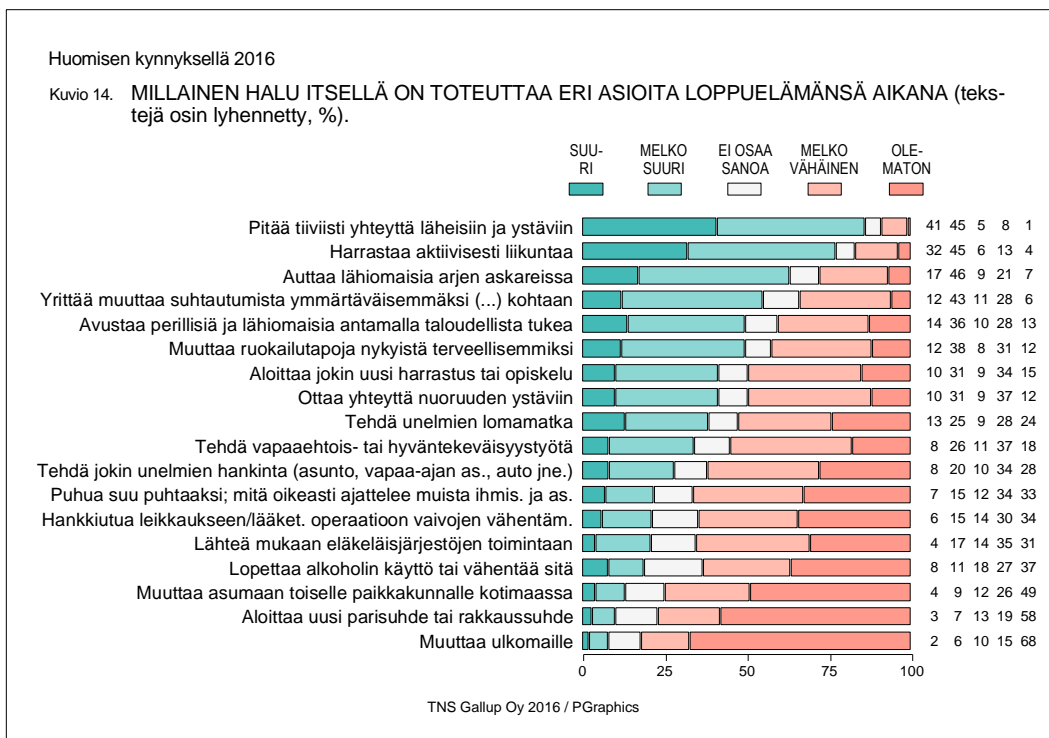
Haaveiden tyvipäähän asettuvat ulkomaille muuttaminen ja uuden pari- tai rakkaussuhteen aloittaminen. Reilun viidenneksen toive on kerrankin puhua suunsa puhtaaksi, sanoa asioista ja ihmisistä, mitä oikeasti ajattelee. Viimemainittu seikka viittaa siihen, että huomattava osa ikääntyvistä ihmisistä ei tohdi kertoa muille ajatuksiaan, ei hyvässä eikä pahassa.

Asiat, joita useimmat ihmiset haluavat tehdä loppuelämän aikana liittyvät pääasiassa ihmissuhteiden ja elämäntapojen parantamiseen. Erilaiset materiaalsiin hankintoihin liittyvät unelmat eivät ole liikikään samalla tavoin haluttuja asioita.

Mielipiteet ovat muuttuneet 55-79-vuotiaiden keskuudessa vuodesta 2013 vain hieman. Pääpiirteissään halut toteuttaa eri asioita loppuelämän aikana ovat säilyneet ennallaan. Muutamia pieniä muutoksia kuitenkin on löydettävissä. Aiempaa hieman enemmän toiveita kohdentuu liikunnan harrastamiseen, terveellisiin elämäntapoihin ja unelmien hankintoihin (asunto, auto jne.).

Miehet unelmoivat hankinnoista, naiset vapaaehtoistyöstä ja matkoista

Miesten ja naisten toiveiden ja halujen välillä on eroavaisuuksia, vaikka profiili onkin samansuuntainen. Sekä miesten että naisten järjestyslistalla kärkeen asettuvat likimain samat asiat. Molemmat sukupuolet haluavat panostaa ennen muuta ihmissuhteisiin ja elämäntapoihin. Silti selkeitä painotuseroja löytyy miesten ja naisten välillä.

Miehistä suurempi osa kuin naisista haluaisi vähentää, jollei peräti lopettaa alkoholin käyttöä. Miehillä on naisia useammin ominaista myös sellaiset toiveet kuin unelmien hankinta (asunto, vapaa-ajan asunto, auto, vene jne.) ja halu kerrankin puhua suu puhtaaksi asioista, jotka mieltä kaivertavat.

Naisten aielistalla nousee miehiä tärkeämmiksi asioiksi ihmissuhteiden ylläpito, vapaaehtoistyö, unelmien matkat sekä uudet harrastukset ja opiskelu. Erot kielivät siitä, että ainakin osa ikääntyvistä miehistä ja naisista unelmoi erilaisista asioista, jotka voivat aiheuttaa yksilötasolla ristiriitoja.

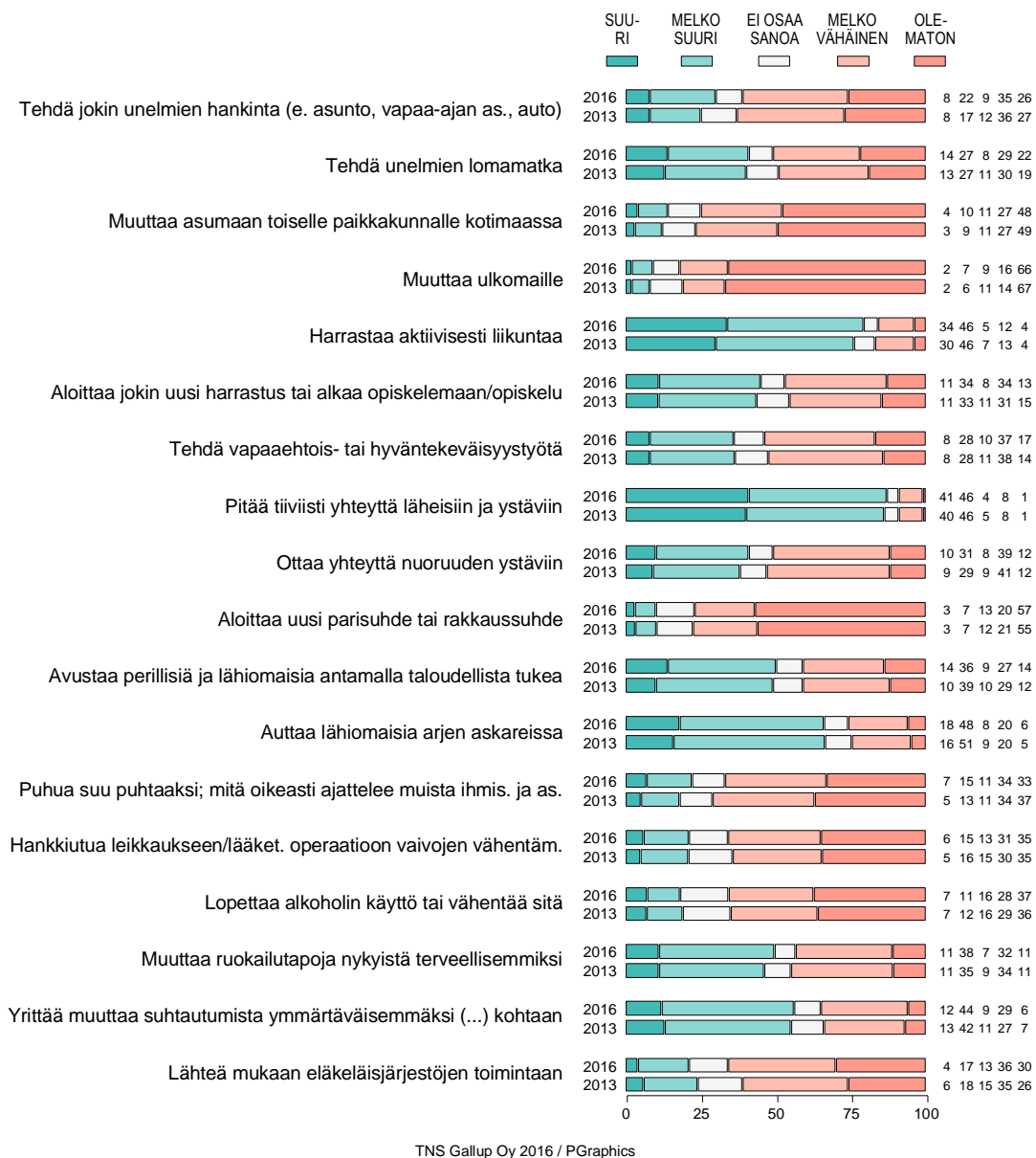
Nuorimmat haluavat tehdä unelmien hankintoja ja matkoja

Työssä käyvien toiveena on eläkeläisiä useammin unelmien lomamatkailu, ulkomaille muuttaminen, liikunnan harrastaminen, uudet harrastukset ja opiskelu sekä vapaaehtoistyö. Eläkeläiset haluaisivat työssä käyviä useammin ennen kuolemaansa muuttaa elämäntapoja terveellisemmäksi ja vähentää lääketieteen avulla ikääntymisen vaivoja.

län mukaisista eroista voi todeta sen, että monissa asioissa nuorempien halut ovat suurempia kuin iäkkäämpien. Näitä ovat etenkin hankintoihin, matkailuun, muuttoihin, liikuntaan ja harrastuksiin liittyvät aiheet. Ikääntyneiden toiveet kohdentuvat keskimääräistä useammin ihmissuhteiden parantamiseen ja ikääntymisen vaivojen helpottamiseen.

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 14t. MILLAINEN HALU ITSELLÄ ON TOTEUTTAA ERI ASIOITA OMAN LOPPUELÄMÄNSÄ AIKANA (tekstejä osin lyhennetty, %).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

*vertailu 55-79-vuotiaissa

9. IKÄÄNTYMISEN PELOT

Sairastuminen ja liikuntakyvyn menettäminen pelottavat lähes kaikkia

Tutkimuksessa selvitettiin ikääntyvien ja iäkkäiden henkilökohtaisia pelkoja. Tehtävänä oli valita kymmenen asiaa sisältäneeltä listalta kaikki ne, jotka pelottavat ikääntyessä. Tulokset mittaavat pelkojen yleisyyttä, ei sitä, missä määrin eri asiat pelottavat.

Ikääntymisen peloista yleisimmät ovat oma sairastuminen (79 %) ja liikuntakyvyn menettäminen (75 %). Enemmistö näyttäisi pelkäävän myös lähiomaisen sairastumista. Vaikka sairastuminen pelottaakin, niin omaa kuolema ei näytä kuitenkaan huolettavan. Avioeroa/parisuhdeongelmia tai psyykkisiä ongelmia ei myöskään pelätä kovin yleisesti. Sellaisia ihmisiä, jotka eivät pelkää yhtään mitään on aika vähän, vain yksi kahdestakymmenestä.

Pelot eivät ole muuttuneet 55-79-vuotiaiden keskuudessa vuodesta 2013 käytännössä lainkaan. Muutaman prosenttiyksikön siirtymät voivat hyvin selittyä sattumalla.

Tuloksista käy ilmi se, että naisia pelottavat lähes kaikki asiat miehiä useammin tai ainakin naiset tohtivat myöntää pelon aiheita herkemmin. Ainoa poikkeus on avioero, jota miehet pelkäävät hieman naisia useammin.

Yksinäisyys pelottaa ikäihmisiä, vaikka asia ei ole nykyhetken suurimpia ongelmia

Elämäntilanne on yhteydessä pelon aiheisiin. Yksin asuvat pelkäävät muita useammin yksinäisyyttä ja liikuntakyvyn menettämistä. Puolison kanssa asuvia askarruttaa läheisen ihmisen (puolison) kuolema tai sairastuminen.

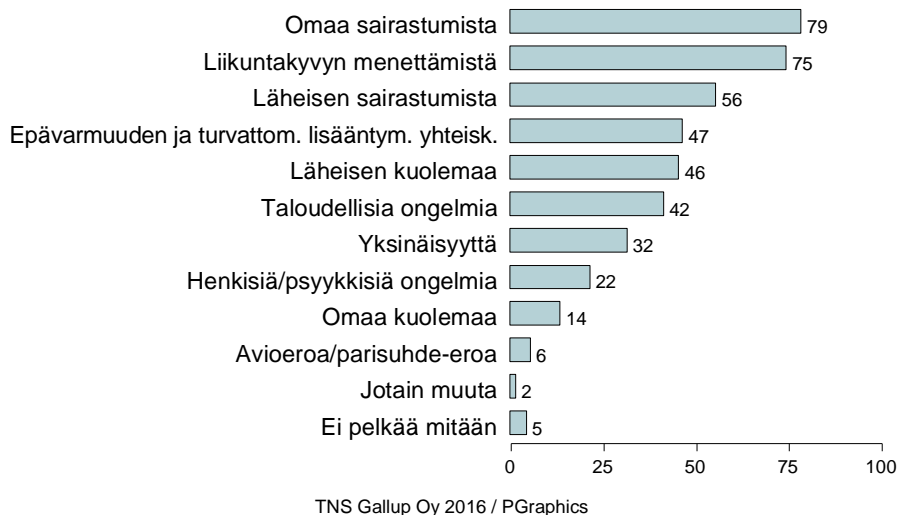
län mukanaan tuomista eroista voi todeta sen, että ikääntyneimpiä pelottaa keskimääräistä useammin yksinäisyys. Tulos antaa uusia vivahteita aiemmin yksinäisyydestä saaduille tuloksille. Ikääntyneimmät eivät koe yksinäisyyttä erityisen suureksi ongelmaksi, mutta silti itseä huolettavaksi asiaksi tai mahdollisuudeksi. Toinen asia, joka aiheuttaa pelkoja ikääntyneiden keskuudessa muita useammin on liikuntakyvyn menettäminen.

Sosiaalinen hyväosaisuus näyttäytyy tuloksissa. Vähemmän koulutettuja pelottavat useat asiat enemmän kuin korkeasti koulutettuja.

Kieliryhmien välisistä eroista voisi todeta sen, että ruotsinkielisten ikääntymistä koskevat pelot ovat lähes kauttaaltaan vähäisempiä kuin suomenkielisen väestön.

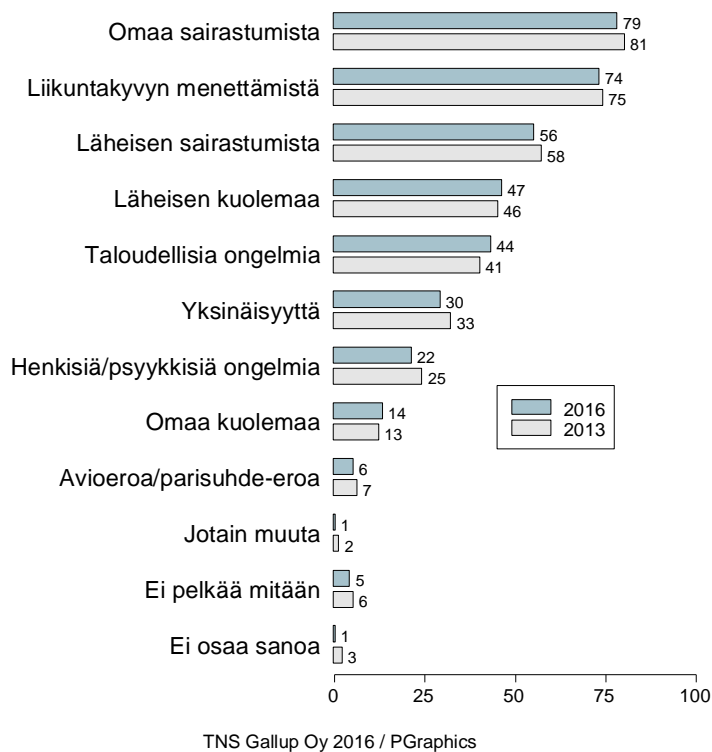
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 16. MITÄ PELKÄÄ IKÄÄNTYESSÄÄN (kaikki ne asiat, jotka pelottavat, %).

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 16t. MITÄ PELKÄÄ IKÄÄNTYESSÄÄN (kaikki ne asiat, jotka pelottavat, %).

*vertailu 55-79-vuotiaissa

10. SIJOITTUMINEN OMAA ELÄMÄÄ KUVAAVILLE ASTEIKOILLE

Eläkeläisten tyytyväisyys on vähentynyt

Tutkimuksessa haettiin tietoa myös siitä, missä määrin 55-84-vuotiaat ihmiset kokevat hallitsevansa omaa elämäänsä. Vastaajat ottivat kantaa omaan elämäänsä yleensä, omaan taloudelliseen tilanteeseensa, vaikutusmahdollisuuksiin oman elämänsä kulkuun sekä onnellisuuden tunteeseen. Kantaa otettiin jokaiseen kysymykseen 10-portaisella asteikolla.

Valtaosa (85 %) ikääntyvistä ja ikääntyneistä kokee olevansa enemmän tai vähemmän tyytyväinen omaan elämäänsä nykyisin (arvosana vähintään seitsemän asteikolla 1-10). Yleistyytävyyden omaan elämään on suurempaa kuin onnellisuuden tunne, tyytyväisyys taloudellisiin olosuhteisiin tai vaikutusmahdollisuudet oman elämän kulkuun. Myös kaikissa viimeisimmässä asiassa näkemykset kuitenkin asettuvat enemmän asteikon myönteiseen kuin kielteiseen päähän.

Vähiten tyytyväisiä 55-84-vuotiaat ovat oikeudenmukaisuuden toteutumiseen yhteiskunnassa ja siihen, missä määrin he tulevat kuulluksi yhteiskunnassamme. Oikeudenmukaisuuden toteutumisesta ja kuulluksi tulemisesta vastaukset asettuvat näkyvässä määrin asteikon kielteiseen päähän. Enemmistö arvioi näiden asioiden toteutuvan huonosti.

Tulokset eivät kokonaisuudessaan ole suuresti muuttuneet 55-79-vuotiaiden keskuudessa vuodesta 2013. Tyytyväisyys elämään, onnellisuuden tunne, vaikutusmahdollisuudet ja kuulluksi tuleminen ovat käytännössä ennallaan. Pieni laskupiikki näkyy tyytyväisyydessä omaan taloudelliseen tilanteeseen. Tyytyväisyys omaan taloudelliseen tilanteeseen on vähentynyt portaittain vuodesta 2007 lähtien.

Eläkkeellä olevat ikäihmiset ovat nyt tyytymättömämpiä omaan taloudelliseen tilanteeseen kuin 2013. Työelämässä vielä mukana sinnitelleen ovat aiempaa hieman tyytyväisempiä. Samansuuntainen kehitys koskee näkemystä tyytyväisyydestä elämään yleensä ja vaikutusmahdollisuuksiin oman elämän kulkuun. Työelämässä vielä mukana olevat ovat aiempaa tyytyväisempiä, mutta eläkeläiset eivät ole.

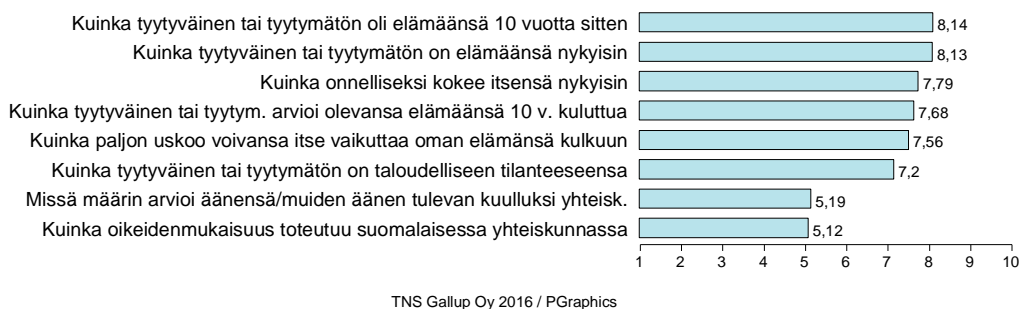
Ikääntyneimmät eivät näe kymmenen vuoden päähän

Tuloksista käy ilmi se, että 55-84-vuotiaat arvioivat olevansa yhtä tyytyväisiä nykyhetkeen kuin olivat elämäänsä kymmenen vuotta sitten. Kuitenkin tyytyväisyyden oletetaan vähentyvän nykyisestä kymmenen seuraavan vuoden aikana.

Nuorimmat, 55–59-vuotiaat, uskovat tyytyväisyyden omaan elämään säilyvän ennallaan, ellei jopa lisääntyvän seuraavan kymmenen vuoden aikana. Ikääntyneimpien, 80-84-vuotiaiden, valtaosa (71 %) ei pysty arvioimaan elämäänsä kymmenen vuoden päähän. Tätä saattaa selittää se, että ennakoitaan terveyteen ja toimintakykyyn liittyvien vaivojen lisääntyvän nykyisestä.

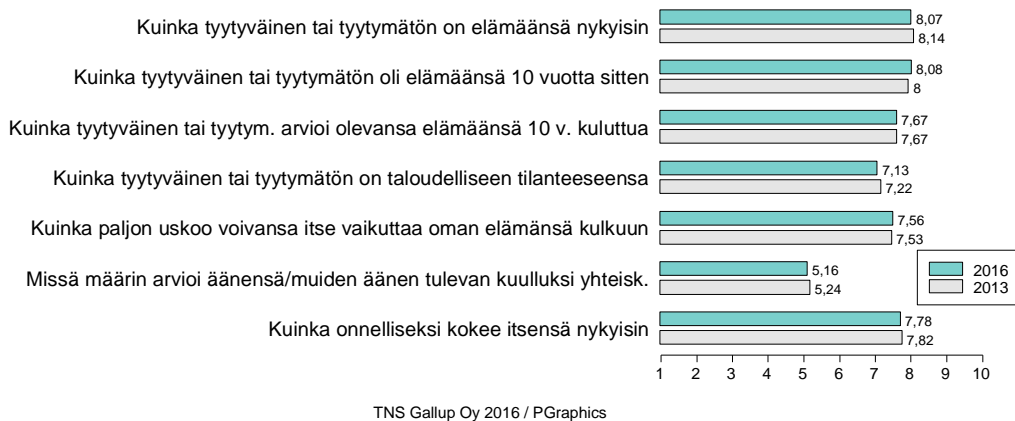
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 18a-22bx. SIJOITTUMINEN OMAA ELÄMÄÄ KUVAAVILLE ASTEIKOILLE (keskiarvot).

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 18-22t2. SIJOITTUMINEN OMAA ELÄMÄÄ KUVAAVILLE ASTEIKOILLE (keskiarvot).

*vertailu 55-79-vuotiaissa

55-84-vuotiaat ovat tyytyväisempiä elämäänsä kuin väestö keskimäärin

Tulokset eivät kuitenkaan vielä sellaisenaan kerro paljonko on paljon. Tämän takia tuloksia verrataan siihen, mitä suomalaiset täysikäiset ajattelevat tyytyväisyydestä omaan elämäänsä.

55–84-vuotiaat suomalaiset verrattuna koko maan väestöön keskimäärin (asteikkokeskiarvot):

	55–84-vuotiaat	Koko väestö
Tyytyväisyys omaan elämään yleensä	8,13	7,32
Tyytyväisyys omaan elämään 10 vuoden kuluttua	7,68	7,59
Kuinka paljon voi vaikuttaa oman elämänsä kuluun	7,56	7,47

Vertailu osoittaa, että 55–84-vuotiaat ovat yleisesti ottaen selvästi tyytyväisempiä omaan elämäänsä kuin koko väestö keskimäärin. Ero on, jos mahdollista, kasvanut entisestään vuodesta 2013. Tämä johtuu siitä, että etenkin aktiivinen työelämässä mukana oleva väestö (alle 55-vuotiaat) on selvästi aiempaa vähemmän tyytyväinen.

Ikääntyvät ja ikääntyneet, 55-84-vuotiat, ovat aavistuksen optimistisempia tulevaisuuden suhteen kuin väestö keskimäärin maassamme. Nuorempi osa maan väestöstä on taipuvainen ajattelemaan, että tyytyväisyys omaan elämään lisääntyy seuraavan kymmenen vuoden aikana. Ikääntyneet puolestaan eivät ole yhtä vakuuttuneita asiasta.

Oman elämänkulkuun vaikuttamisessa on pieni ero koko väestön ja 55-84-vuotiaiden välillä. Ikääntyvät ja ikääntyneet ovat hieman tyytyväisempiä kuin väestö keskimäärin. Vuodesta 2013 on koko väestön keskuudessa tyytyväisyys omiin vaikutusmahdollisuuksiin vähentynyt jonkin verran.

Hyväosaiset ovat tyytyväisimpiä

Seuraavassa tarkastellaan hieman lähemmin sitä, ketkä ikääntyvien ryhmät ovat keskimäärää tyytyväisempiä olosuhteisiinsa eri asioissa. Tuloksista piirtyy kuva, jonka mukaan tyytyväisyys eri asioihin on yhteydessä sosiaaliseen ja taloudelliseen asemaan. Suhteellisen korkeasti koulutetut, aiemmin tai nykyisin johtavassa asemassa toimineet sekä ylemmät toimihenkilöt ovat keskimäärää tyytyväisempiä elämäänsä, taloudelliseen asemaansa, vaikutusmahdollisuuksiinsa ja kuulluksi tulemiseen.

Heikommin koulutetut, työntekijät ja työttömät ovat järjestään vähemmän tyytyväisiä. Tyytymättömiä ja voimattomia ovat etenkin työttömät. Myös onnellisuuden tunne viimemainitussa ryhmässä on alhainen. Puoluekannan mukaan tyytymättömät ja ne, jotka eivät koe saavansa ääntään kuulluksi, ovat muita useammin perussuomalaisten ja vasemmistolion kannattajia.

Keskimäärää tyytyväisempiä omaan elämäänsä yleensä (asteikkokeskiarvot):

Kaikki	8,13
80-84-vuotias	8,71
Asuu puolison kanssa	8,42
Nykyisin tai aiemmin johtava asema	8,42
Nykyisin tai aiemmin ylempi toimihenkilö	8,40
Mukana työelämässä	8,40
Nainen	8,39
Ollut mukana eläkeläisjärjestössä	8,38
Korkea-asteen tutkinto	8,37

Kykenevät vaikuttamaan oman elämänsä kulkuun keskimäärää enemmän (asteikkokeskiarvot):

Kaikki	7,56
Mukana työelämässä	8,00
Nykyisin tai aiemmin yrittäjä	7,92
Korkea-asteen tutkinto	7,85
Nykyisin tai aiemmin johtava asema	7,82
Nykyisin tai aiemmin ylempi toimihenkilö	7,82

Arvioivat äänensä tulevan kuulluksi yhteiskunnassa keskimäärää paremmin (asteikko-keskiarvot):

Kaikki	5,19
Mukana työelämässä	5,74
Nykyisin tai aiemmin ylempi toimihenkilö	5,72
Nykyisin tai aiemmin johtava asema	5,50
Nykyisin tai aiemmin yrittäjä	5,44
55-59-vuotias	5,43

11. MISTÄ ONNELLISUUS KOOSTUU?

Hyvä terveys on onnellisuuden edellytys

Tutkimustulosten mukaan 55-84-vuotiaista valtaenemmistö kokee elämänsä ainakin jonkin verran onnelliseksi. Hyvin harva, muutama prosentti tunnustaa olevansa lähes onneton. Täysin onnelliseksi kokee kuitenkin itsensä vain reilu kymmenesosa ikääntyvistä ja ikääntyneistä.

On ymmärrettävää, että täysin onnellisia on varsin vähän. Terveydellisiä ongelmia esiintyy kaikilla ihmisillä ajoittain, lisäksi väestön vanhetessa kroonisemmin vajavainen terveys yleistyy. Työttömyyden iskiessä taloudellinen tilanne heikkenee, eläkkeelle siirryttäessä tulotaso laskee.

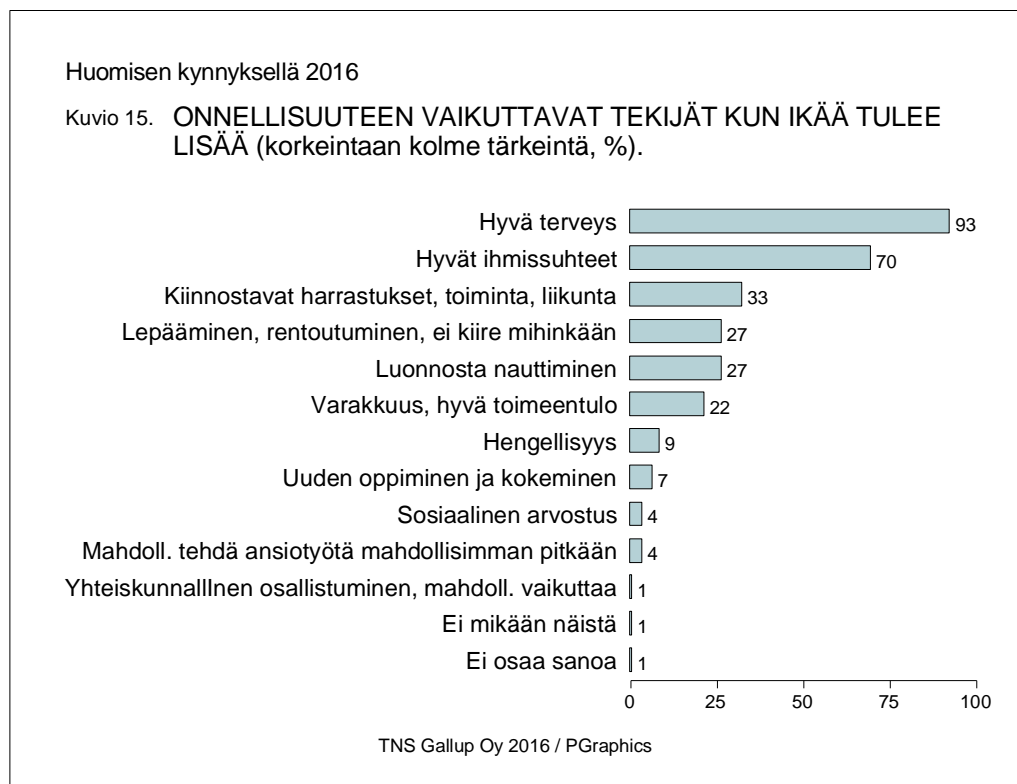
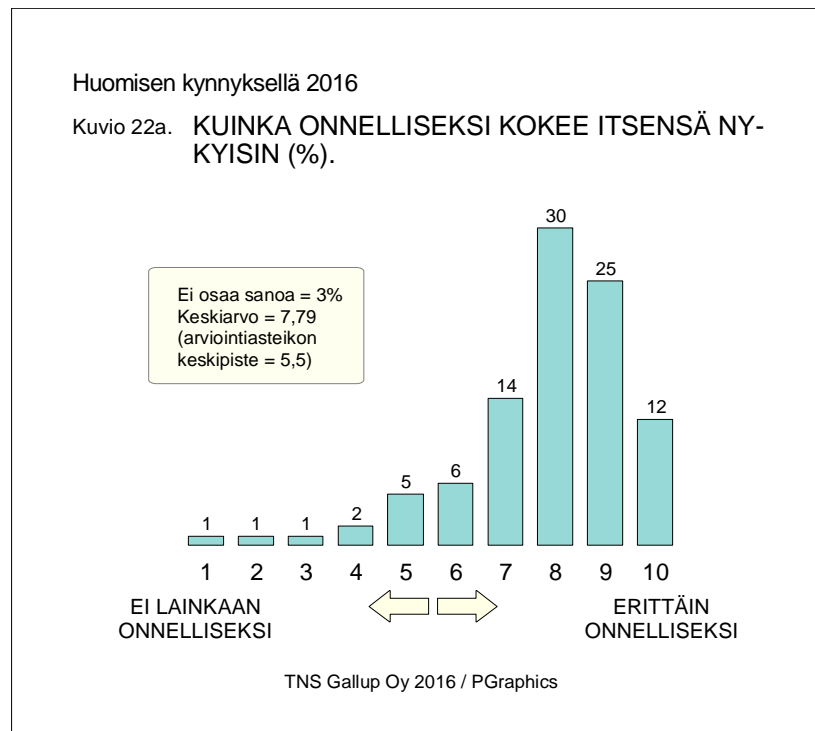
Tutkimuksessa vastaajien tuli arvioida yhtätoista onnellisuuden osatekijää poimimalla listalta kolme tärkeimmäksi kokemaansa.

Tulokset muodostuvat aika yksiselitteiseksi. Vaikka onni rakentuu monista osatekijöistä, niin ne asettuvat selvään järjestykseen. Ensisijaiset onnen lähteet ovat hyvä terveys ja hyvät, toimivat ihmissuhteet. On ymmärrettävää, että hyvä terveys on tärkein osatekijä, koska sitä voi pitää myös välttämättömänä onnen edellytyksenä; sairaana on paha olla onnellinen, vaikka muut tekijät olisivat kuinka hyvin.

Varsin monella tärkeät onnen elementit liittyvät myös kiinnostaviin harrastuksiin, rentoutumiseen, lepäämiseen sekä luontoon. Hyvä toimeentulo kuuluu yli viidennekselle ikääntyvistä ja iäkkäistä keskeisimpien onnen osatekijöiden joukkoon.

Tuloksia voi tarkastella myös siten, että kiinnittää huomiota tekijöihin, jotka eivät ole keskeisimpiä onnen rakennuspuita. Näihin kuuluvat yhteiskunnallinen osallistuminen, mahdollisuus tehdä ansiotyötä mahdollisimman pitkään ja sosiaalinen arvostus.

Näkemykset onnellisuuteen johdattavista eivät ole paljoa muuttuneet 55-79-vuotiaiden keskuudessa vuodesta 2013. Profiili on säilynyt ennallaan. Kiinnostavia harrastuksia pidetään ehkä hieman aiempaa tärkeämpinä onnen osatekijöinä ja hyviä ihmissuhteita hieman aiempaa vähemmän merkittävinä.

Onnelliset ihmiset korostavat hyvien ihmissuhteiden merkitystä

Onnellisuuden tärkeimmät osatekijät nimetään eri väestöryhmissä melko yhdenmukaisella tavalla. Siltä osin kuin eroja esiintyy, ne ovat pikemminkin painotus- ja sävyeroja kuin kertovat arvostusten vastakkaisuudesta. Ikääntyvien ja ikääntyneiden kesken vallitseepitkälle menevä yksimielisyys onnen keskeisimmistä rakennusaineista.

Edes onnellisuuden kokeminen ei vaikuta kovin suuresti näkemyksiin onnellisuuden tärkeimmistä osatekijöistä. Kuitenkin itsensä onnelliseksi kokevat korostavat keskimääräistä enemmän hyviä ihmissuhteita tärkeänä onneen johdattavana tekijänä. Onnettomat tai pikemminkin vain vähän onnelliset ihmiset painottavat keskimääräistä useammin hyvää toimeentuloa, lepäämistä ja rentoutumista.

12. MINKÄ TAHOJEN TOIMINNALLISTA JA TALOUDELLISTA VASTUUTA IÄKKÄISTÄ IHMISSISTÄ TULISI VASTAISUUDESSA LISÄTÄ?

Katseet kohdistuvat aiempaa useammin valtioon

Vastaajilta kysyttiin tutkimuksessa, minkä kaikkien tahojen toiminnallista ja taloudellista vastuuta iäkkäistä ihmisistä tulisi vastaisuudessa lisätä. Arvioinnin kohteena oli kaikkiaan seitsemän eri tahoa.

Tulokset kertovat siitä, että valtaosa 55-84-vuotiaista odottaa sekä kuntien että valtion vastuun iäkkäistä ihmisistä lisääntyvän. Sen sijaan vähemmistö asettaa lisävastuita ikääntyville itselleen tai heidän lapsilleen ja muille lähiomaisille. Järjestöille vastuuta vierittää vieläkin harvempi.

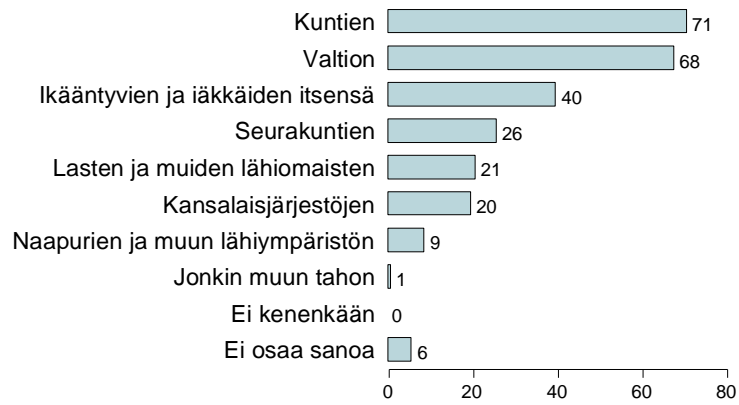
Vastaajat ovat iästä, sosiaalisesta asemasta ja puoluekannasta riippumatta jokseenkin yksimielisiä siitä, että julkisen vallan (kunnat ja valtio) tulisi kantaa enemmän vastuuta ikääntyvistä ihmisistä.

Sosiaalinen asema ja puoluekanta heijastuvat vasta, kun puhutaan ikääntyvien, heidän lähiomaistensa ja muun lähiympäristön vastuusta. Paremmassa sosiaalisessa asemassa olevat, kokoomuksen ja keskustan kannattajat painottavat keskimäärää useammin ikääntyvien itsensä ja lähiympäristön omavastuun lisäämistä.

Tulokset eivät ole suuresti muuttuneet 55-79-vuotiaiden keskuudessa vuodesta 2013. Lisävastuuta iäkkäistä säilytetään edelleen pääasiassa julkisille päätöksentekijöille. Aiempaa useampi on kuitenkin vierittämässä vastuuta valtiolle ja iäkkäille itselleen. Aiempaa vähemmän vastuuta haluttaisiin vierittää lapsille ja lähiomaisille sekä seurakunnille.

Huomisen kynnyksellä 2016

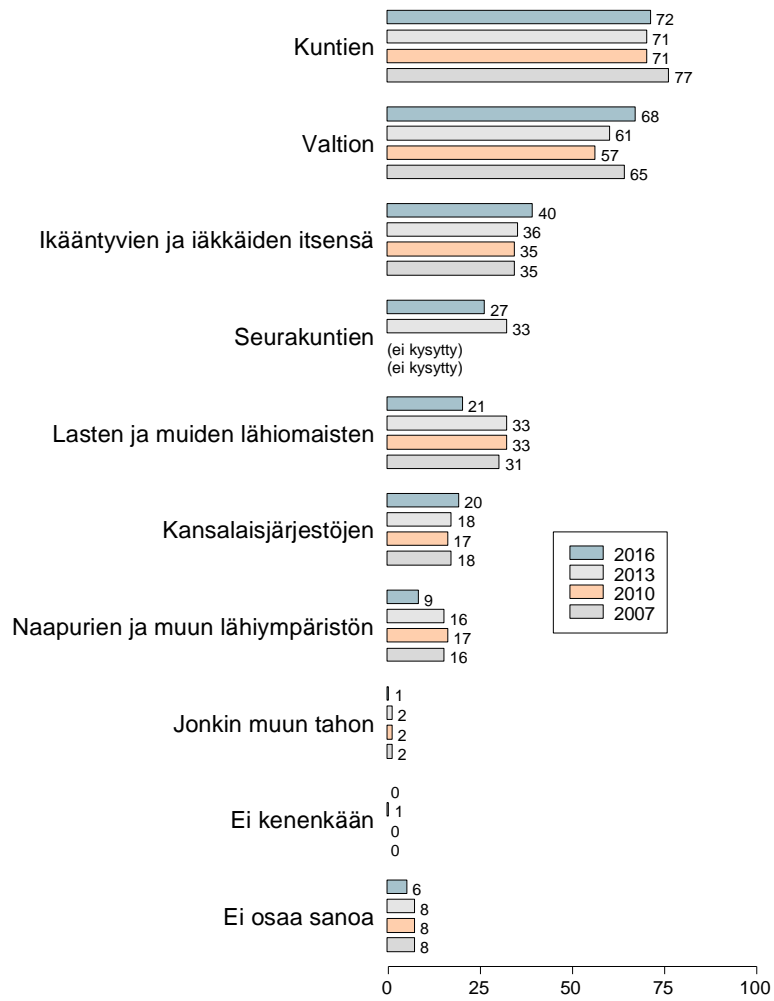
Kuvio 10. MINKÄ TAHOJEN TOIMINNALLISTA JA TALOUDELLISTA VASTUUTA IÄKKÄISTÄ IHMISSISTÄ TULISI VASTAISUUDESSA LISÄTÄ (%).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 10t. MINKÄ TAHOJEN TOIMINNALLISTA JA TALOUDELLISTA VASTUUTA IÄKKÄISTÄ IHMISSISTÄ TULISI VASTAISUUDESSA LISÄTÄ (%).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

*vertailu 55-79-vuotiaissa

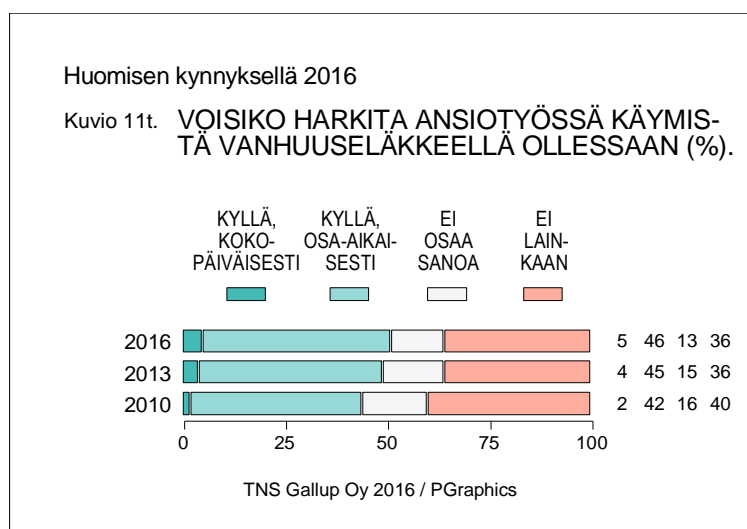
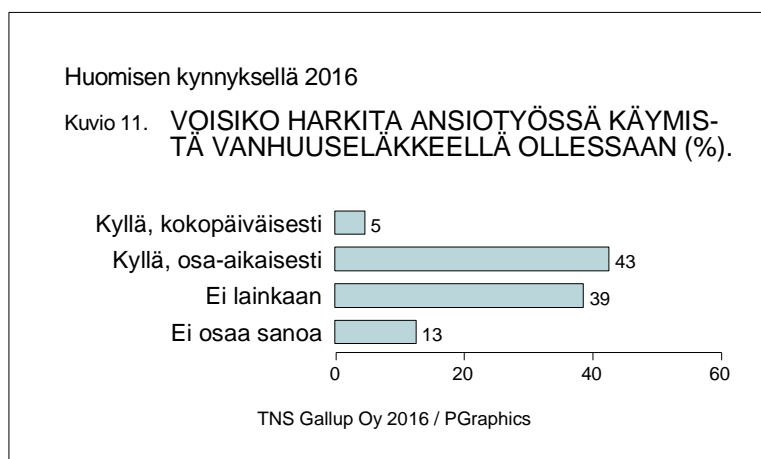
13. ANSIOTYÖSSÄ KÄYMINEN VANHUUSELÄKKEELLÄ

Kiinnostus ansiotyössä käymiseen vanhuuseläkkeellä on edelleen nousussa

Vastaajilta tiedusteltiin tutkimuksessa kiinnostusta ansiotyössä käymiseen vanhuuseläkkeellä ollessaan. Ikääntyvistä ja iäkkäistä vain yksi kahdestakymmenestä (5 %) voisi harkita kokopäiväisesti työssä käymistä. Sen sijaan osa-aikaista työssä käymistä harkitsisi enemmän kuin kaksi viidestä (43 %).

Ikä on yhteydessä kiinnostukseen käydä ansiotyössä vanhuuseläkkeellä. Nuorimmista (55–59-vuotiaista) selvä enemmistö (59 %) voisi harkita osa-aikatyön tekemistä vanhuuseläkkeellä ollessaan. Kiinnostus ansiotyötä kohtaan ymmärrettävästi vähentyy iän myötä. Kuitenkin yli 70-79-vuotiaistakin noin kolmannes pitää osa-aikaista ansiotyötä mahdollisena omalla kohdallaan. Nykyisistä eläkeläisistä kaksi viidestä (40 %) voisi olla kiinnostunut osa-aikatyöstä.

Houkutus käydä ansiotyössä eläkkeellä ollessa on lisääntynyt aiemmasta. Vuonna 2010 kaikista 55-79-vuotiaista reilu kaksi viidesosaa (44 %) oli kiinnostunut joko kokopäiväisestä tai osa-aikaisesta työstä, vuonna 2013 lähes joka toinen (49 %) ja nyt jo enemmistö (51 %). Tämä osuus on noussut seitsemällä prosenttiyksiköllä kuuden vuoden aikana.

*vertailu 55-79-vuotiaissa

14. ARVIOT ELÄKEJÄRJESTELMÄMME TULEVAISUUDESTA

Enemmistö uskoo, että eläkkeitä tullaan olennaisesti leikkaamaan kymmenen vuoden sisällä

Tutkimuksessa selvitettiin myös 55-84-vuotiaiden näkemyksiä maamme eläkejärjestelmästä noin kymmenen vuoden tähtämellä. Tulokset kertovat, missä määrin ikääntyvät ja iäkkäät luottavat eläkejärjestelmäämme ja miten huolissaan ollaan eläkejärjestelmän tulevaisuudesta.

Puolet (51 %) kohderyhmään kuuluvista tyrmää ajatuksen, että eläkejärjestelmämme tarjoaisi kymmenen vuoden kuluttua tarpeeksi kattavan tuen eläkeläisille. Vain kuudesosa (15 %) on luottavainen. Melko moni (34 %) ei kykene arvioimaan asiaa tai ei halua tehdä sitä.

Vastaajilla ei ole selvää kantaa siihen, tuleeko eläkejärjestelmämme olemaan liian kallis yhteiskunnan kannalta. Reilu neljännes (29 %) otaksuu eläkejärjestelmän tulevan liian kalliiksi suomalaiselle yhteiskunnalle ja yli kolmannes (35 %) kiistää ajatuksen. Ansio-työssä olevat ja lähivuosina eläkkeelle siirtyvät ovat keskimäärää useammin taipuvaisia otaksumaan eläkejärjestelmämme kantokyvyn ylittyvän tulevaisuudessa.

Yli puolet (55 %) iäkkäistä suomalaisista arvioi, että eläkkeitä tullaan alentamaan olennaisesti nykyisestä tasosta kymmenen vuoden kuluessa. Keskimäärää vakuuttuneempia tästä ovat työelämässä mukana olevat ja lähivuosina eläkkeelle jäävät. Enemmistö (51 %) ei myöskään usko siihen, että eläkejärjestelmä tarjoaisi tulevaisuudessa tarpeeksi kattavan tuen eläkeläisille.

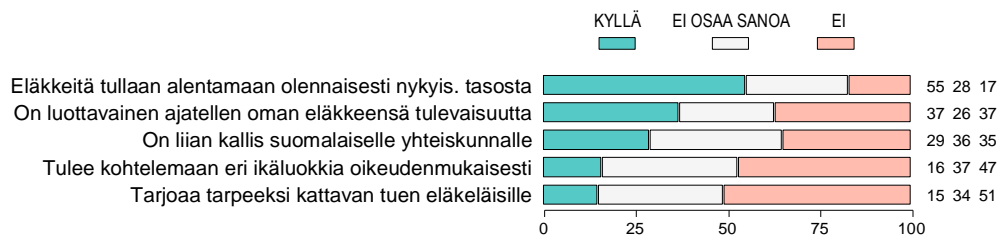
Lähes kaksi viidestä (37 %) on kuitenkin luottavainen ajatellen oman eläkkeen tulevaisuutta. Loput ovat epätietoisia (26 %) tai avoimesti epäuskoisia (37 %). Luottavaisia ovat muita useammin hyväosaiset, johtavassa asemassa olevat, ylemmät toimihenkilöt ja hyvin koulutetut. Merkillepantavaa tuloksissa on se, että luottavaisia oman eläkkeensä suhteen löytyy niiden keskuudesta, jotka uskovat eläkkeitä tultavan leikkaamaan tulevaisuudessa.

Ikääntyvistä ja ikäihmisistä enemmän kuin lähes joka toinen (47 %) ei usko, että eläkejärjestelmämme tulee kohtelemaan eri ikäluokkia oikeudenmukaisesti. Luottavaisia tässä suhteessa löytyy vain kuudesosan verran.

Mielipiteet ovat muuttuneet vuodesta 2013. Aiempaa useampi 55-79-vuotiaista on epäuskoinen. Entistä useampi uskoo, että eläkkeitä tullaan alentamaan nykytasosta, aiempaa useampi on epäuskoinen oman eläkkeensä osalta ja myös luottamus eläkejärjestelmän oikeudenmukaisuuteen horjuu.

Huomisen kynnyksellä 2016

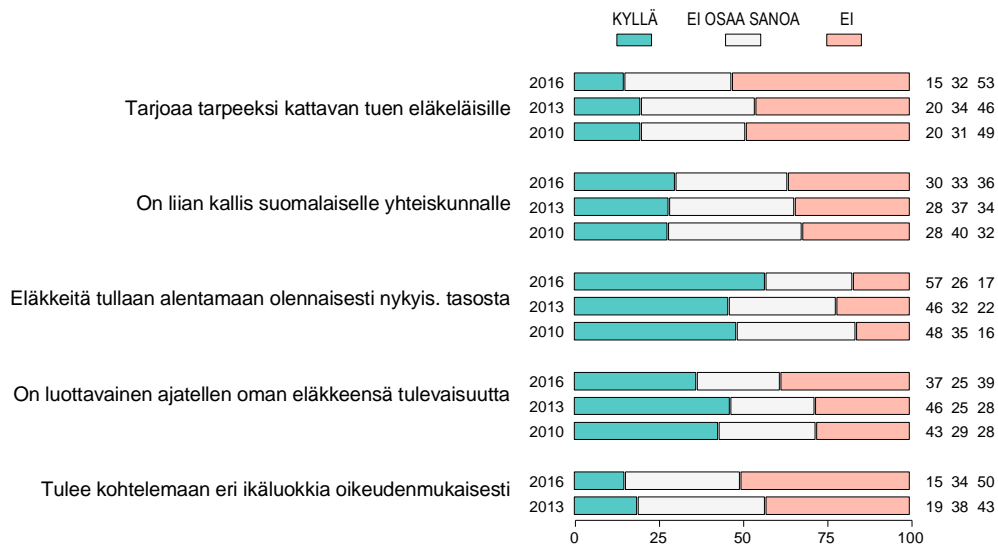
Kuvio 13. SUOMEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ NOIN KYMMENEN VUODEN KULUTTUA: USKOOKO ETTÄ... (%).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 13t. SUOMEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ NOIN KYMMENEN VUODEN KULUTTUA: USKOOKO ETTÄ... (%).

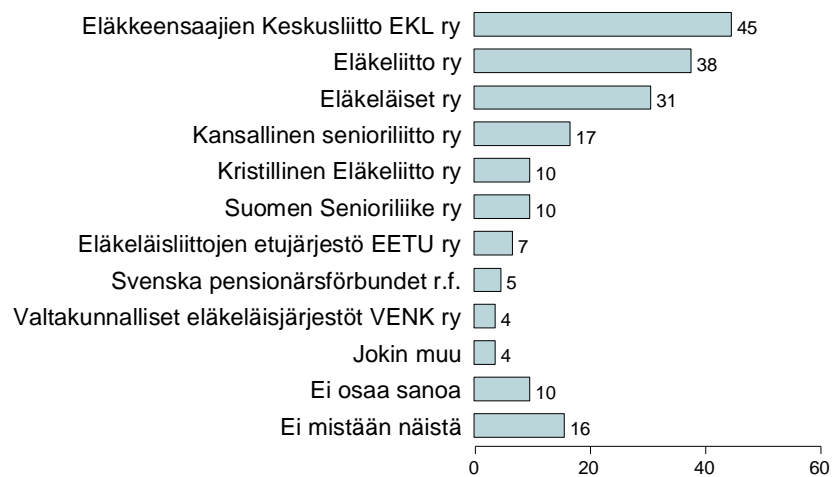
TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

*vertailu 55-79-vuotiaissa

LIITEKUVIOT:

Huomisen kynnyksellä 2016

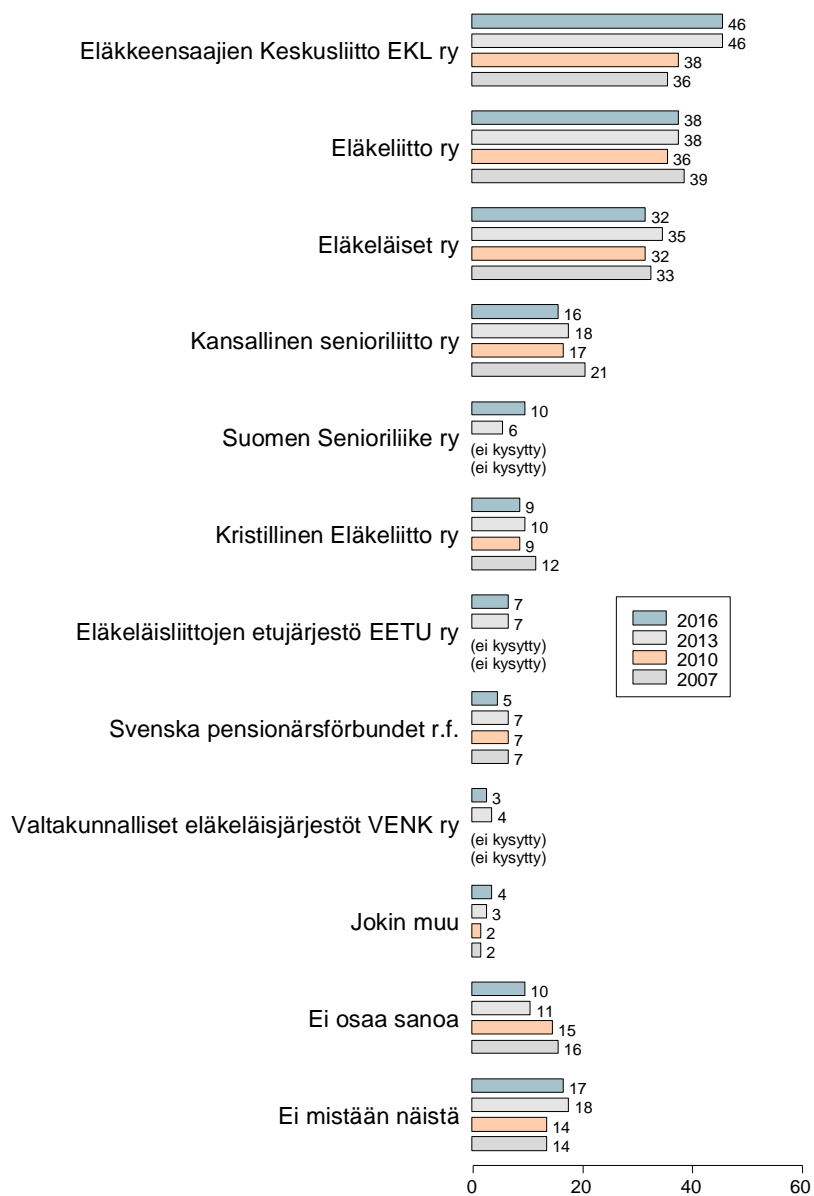
Kuvio 9. ELÄKELÄISJÄRJESTÖT, JOISTA ON KUULLUT TAI LUKENUT JOTAKIN (%).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 9t. ELÄKELÄISJÄRJESTÖT, JOISTA ON KUULLUT TAI LUKENUT JOTAKIN (%).

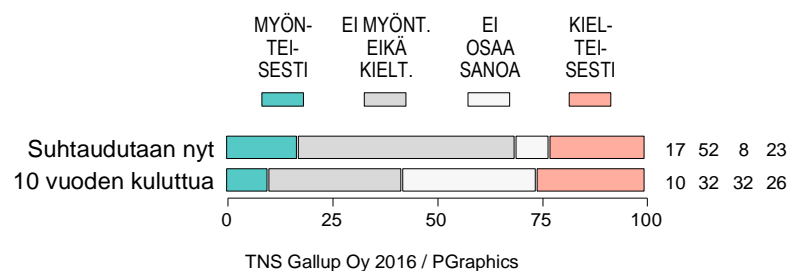

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

*vertailu 55-79-vuotiaissa

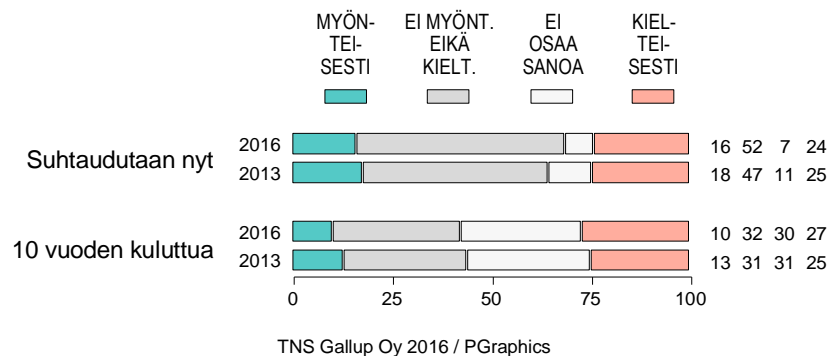
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 17ab. MITEN (A) YHTEISKUNNASSAMME SUHTAUDUTAAN IKÄIHMIISIIN JA IKÄÄNTYMISEEN JA (B) MITEN ARVIOI IKÄIHMIISIIN JA IKÄÄNTYMISEEN SUHTAUDUTTAVAN 10 VUODEN KULUTTUA (%).

Huomisen kynnyksellä 2016

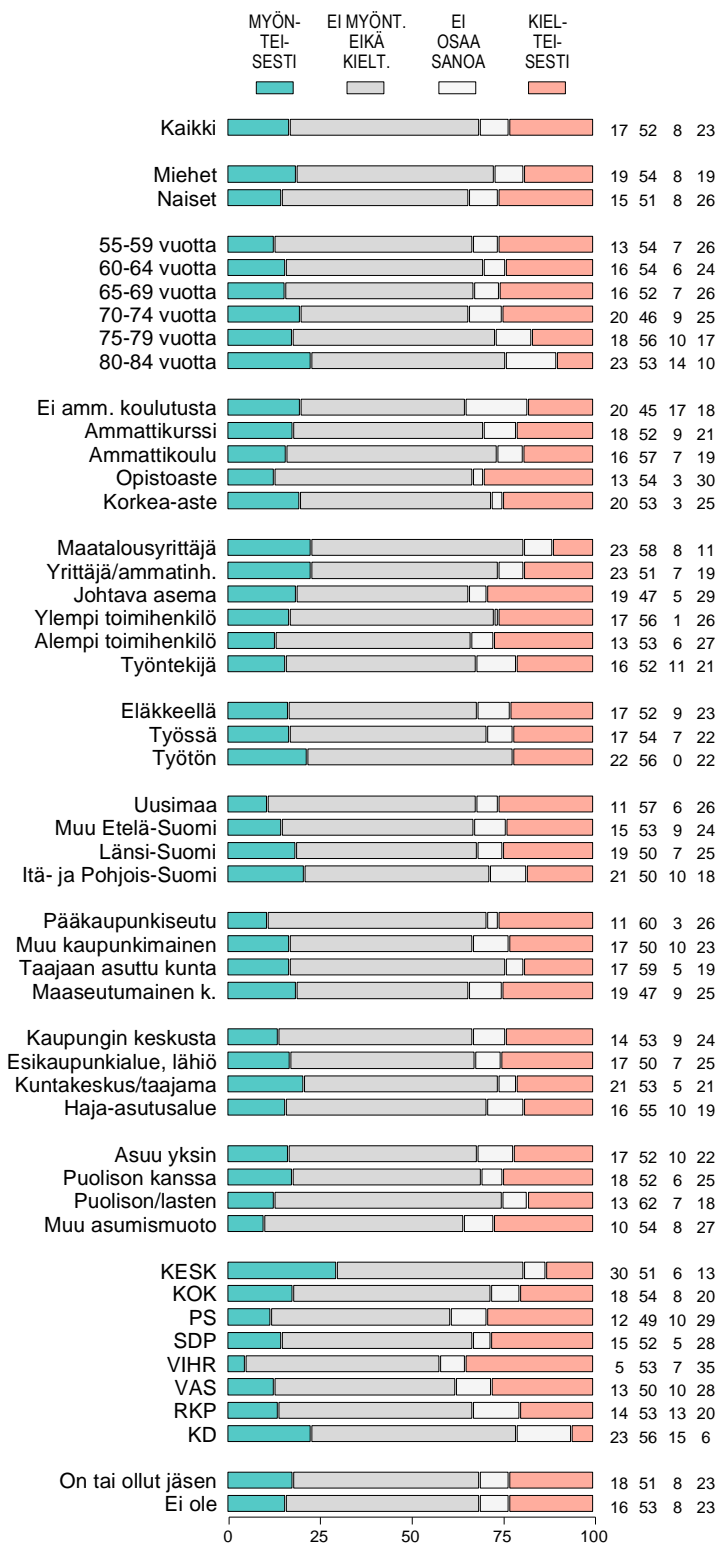
Kuvio 17abt. MITEN (A) YHTEISKUNNASSAMME SUHTAUDUTAAN IKÄIHMISIIN JA IKÄÄNTYMISEEN JA (B) MITEN ARVIOI IKÄIHMISIIN JA IKÄÄNTYMISEEN SUHTAUDUTTAVAN 10 VUODEN KULUTTUA (%).

*vertailu 55-79-vuotiaissa

Huomisen kynnyksellä 2016

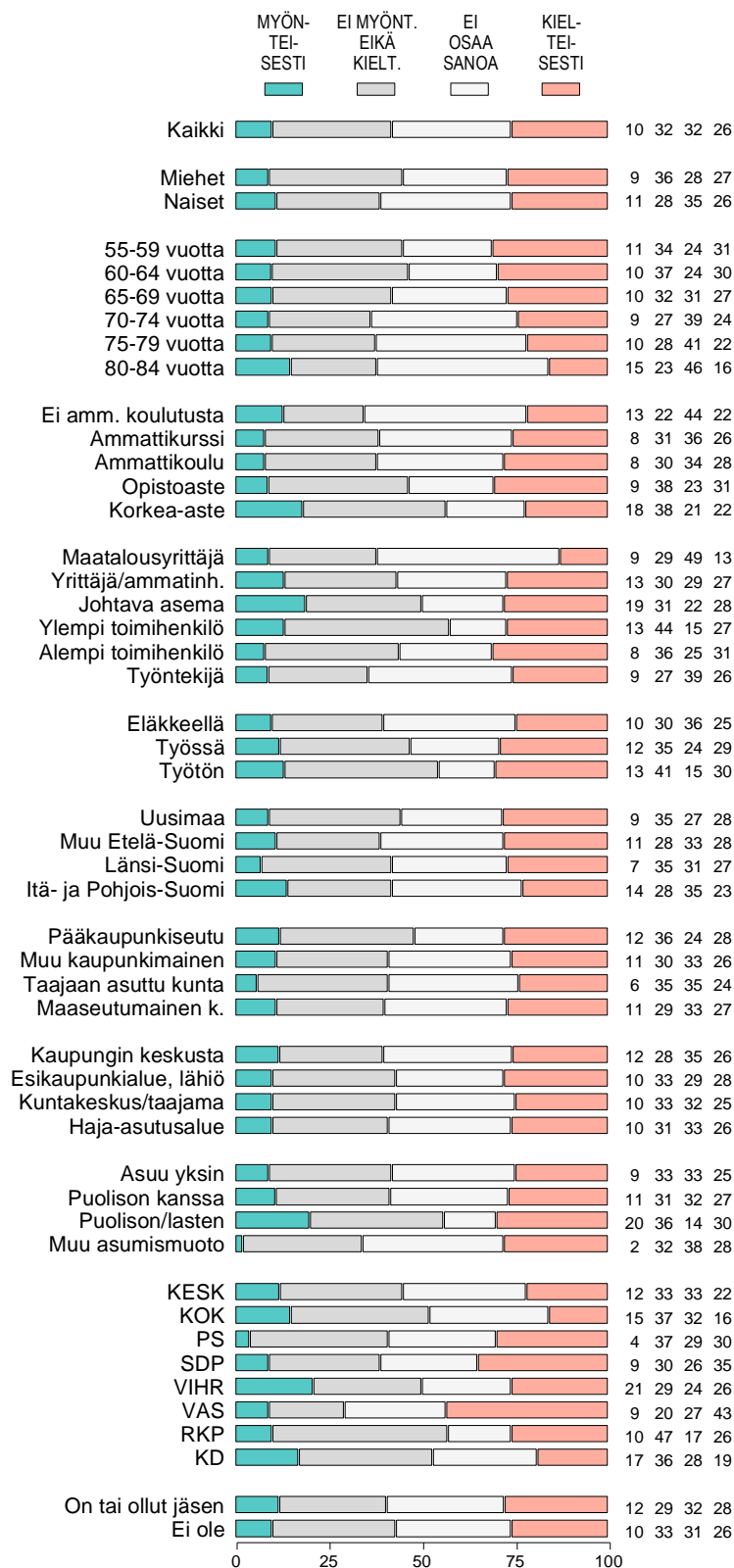
Kuvio 17a. MITEN YHTEISKUNNASSAMME SUHTAUDUTAAN IKÄ-IHMISIIN JA IKÄÄNTYMISEEN: NYT (%).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

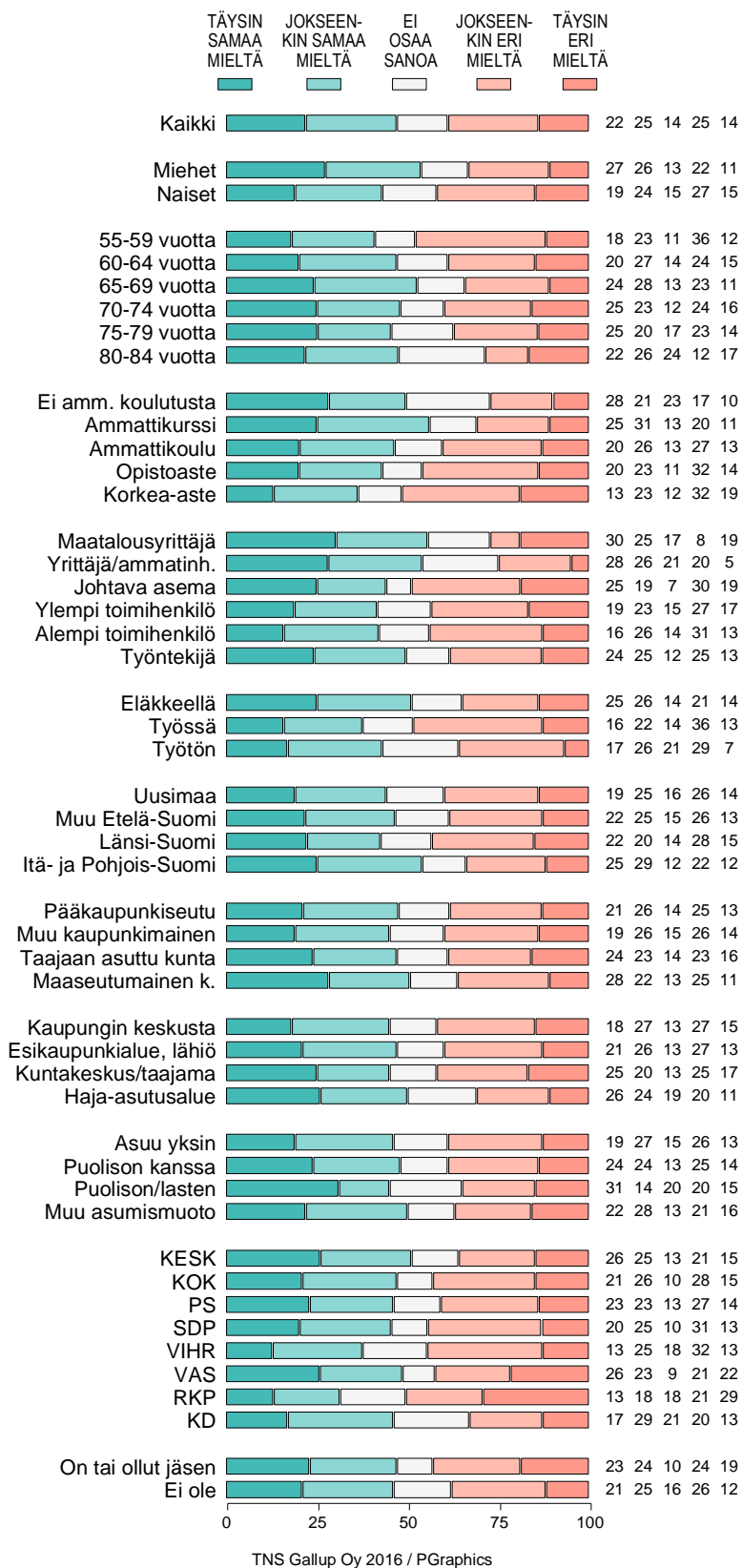
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 17b. MITEN YHTEISKUNNASSAMME SUHTAUDUTAAN IKÄ-IHMISIIN JA IKÄÄNTYMISEEN: 10 VUODEN KULUTUA (%).

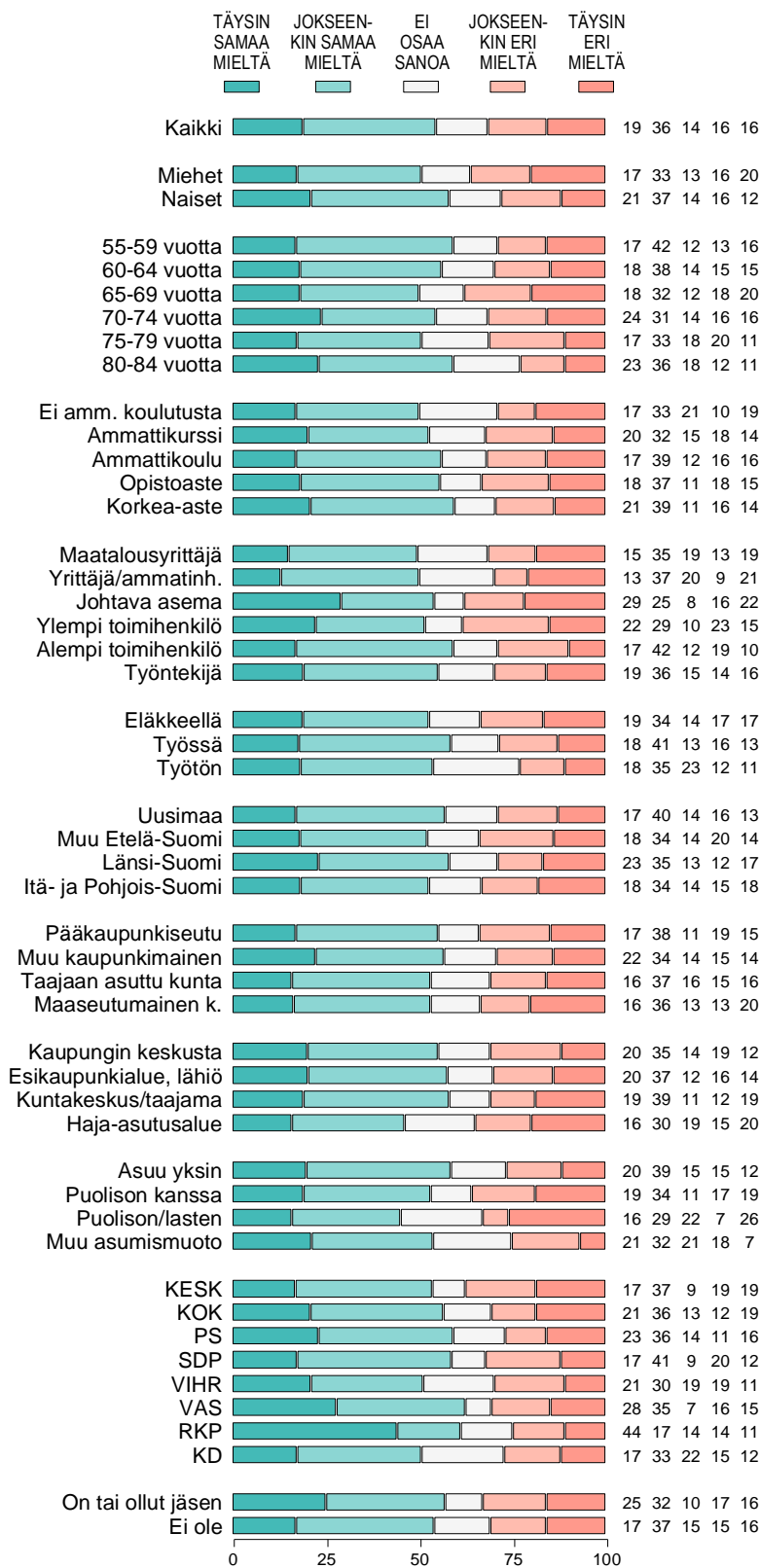
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 1-1. "Eläkeläisten asioiden hoitamiseen riittää yksi eläkeläisjärjestö" (%).

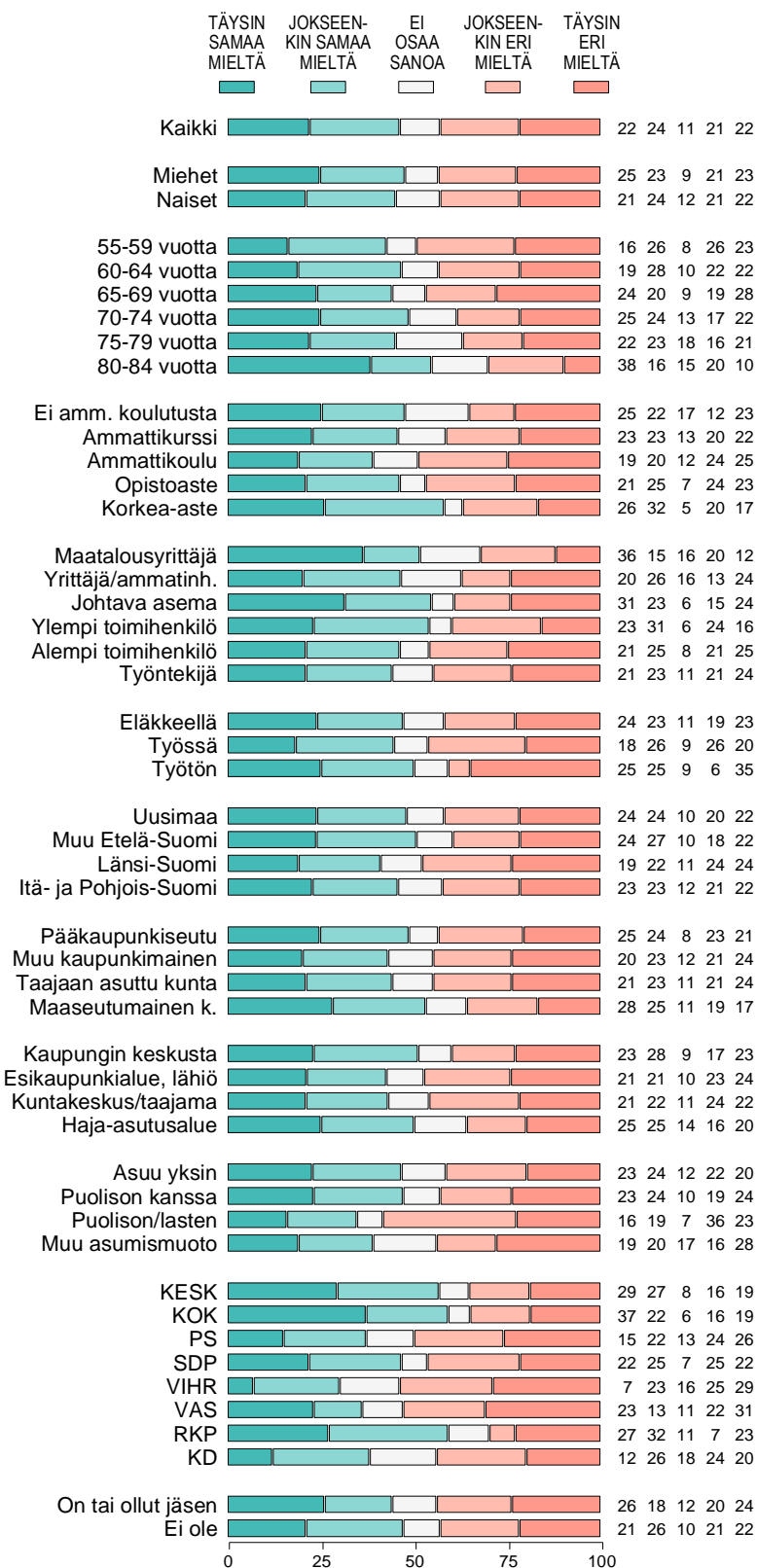
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 1-2. "Useampi eläkeläisjärjestö on hyvä, koska eläkeläisten tarpeet ovat erilaisia" (%).

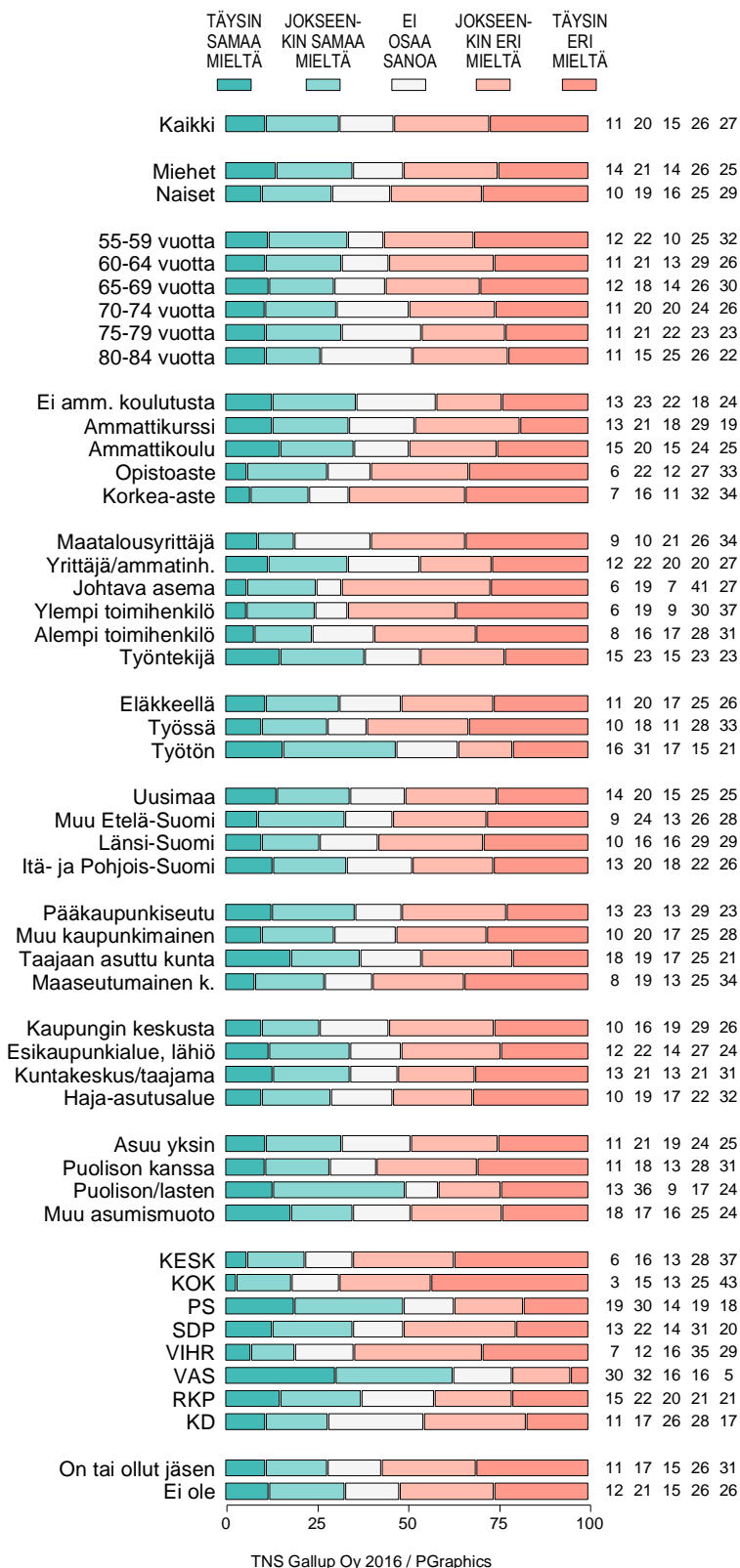
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 1-3. "Puheet eläkeläisten puolueesta ovat turhia, koska eläkeläisillä on erilaisia mielipiteitä" (%).

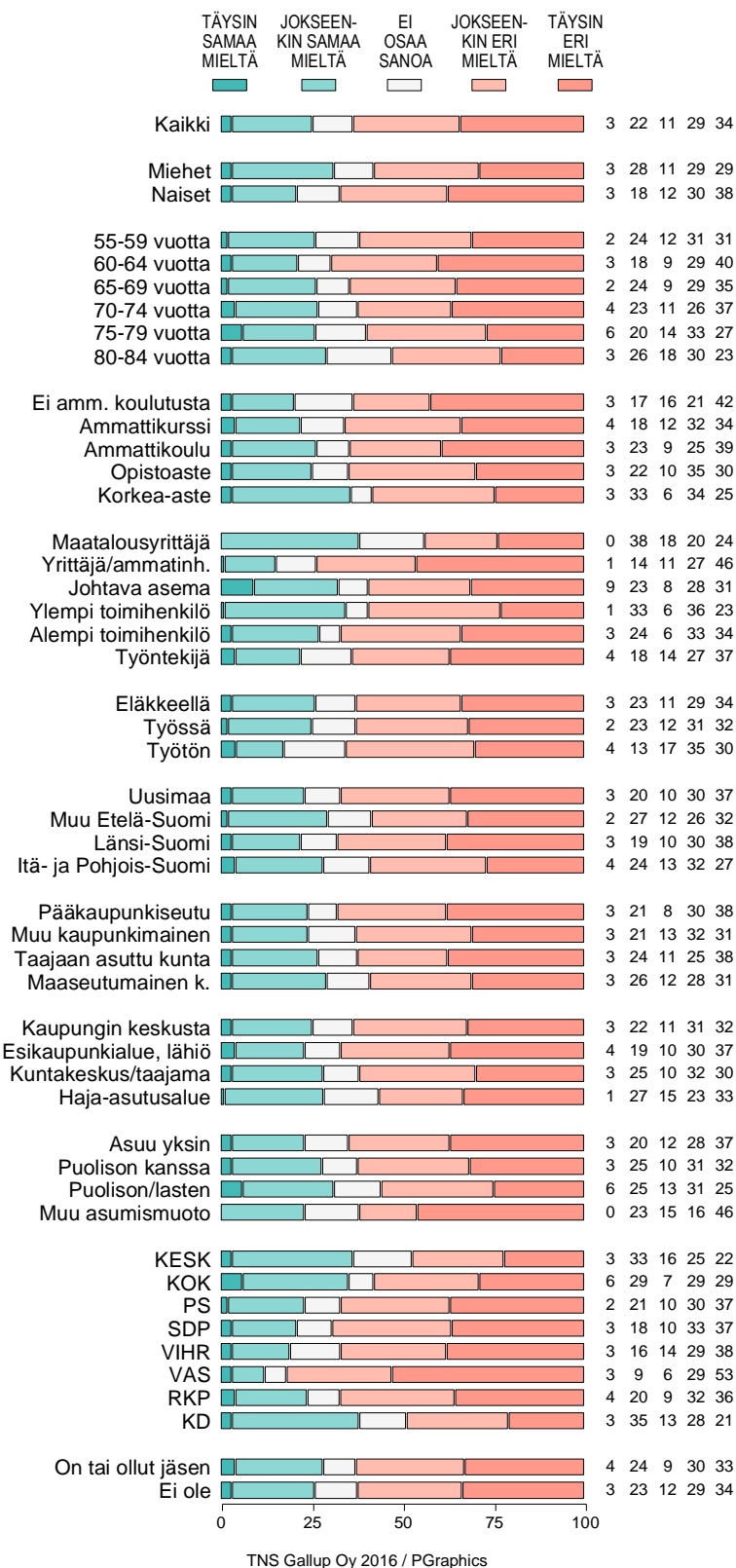
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 1-4. "Kansalaistottelemattomuus on kannatettava keino saada iäkkäiden ääni kuuluville" (%).

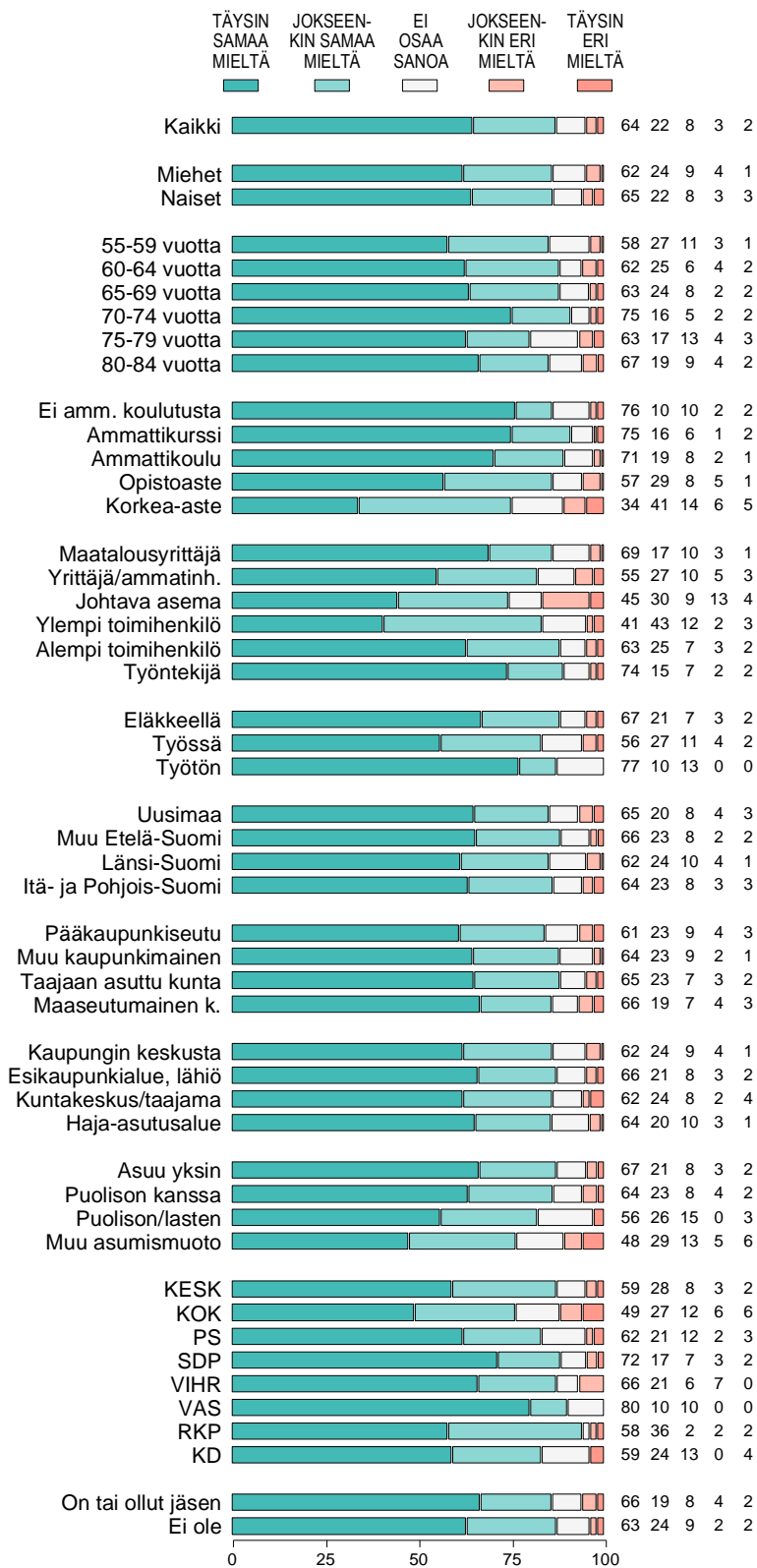
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 1-6. "Eläkejärjestelmämme tarjoaa tarpeeksi kattavan tuen eläkeläisille" (%).

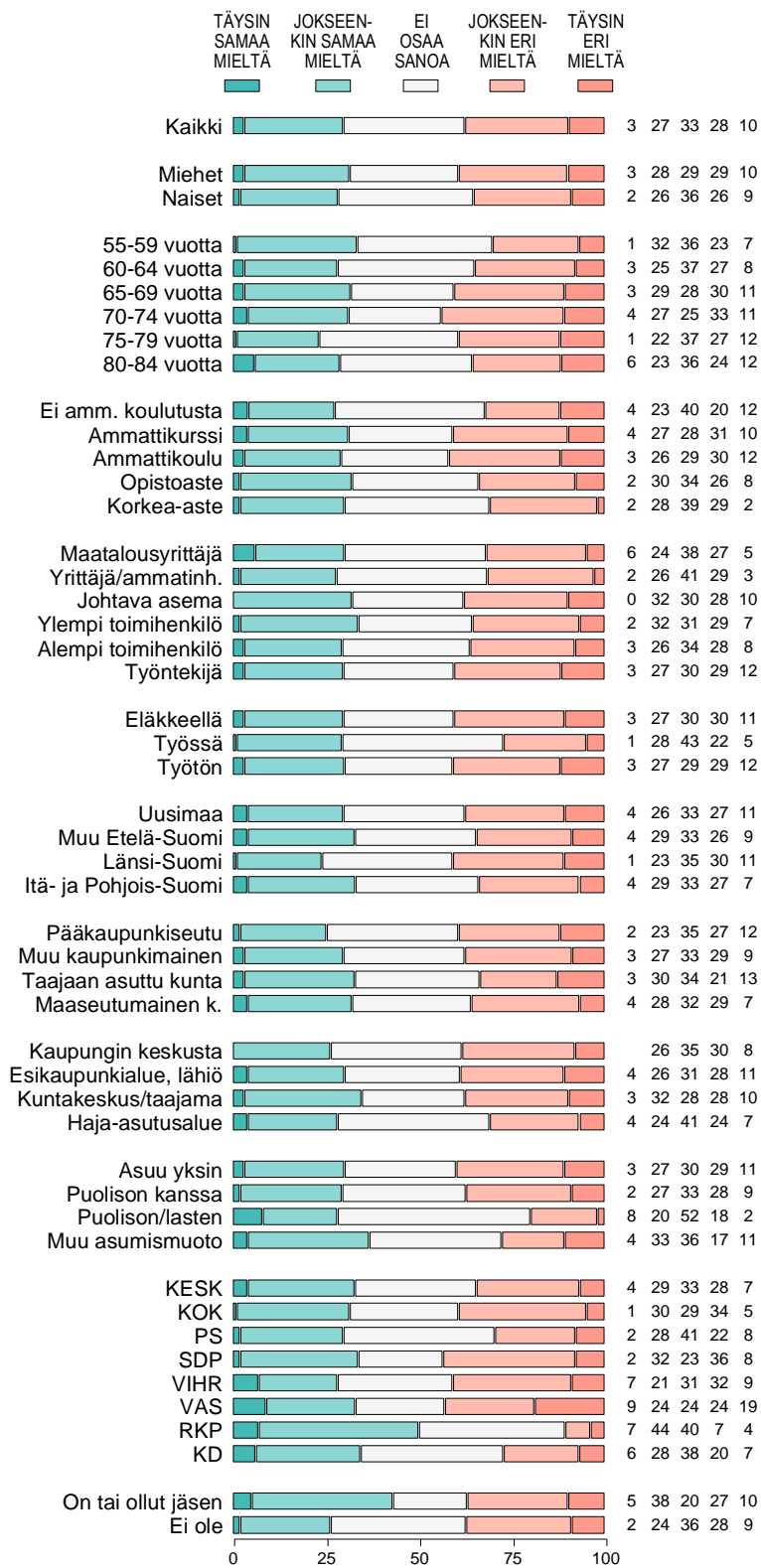
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 1-14. "Eläkeindeksin tulisi nykyistä voimakkaammin suosia pieniä eläkkeitä" (%).

Huomisen kynnyksellä 2016

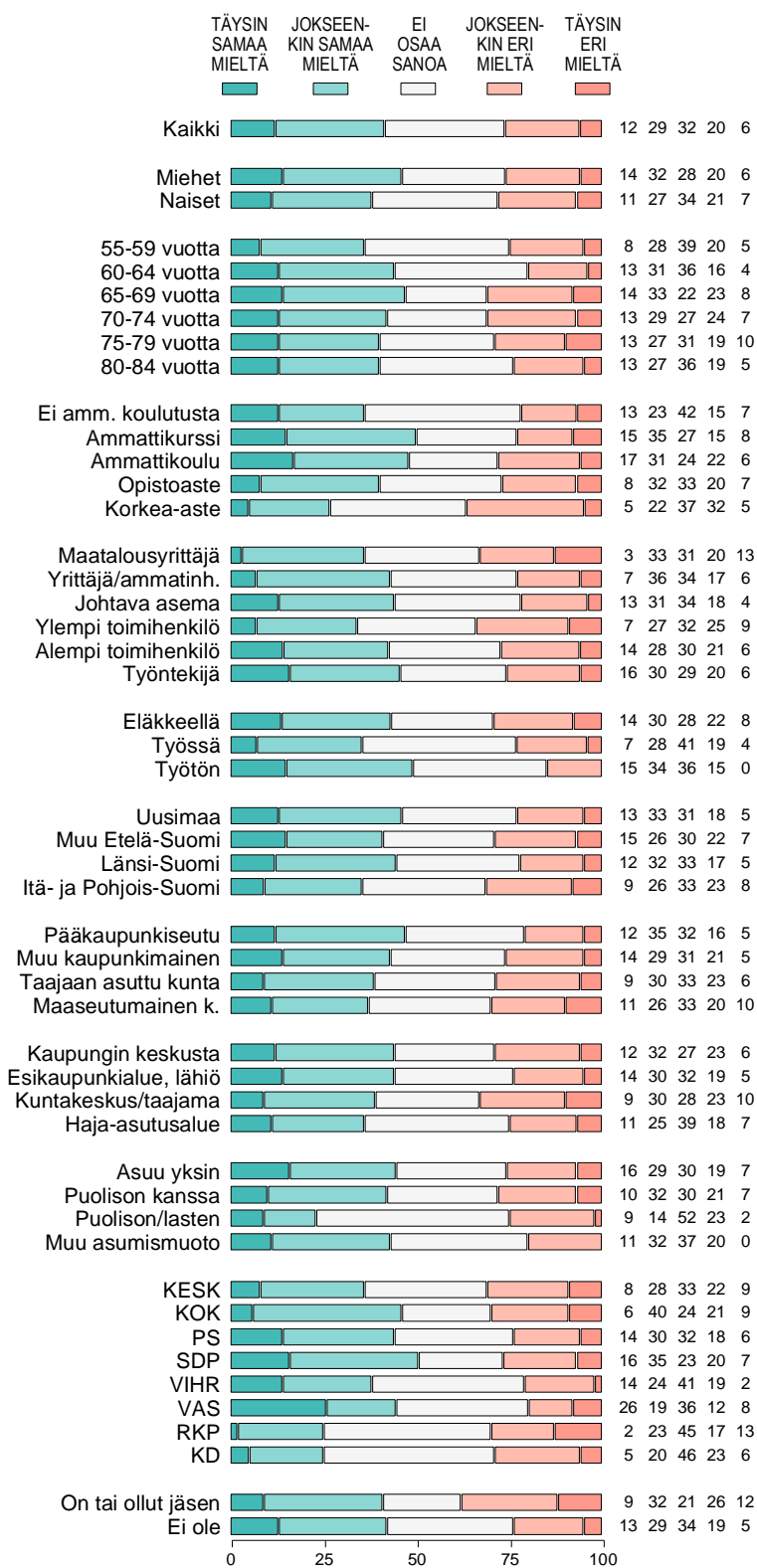
Kuvio 4-1. ELÄKEJÄRJESTÖJÄ KOSKEVAT LUONNEHDINNAT: AJAVAT HYVIN ELÄKELÄISTEN ETUJA (%).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2016

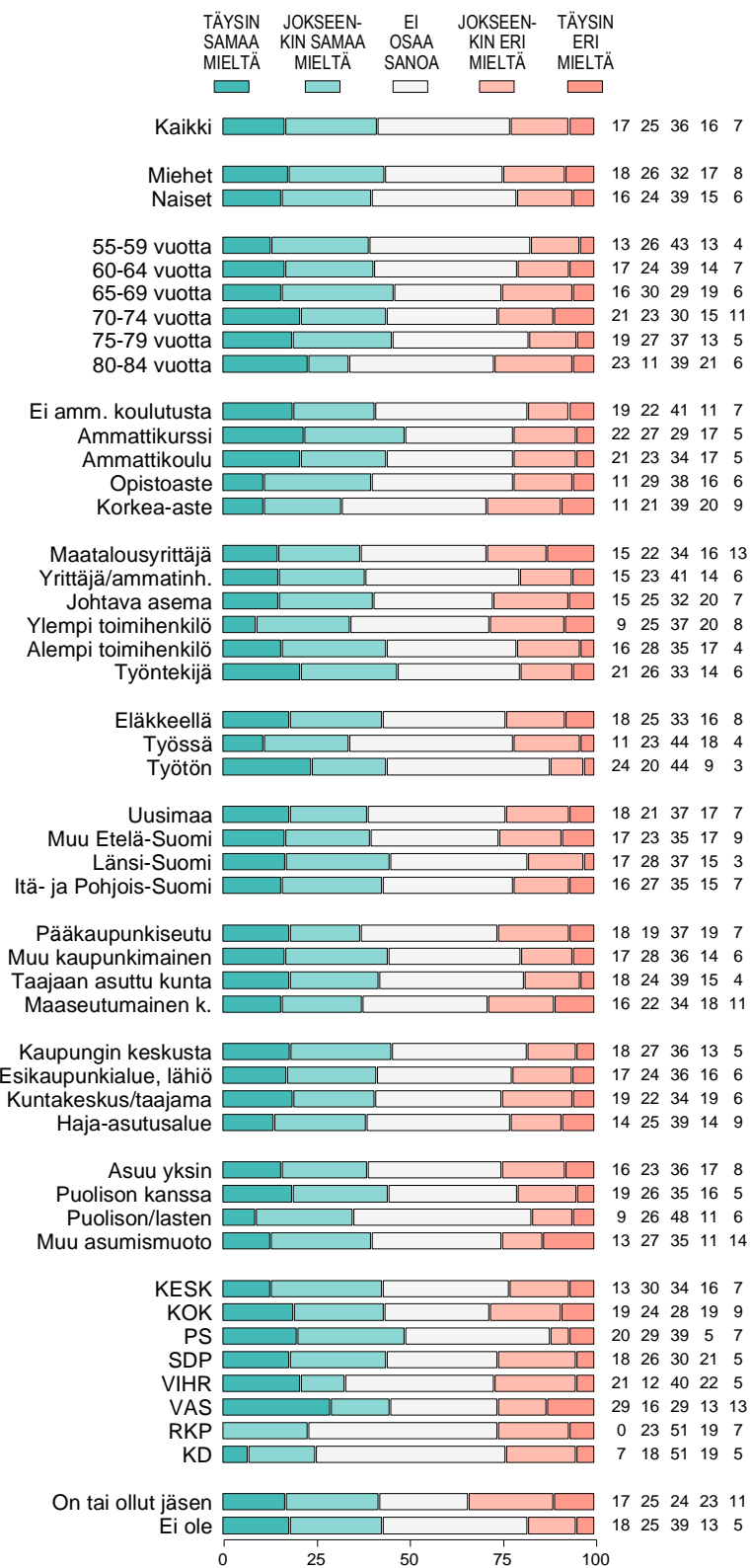
Kuvio 4-6. ELÄKEJÄRJESTÖJÄ KOSKEVAT LUONNEHDINNAT: ETÄÄNTYNEET ELÄKELÄISISTÄ JA HEIDÄN TARPEISTAAN (%).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2016

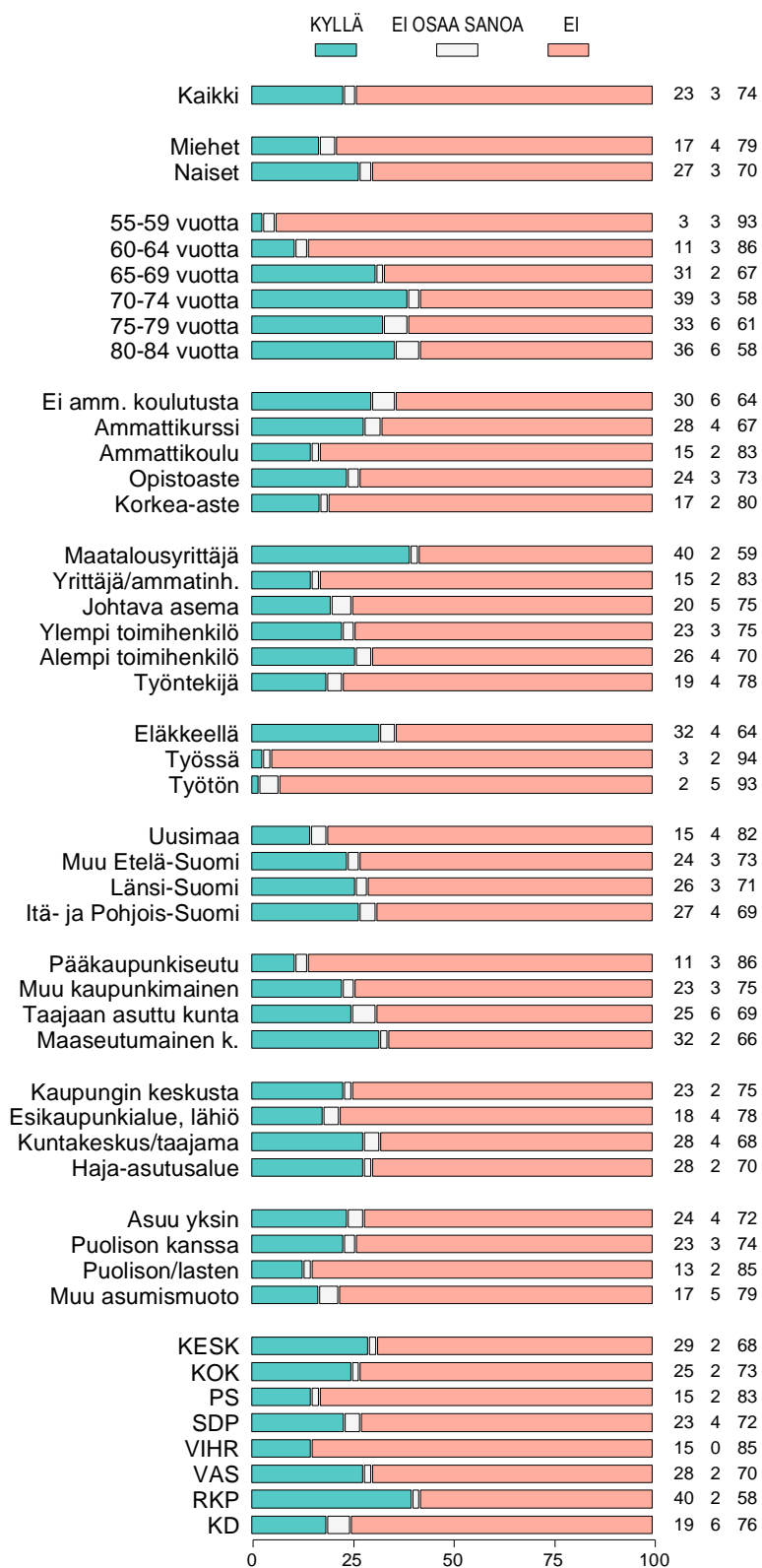
Kuvio 4-8. ELÄKEJÄRJESTÖJÄ KOSKEVAT LUONNEHDINNAT: LIIAN POLIITTISIA (%).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

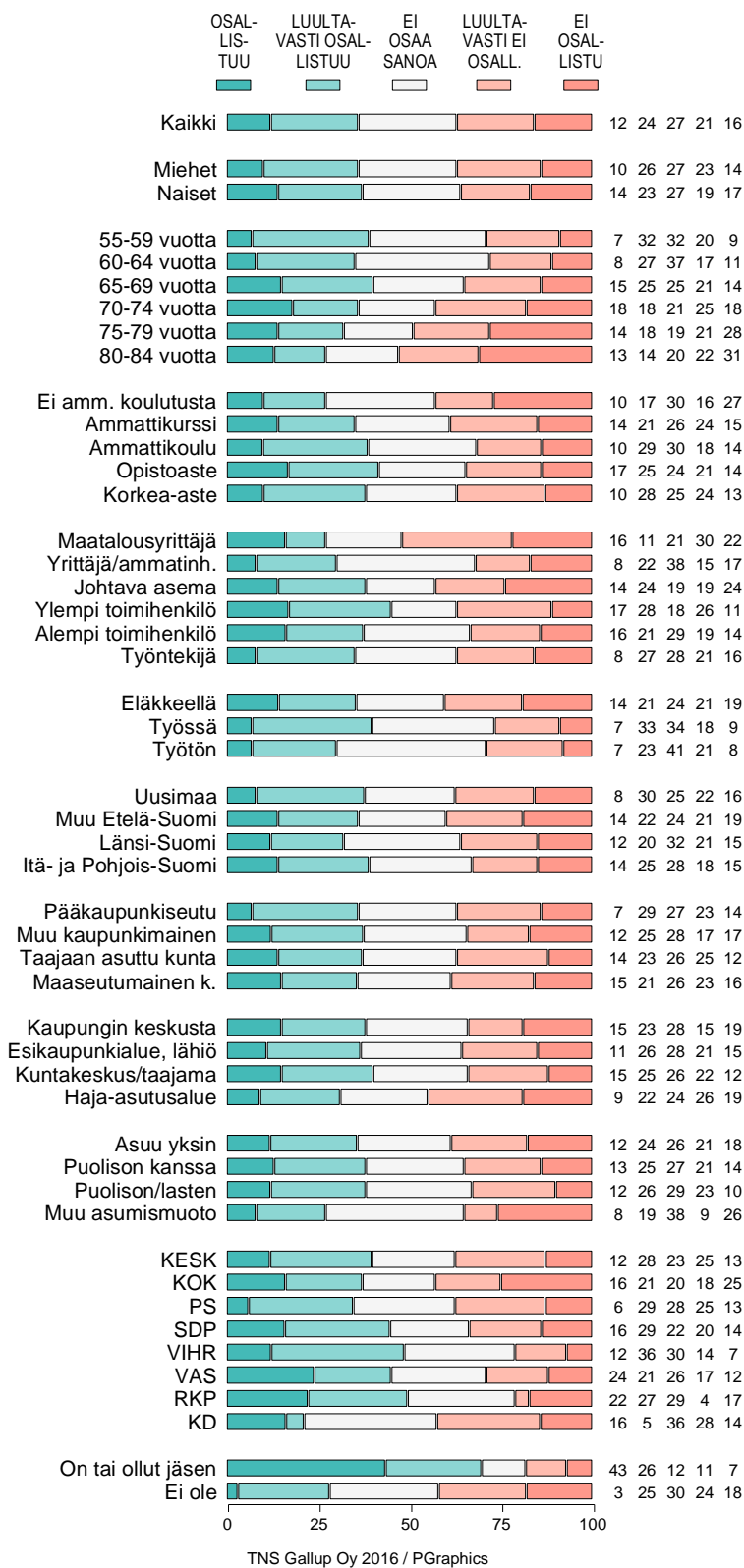
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 6e. ONKO JONKIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖN JÄSEN TAI OLLUT MUKANA TOIMINNASSA (%).

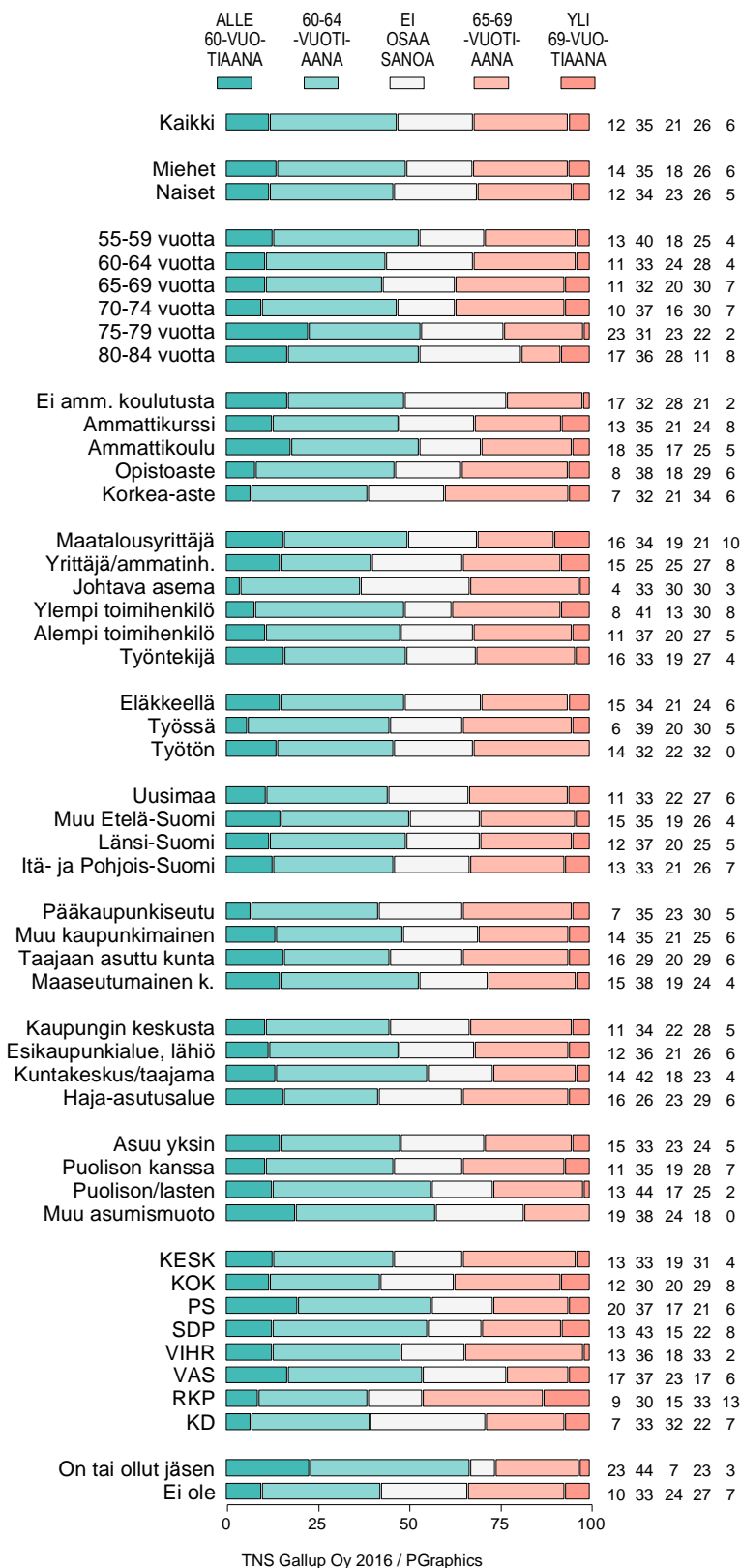
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 7e. AIKOOKO TULEVAISUUDESSA OSALLISTUA JONKIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖN TOIMINTAAN (%).

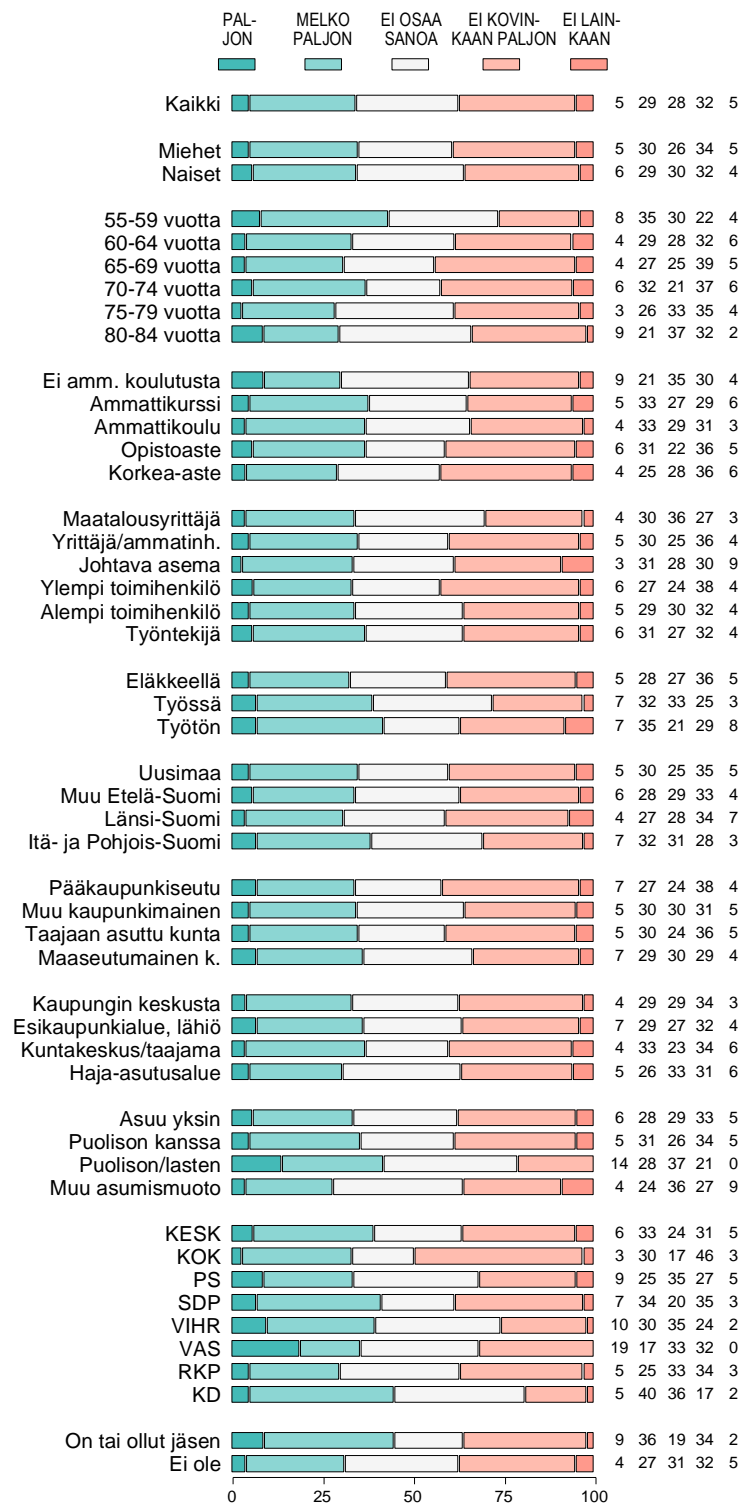
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 8e. MIKÄ ON PARAS IKÄ LIITTYÄ ELÄKELÄISJÄRJESTÖÖN (%).

Huomisen kynnyksellä 2016

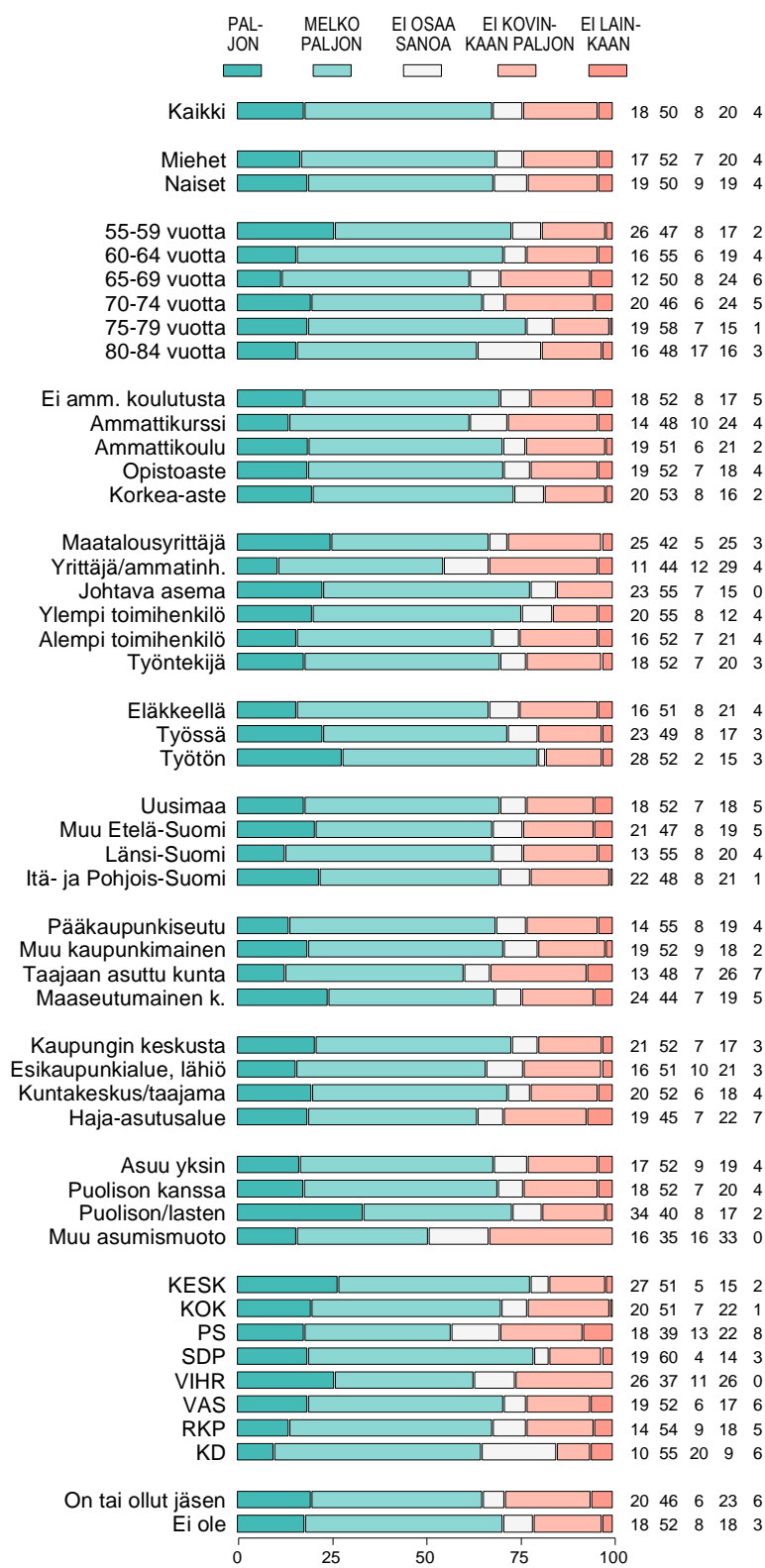
Kuvio 12-1. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAA ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA: ELÄKELÄISJÄRJESTÖIHIN (%).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2016

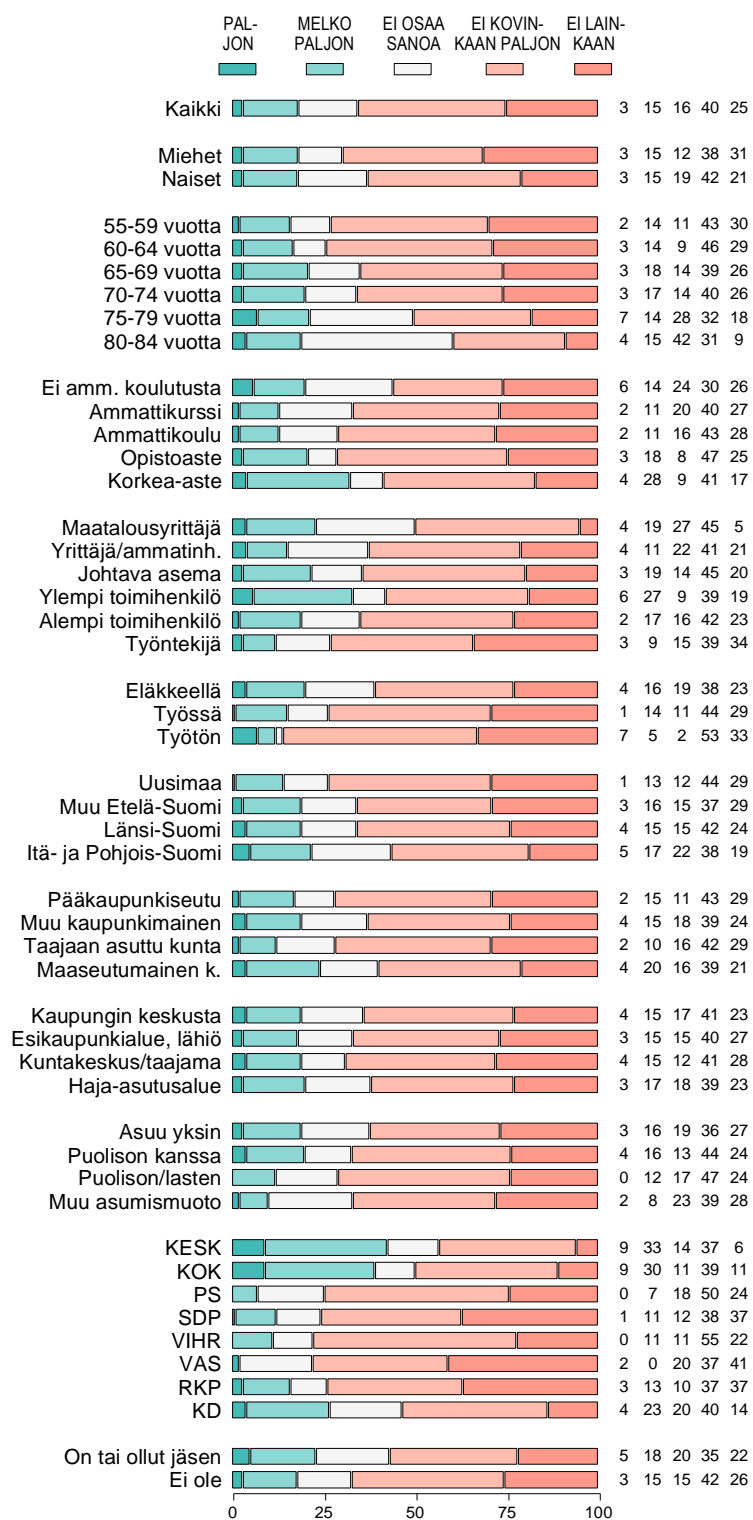
Kuvio 12-2. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA: KANSANELÄKELAITOKSEEN - KELA (%).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

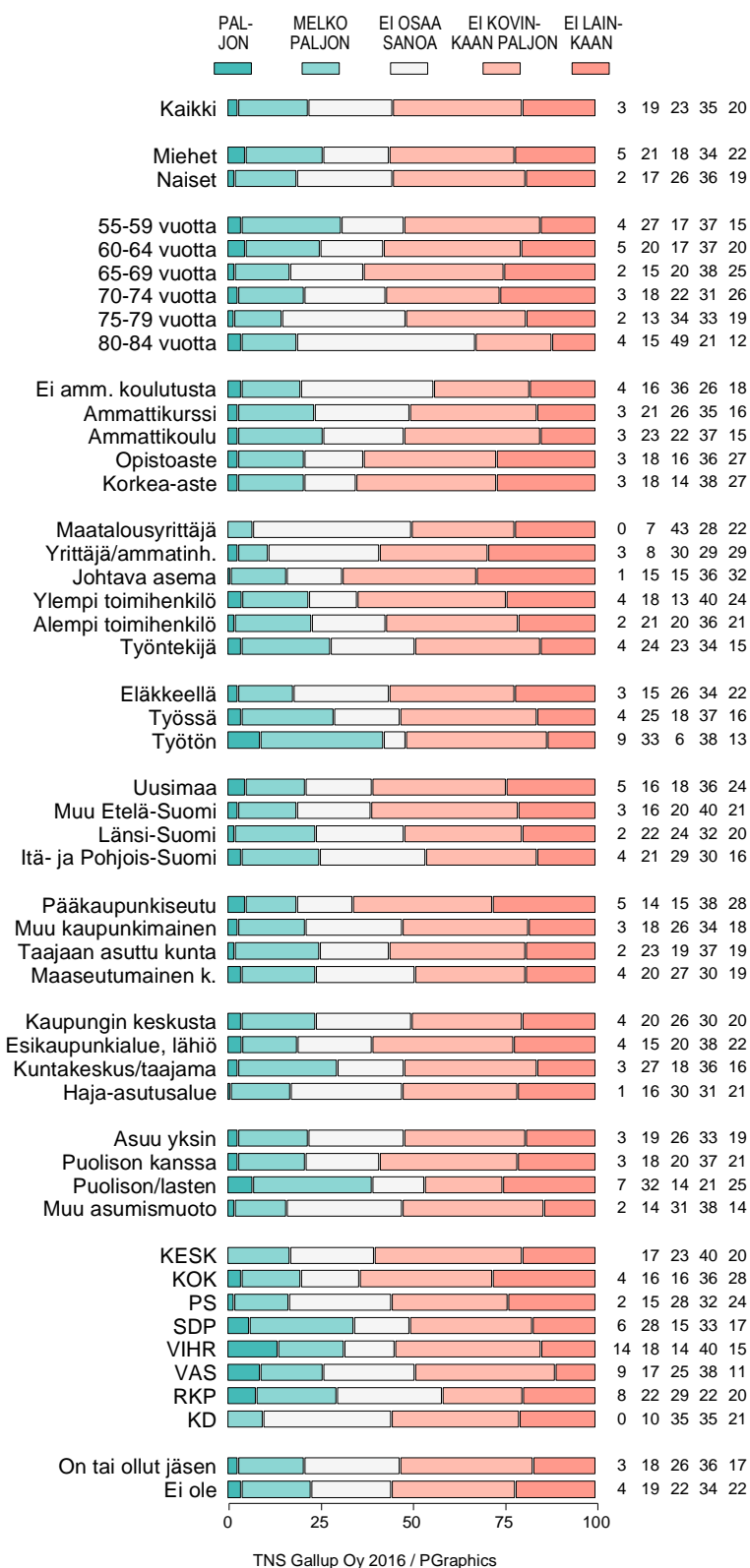
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 12-3. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAA ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA: MAAN HALLITUKSEEN (%).

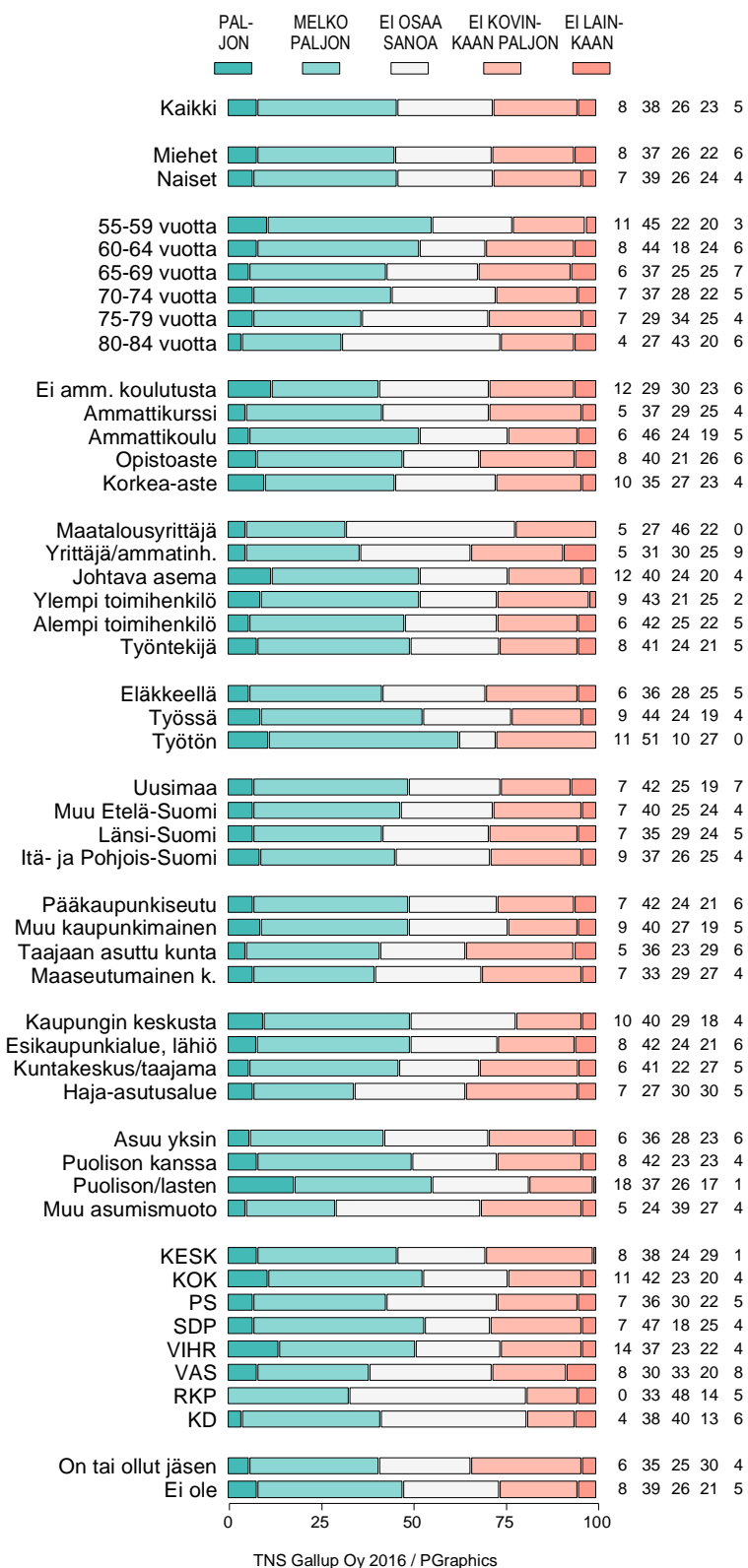
TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 12-5. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAA ERI TAHOIHIN ELÄKEASI-
OITA KOSKEVISSA ASIOISSA: PALKANSAAJAJÄR-
JESTÖIHIN (%).

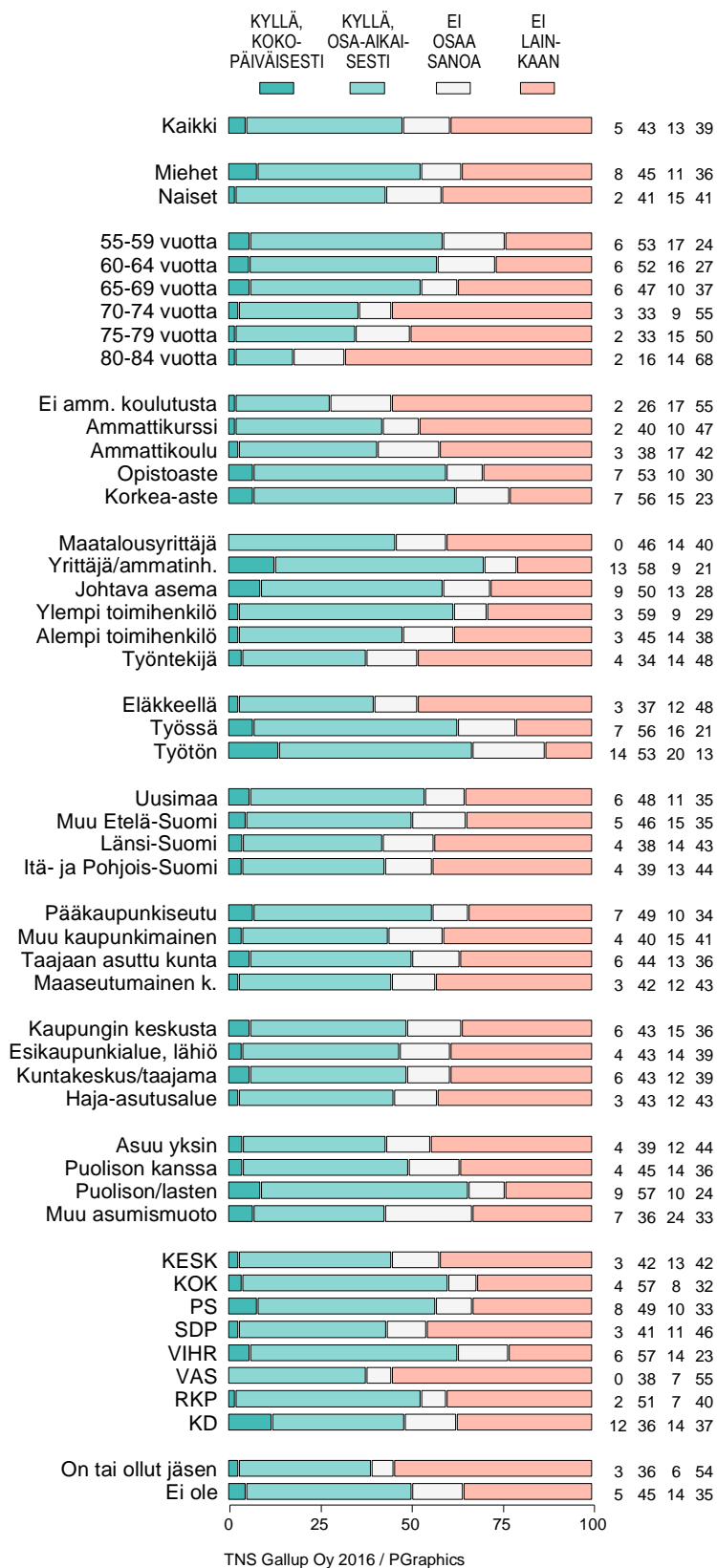
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 12-8. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAA ERI TAHOIHIN ELÄKEASI-OITA KOSKEVISSA ASIOISSA: ELÄKETURVAKESKUK-SEEN (%).

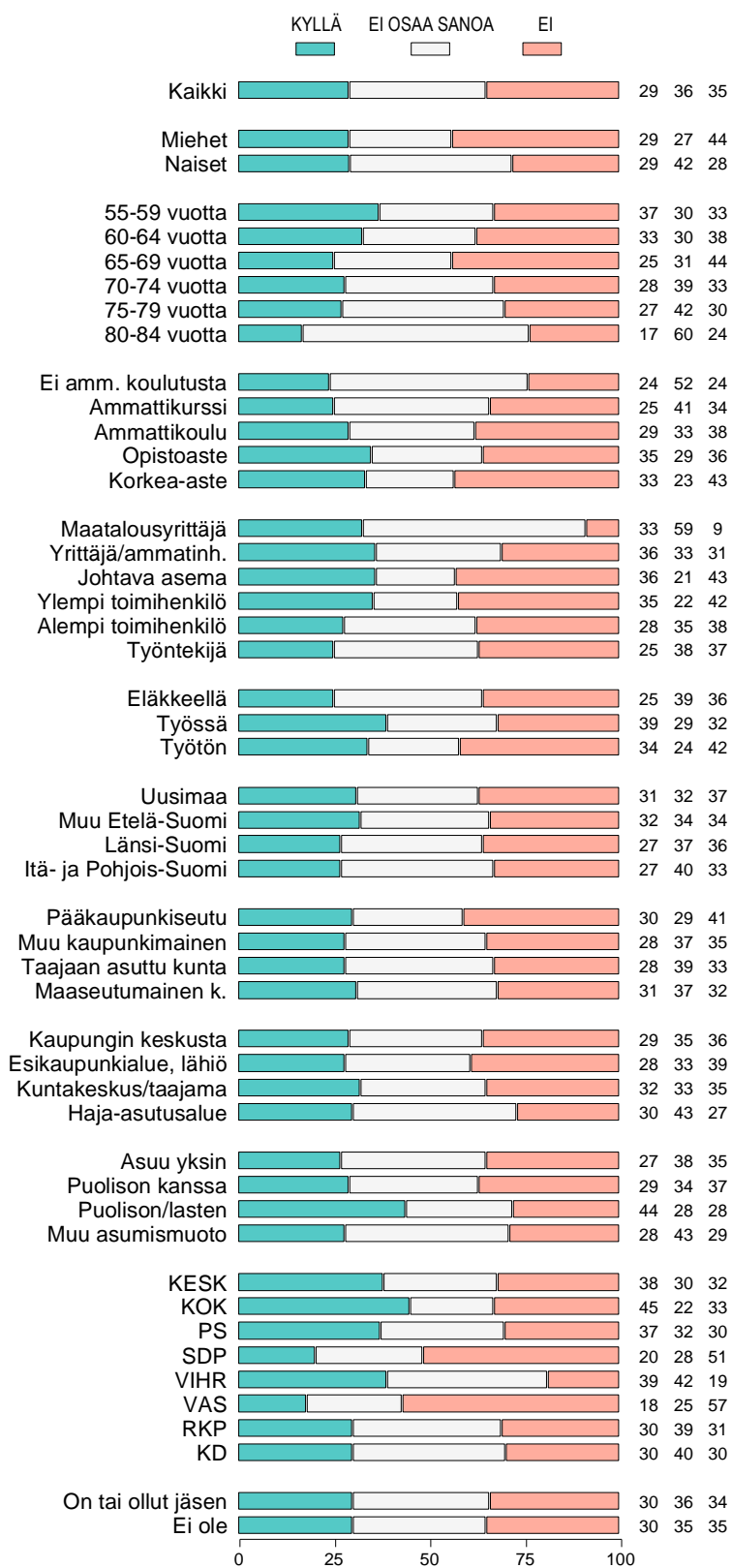
Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 11e. VOISIKO HARKITA ANSIOTYÖSSÄ KÄYMISTÄ VANHUSELÄKKEELLÄ OLLESSAAN (%).

Huomisen kynnyksellä 2016

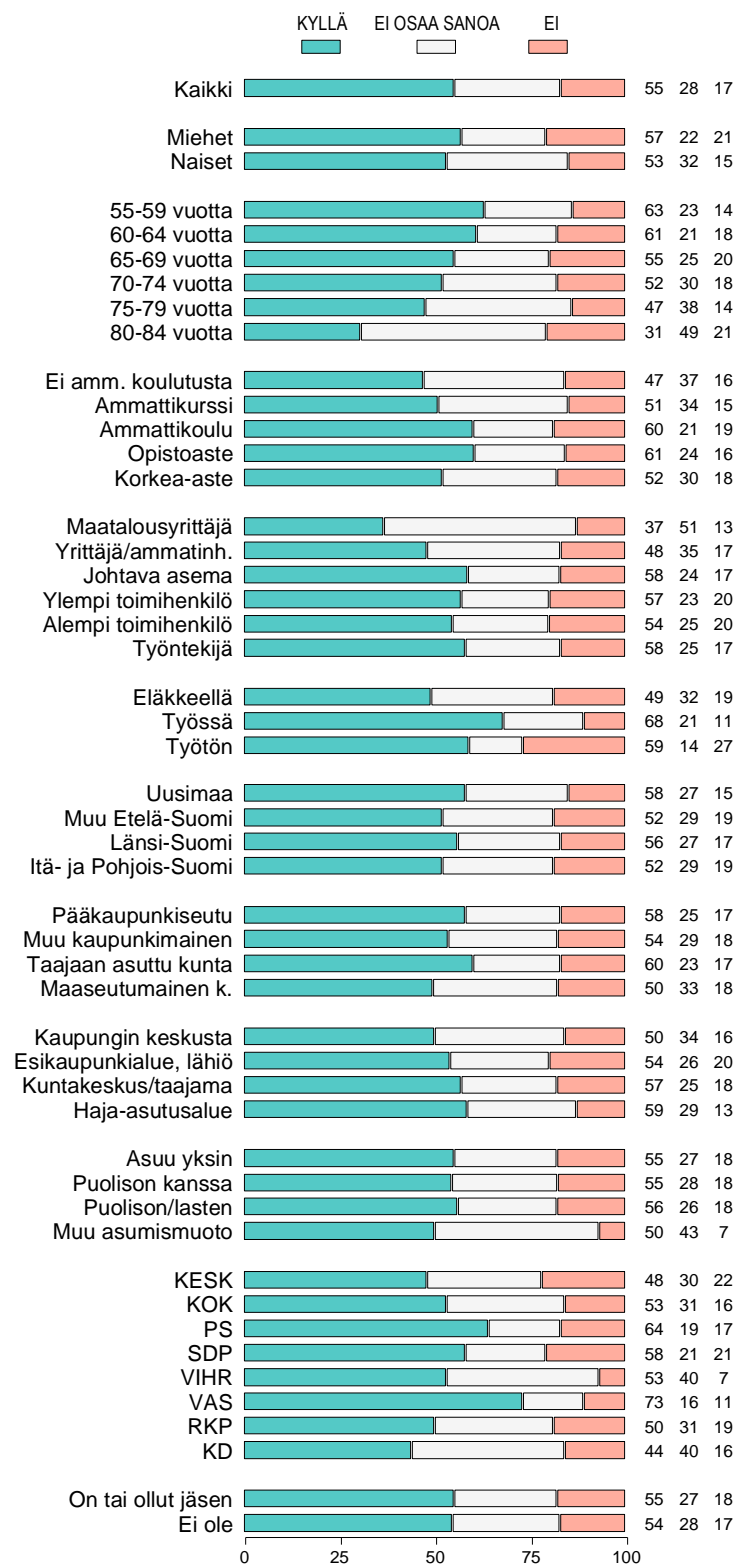
Kuvio 13-2. SUOMEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ 10 VUODEN KULUT-TUA: ON LIIAN KALLIS SUOMALAISELLE YHTEIS-KUNNALLE (%).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2016

Kuvio 13-3. SUOMEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ 10 VUODEN KULUT-TUA: ELÄKKEITÄ TULLAAN ALENTAMAAN OLEN-NAISESTI NYKYISESTÄ TASOSTA (%).

TNS Gallup Oy 2016 / PGraphics

